

Фил Ц.
ТРЕИЛКИЛ

МАРИЈА
ПОУКЕ УЧЕНИШТВА
ИЗ ЖИВОТА ИСУСОВЕ ЗЕМАЉСКЕ
ПОРОДИЦЕ

ИКОНОС
Београд, 2008.

Наслов оригинала: Mary: Lessons in Discipleship from Jesus' Earthly Family
by Phil Thraillkil

Превођилачка и издавачка права за српско издање: Удружење за очување,
неговање и промоцију духовног хришћанског наслеђа „Иконос“ –
Београд © 2008.

Издавач: Удружење „Иконос“;

ПП 37; 11060 Београд www.twr-serbia.org

Одговара: Драшко Ђеновић

Уредник: Аленка Тиринда

Превод: Жарко Ђорђевић

Лектура: Нада и Бранко Бјелајац

Техничка припрема: Studio GARAGE – Панчево

ISBN:

Сви библијски текстови преузети су из Старог завета у преводу Ђуре
Даничића, Псалми у преводу проф. Александра Бирвиша, и из Новог
завета (Нови српски превод с напоменама) у преводу мр Мирослава
Живковића.

CIP

Ово дело посвећујем:

својим родитељима, др Циму и Бети Тракил,
онима који су ме својом здравственом службом у једном
малом граду,
и љубављу према породици
уpoznали с људима;

др Чарлсу Х. Талберту,
драгом професору Вејк Форест универзитета,
који ме је упознао са Светим писмом;

Данкан Мемориал Цркви (УМС)
у Цорцтауну у Северној Каролини,
заједници вере која ми је десет година, из седмице у
седмицу,
давала привилегију да проповедам сваког дана Господњег;

„Нек је Слава Богу на висини,
а на земљи да је мир
међу људима који су му угодни.“
(Лука 2,14)

Оно што Богу даје славу добро је и за људе!

РЕЧ УРЕДНИКА

Време тек ту и тамо издвоји духовног слугу, пастора и теолога изразитог формата. Фил Треилкил је један од таквих - духовно будан, уверљив и делотворан Божији слуга - један од ретких које сам упознао у протеклим годинама. Фил је првокласни сведок и комуникатор. Радује ме објављивање ово књиге. Надам се да је прва у низу сличних.

Аутора сам одавно упознао у Северној Каролини на једном свом семинару о евангелизацији. Освојио ме је на пречац својим промоћурним и духовитим опаскама. Праскао је од идеја. Чудио сам се енергији којом је говорио свима нама, сможденима, при крају напорног семинарског дана. И данас се сећам с колико страсти ми је говорио о ономе што је научио од свог оца, доктора с приватном праксом у његовом родном градићу. Фил је упорно црпео поуке из тог периода свог живота. И његов живот и његова служба жњели су плодове тих година. То се јасно видело на делу, по његовом блиставом уму и благој души.

Упознавши Фила упознао сам духовног слугу до ушију заљубљеног у еванђеље; слугу који је несебично и неустрашиво тражио начине да досегне људе. Домаће тло му није било довољно. Ишао је где год би га Бог водио. Могу да

кажем да је више него испунио старо хришћанско правило – Буди пријатељ свима и непријатељ никоме! Доследено и бескомпромисно је предан вери. Знам шта пишем. Платио је ту своју особину на многе начине у крилу Уједињене Методистичке цркве*. Плаћа је још увек. Али он не мари за то. Стало му је само да буде веран служби еванђеља ма шта и колико да га то кошта. Похвале и признања кроз живот му ни из близа не доносе радост као могућност да одважно служи свом Богу.

Просто је необјашњиво како вам се овај човек као личност и као писац подвуче под кожу. На заједничком путу по Казахстану ме је сваки час гуркао, грлио и подцикивао на уво од одушевљења. Заиста, након тог искуства живот ми више није исти. Он је крив што ме је извукао из мог малог, скученог живота. Крив је што је својим пламеном у мени потпалио мисијски пламен за прекоокеанске земље. Зато, пазите се кад вам је овај човек у близини, ако нећете да се заразите клицама Божијег живота које вртају из њега.

Шта да вам кажем о страницама које су пред вама? Ово је књига која говори сама за себе. Фил истражује Маријин живот духовно и теолошки. Срећом, није везан никаквим теолошким обзирима (за разлику од многих савремених протестаната). Фил неоптерећено истражује пунину богатства примера мајке Господње. Његов теолошки приступ је реалан и свеж, даје нам основу за истраживање. Реторика му је раскошна али и примерена предмету проучавања. Мислим да је ово књига вредна читања за лични духовни развој. Одлична је и за групно проучавање. Посебно је корисна у време Божића.

Проблем многих дела које говоре о великим светим ликовима је мало вредан пијетизам. Свакако да постоји и

* У нашој земљи ова црква делује под именом Евангелистичка методистичка црква.

време и место када наша машта може и треба да се вине изнад штуре историчности. Живимо у смутним временима. Више назиремо, више наслућујемо могуће манипулације него што можемо да искажемо речима своје неслагање са тим. Зато нам и треба овакво дело - дубоко утемељено у вери цркве (али и ништа мање у животима хероја и хероина вере) - дело које ће зазвонити истином и у нашим умовима и у нашим срцима. Таква је књига Фила Тракила коју држите у рукама. Препоручујем вам је целим својим срцем.

Вилијам Ј. Абрахам (William J. Abraham), професор теологије.

УВОД

Нови завет нам пружа два одељка о Исусовом животу пре јавне службе, две *нарације рођења*. Налазимо их у прва два поглавља еванђеља по Луки и Матеју. Већ тридесет година их комбинујем у времену Адвента и Божића. Али, како Нова година долази две седмице након Божића, увек сам осећао да овим текстовима нисам пружио ваљану пажњу.

Децембра 2005. год., одлучио сам да то променим. Упустио сам се у серију „Кроз Свето писмо“ служећи се свим одељцима који говоре о Марији и Исусовој породици. Било је то хомилетички и теолошки богато путовање које ми је донело свежину, љубав и величање. Све то је Рана црква имала према мајци Господњој. Добио сам бољи увид у *Теотокос* (грч. мајка Бога Сина) одељак исповести Трећег васељенског сабора, одржаног у Ефесу 431. год. Тај чланак вероисповедања говори о Маријином рађању Господње људске и божанске природе. Ова књига је збирка прилагођених проповеди тог мог серијала.

Много је разлога да изнова промислимо Маријину јединствену улогу у драми спасења. Прво, због нашег историјског протестантског претеривања над римокатоличким и православним неодмереним доктринарним

уздицањем њеног лика. То уздицање свакако иде преко Светог писма и нема легитимитет. Због тога смо Марији доделили споредну улогу на сцени божићних догађаја. Посвећујемо јој пажњу тек током тих месец дана, обасипајући је са нешто химни и сценских црквених наступа. А онда је пакујемо са свим божићним украсима да чека следећу годину и следећу божићну сезону. С друге стране Символ вере (Апостолско и Никејско вероисповедање) је спомиње раме уз раме са Понтијем Пилатом. Марија свакако није празнична декорација. Родила је нашег Господа а именом овековечени римски званичник је убио њеног сина. Тако њих двоје, као историјски ликови, као да су подупирачи књига Христовог земаљског живота. Њихова имена су једина имена која се заједно с Господњим помињу у вероисповедном креду. У сваком случају Марија је далеко више у жижи наше вере, вере цркве, више него што смо јој до сада то допуштали.

Други разлог је скорашњи ренесансни однос према доктрини Свете Тројице. Преплављени смо насловима на ову тему. Није ли - како барем ја читам свете текстове - Марија та која је прва добила откривење ове истине, када јој је анђео Гаврило донео благовести о томе да ће родити Исуса. Очева жива реч је по сили Духа Светог зачала Исуса у њеној девичанској утроби. То је објава ове истине пре њеног озваничења у догму, објава велике и свете тајне вере сеоском девојчурку. Марија је тиме постала први тринитарни теолог.

Трећи разлог видим у културним променама последњих четрдесет година. Наиме, западњачки феминизам и теологије ослобођења су у први план избацили оне с друге стране моћи, оне рањиве. Не чуди што слаби и подређени у Марији налазе свој пример вере и одважности. Она је први

ученик свога Сина, модел учеништва и највероватније његов најрадикалнији следбеник.

Приметићете да поглавља пред вама нису есеји, већ прилагођене беседе са питањима за даље проучавање. То су поруке које сам проповедао пред заједницом вере, пред црквом која још од 1785. год. служи Христу на углу улица Оранж (Orange) и Хајмаркет (Highmarket), у Џорџтауну, Јужна Каролина (Georgetown, South Carolina). Сви су одељци измољени, баш као и поменуте беседе које сам излагао из недеље у недељу. Верујем да су понизност и исповедање греха најбоља припрема за слушање Божије Речи. Зато вас позивам на те врлине пре читања.

Постоји једна молитва православне литургије коју сам ставио на насловну страну црквеног билтена спремног за службу Бадње вечери. Она осликава парадокс везан за Марију - Она је Божији дар нама и наш дар Богу:

Шта да понудимо теби, О Христе,
који си ради нас као човек дошао на земљу?
Све што си створио захваљује ти за то.
Анђели ти дају химне;
небеса звезде;
мудраци дарове;
пастири чуђење и дивљење своје;
земља ти даје пећину,
пустињу, јасле;
А ми ти дајемо Деву Марију.
О Боже од века до века вечни, помилуј нас.
Амин.

пастор Фил Треилкил, 11. септембра 2007.

ПРВИ ДЕО

БОГ
КОЈИ ОСВАЈА

„... нека ми буде како си рекао“

Опасна молитва!

ЛУКА 1,26 - 38

ЗАЈЕДНИЧКА МОЛИТВА

Господ нека је с вама! **И с тобом нека је.**

Помолимо се:

Свети и Свемогући, једини и свети Боже,
отклони вео свога отајства,
откриј нам своју вечну присутност,
о Оче, Сине и Душе Свети,
откриј нам и свој унутрашњи живот љубави!
Како смо захвални
да си нам се приближио и спасио нас.
Подари нам свежу мудрост да увидимо разлику
онога што Божић није и што Божић јесте.
У јеку породичних традиција и присиле даривања,
заустави нас силом свог Духа Светог,
да се замислимо над тим –
Како си као Бог постао човек у Исусу,
кроз благослов мајци, девици Марији.
Дошао си међу нас и зато има наде
за све који се рађају и путују
кроз свој живот све до смрти.
Својим светим теловљењем подигао си мост
преко кога свако може да уђе у твоје царство.
А тај мост је наш Господ Исус Христос,
истинити Бог и истинити човек – савршена жртва.
По њему ти уздижемо своје хвале
и оданост својих живота.

Амин!

ЛУКА 1,26 - 38

ПРОРОШТВО О ИСУСОВОМ РОЂЕЊУ

„А шестог месеца, Бог пошаље анђела Гаврила у галилејски град Назарет девојци по имену Марија. Она је била испрошена за човека који се звао Јосиф, пореклом из лозе цара Давида. Дошавши к њој, рекао је: „Радуј се, ти којој је исказана милост! Господ је с тобом!“

Марија се смете на те речи и поче да размишља: какав је ово поздрав? Анђео настави: „Не бој се, Марија, јер си нашла милост пред Богом.

И ево, затруднећеш и родићеш сина, па ћеш му дати име Исус. Он ће бити силан и зваће га Син Свевишњега. Њему ће Господ предати трон његовога праоца Давида. Он ће довека владати над потомством Јаковљевим и његовом Царству неће бити краја.“

Марија упита анђела: „По чему ћу то знати, кад још нисам удата?“

Анђео јој одговори: „Дух Свети ће сићи на тебе и сила Свевишњег ће те осенити. Зато ће то дете бити свето и зваће се Син Божији. А ево и твоја рођака Јелисавета носи сина у својој старости. Она је већ у шестом месецу, а зову је нероткињом. Богу ништа није немогуће.“

Марија рече: „Ево служитељке Господње, нека ми буде како си рекао.“ Анђео тада оде од ње“.

Хоуп и Мајкл су главни ликови некад популарне ХТВ серије „Тридесете“. Она је хришћанка, а он Јеврејин. У једној од епизода су се посвађали.

Хоуп га је напала: „Ма, шта се петљаш с тим празником, с том Хануком? Зар ти стварно верујеш како је шаџица Јевреја поразила силну војску само зато што је држала лампе, из којих наводно чудотворно није нестало уља!“

Мајкл јој је узвратио: „Ма немој! А ваш Божић као има више смисла? Ти стварно верујеш да се једној сељанчици, једној тинејџерки објавио анђеол? Замисли само: Остаће трудна без сексуалног односа; одјахаће до Витлејема и ноћу ће се породити у штали. А беба коју је родила би требала да буде Спаситељ света?!“

Стварно је ова прича хришћанства невероватна. Тешко да може да је прогута неко ко не верује у очима невидљиву стварност; у Бога који се објављује свету. Поменути ТВ ликови су доказ да хришћанство захтева кључну промену погледа на свет.

Чак и они који верују у Исусову историчност имају проблема да поверују у причу о његовом рођењу. Али, вера није нешто што *ми* сами стварамо спојем библијских сазнања, снагом воље и емотивним жаром. Вера не долази од нас. Она је Божији дар. Вера није наш интелектуални пристанак. Она је нешто што се доживљава само у загрљају Бога који нас осваја.

Ми хришћанство схватамо као нешто што чинимо за

Господа. Тако је и Марија, Исусова мајка схватила свој позив. Морамо попут ње да чујемо Реч од Бога. Та Реч је предивна вест да је Бог жељан да усади Христа у нас – баш као и у Марију. Морамо да се предамо неизвесној будућности у којој нас Бог позива у своје дело у свету – баш као и Марију.

Хришћанство је путовање. Бог од нас захтева све наше – ум, осећања, вољу – целу нашу особу. Марија може да нам у томе буде саветник и духовни вођа.

МАРИЈА – ПРИМЕР ВАЖНО НЕВАЖНОГ

Марија је девојка са села, вероватно неписмена и унапред одређеног живота. Попут сваке друге имовине и она је требало да буде предмет договора њеног оца и будућег мужа. Тадашњи бракови су се уговарали на тој релацији, посебно када је реч о миразу. Удала би се, рађала децу док би могла и вероватно скончила у својим тридесетим. Као и све друге жене била је неважна у верском смислу. Марија је била сувише *млада* за културу која је ценила старост; била је *жена* у друштву апсолутне владавине мушкараца; *сиромашни* део сеоске средине; и без деце, тада јединог статусног симбола жене. Другим речима, припадала је најслабијем делу друштва. Зато сиромашни и слаби широм света налазе пријатеља у њој. Она је једна од њих јер разуме притисак неиспуњених потреба.

Бог ју је такву и тада одабрао. Осим своје невиности није имала ништа друго – порекло, углед. Била је једноставна јеврејска девојка која је у најбољем случају чекала дан свог венчања.

Али, њена вера је стремилa ка већем, вера која је свим сиромашним дала ново достојанство. Наиме, ако је Бог могао да употреби њу – зашто не би могао да употреби и мене? Ако је она могла да роди Христа телесно, зашто ја не бих могао да га родим духовно?

¹ Philip Yancey, *The Jesus I Never Knew* (Grand Rapids, Mich: Zondervan, 1995), стр. 30

КАДА БОГ СТУПА НА СЦЕНУ

Догодило се. У Маријин свет, у дом њених родитеља, ушао је небески весник. Анђео Гаврило се појавио реметећи уобичајену тишину својом небеском присутношћу. „Радуј се, ти којој је исказана милост! Господ је с тобом!“ Овде је присутна игра речи „радуј се“ и „милост“. Обе имају корен у појму „*χαρις*“ (грч. милост, благодат). Гаврило јој доноси благодат Господњу. Она није никакав предмет, већ присуство живог Бога. Другим речима, анђео јој каже: „Добро јутро, Марија! Господ те је одабрао. Доносим ти и Њега и његов дар!“

Приметимо Маријину реакцију на осећајном и интелектуалном нивоу: „Марија се смете (осећања) на те речи и поче да размишља (интелект): какав је ово поздрав?“ (ст. 29) Она је у исто време и преплашена и љубопитљива. Знала је да стоји у Божијем присуству.

Сви су наши капацитети под стањем узбуне када сретнемо Бога. Та близина мења наше нивое свесног и несвесног. Неки унутрашњи прекидачи се укључују. Ја сам свестан када Дух Свети делује у мени и око мене. Када Бог говори онда је дошло време слушања. Вероватно су тада и анђели око нас.

Сусрет са духовним светом се дешава на неколико димензија. Осећања нам се покрену, ум нам ради неубичајено брзо. Бог у духовном искуству покреће целу особу. Можда све започиње на једном нивоу – узбуђењем срца или просветљењем ума – али циљ је да се све силе нашег бића окрену Господу. Нека нас не обесхрабре наша ограничења (или ометања других) – када нам се помуте осећања, када нам се разум збуну или воља колеба. Бог може да нам се приближи једним од ових путева, као у Маријином случају, али циљ му је да све у нама доведе у стање послушности.

Код мене се све прво дешава на нивоу разума, затим на нивоу воље, а на крају следе и пригодна осећања. Можда је код вас другачији редослед. Маријина осећања су прва покренута а онда јој је и разум просветљен. Ипак, морала је да се одлучи. Чин воље открива шта јој је у срцу. Шта то Бог жели од ње? Да ли и она жели то исто?

Приметимо како је Гаврило уверава: „Не бој се“. Зашто јој то говори? Зато што и јесте преплашена! Како и не би. Небеско биће улази у живот сељанчице о чијем животу одлучују други – родитељи, муж и социјална очекивања села Назарет. Ако Божији посланици уђу у нашу животну свакодневицу, то свакако није из забаве. То су догађаји који нас покрећу из темеља; таласи вечности који нас подижу из животних долина и носе у дубине Божије присутности.

МАРИЈА - ОНА КОЈА НОСИ БОГА

Бог се умешао у Маријин живот. С правом се преплашила јер је Гаврило имао позив за њу. Заправо, звучао је као да је све већ договорено: „И ево (анђеоски сленг за готову ствар), затруднећеш и родићеш сина, па ћеш му дати име Исус“.

Веома је важно оно што се сада дешава. Гаврило јој даје петослојно пророштво (можда и у облику песме) о будућности тог детета. „Њему ће Господ предати трон његовога праоца Давида“. Ово је месијанско обећање. Марија је изабрана да у себи понесе дуго најављиваног и очекиваног Месију, владара бесконачне владавине. Само пророштво уопште не ставља нагласак на њу – као ону која ће да зачне, носи и роди – већ на онога који треба да се роди. Исус је тај који ће да испуни сва Божија обећања. Маријина улога у томе је у другом плану.

Када је језуитски мисионар Матео Ричи (Matteo Ricci) у XVI веку отишао у Кину, понео је са собом уметничка дела која приказују ову причу. Хтео је да ову истину што боље дочара људима који је никада нису чули. Кинези су лако усвојили представу слика Деве Марије са дететом у наручју. Али, настало је згражање и паника када је покушао да им објасни сликама распећа да ће Богодете једном да одрасте и пострада. Упорно су се враћали обожавању Деве и детета, много више него распетом Богу.²

Ово је наше вечито искушење. Ипак, Исус се теловио да би умро на крсту, да би потом васкрснуо и једном се заувек вратио. Марију треба да уздигемо због њеног дела у драми теловљења, али не и да је славимо. Исус је главни лик а не она.

МАРИЈА - ТРИНИТАРНИ ТЕОЛОГ

Приметимо како Марија одговара. Просто чујемо како њен младалачки глас подрхтава. Ипак, она започиње разговор са Гаврилом. Тинејдерка разговара са једним од најмоћнијих бића космоса! Признаћемо да је то прилично смело. Бог воли искрена питања: „По чему ћу то знати, кад још нисам удата?“ (Марија јесте била са села и без школе, али не и толико глупа да није знала како се бебе рађају. Породице су тада живе на окупу и било је мало приватности за интимност).

Гаврило јој одговара: „Дух Свети ће сићи на тебе и сила Свевишњег ће те осенити. Зато ће то дете бити свето и зваће се Син Божији“.

Овде имамо јасно тринитарно учење – учење о Светој Тројици. Зато гледам на Марију и као на првог теолога ове неописиве истине. Та теологија ће тек да се пише, али се

² Yancey, стр. 33

сада изговара право у њено тело. Бог Отац (онострани, трансцендентни) шаље свог посредника да би Бог Дух Свети (овострани, иманентни) учинио то дело – Бога Сина (утеловљеног, инкарнисаног) усадио у Маријину утробу. Замислимо се над овим. Незнатни девојчурак носи у себи Свету Тројицу. Реч Очева је дошла *ка њој*; сила Духа је сишла *на њу*; присуство Сина је ушло *у њу*.

И ми смо попут Марије створени за Бога. Чујмо Очев глас; доживимо силу Духа; примимо Христово обликовање у себе. У томе је наше истинско достојанство. Ми смо откупљени људи са јасним судбинским одређиштем. Марија је овде пример свих будућих следбеника њеног сина. Прва је примила Божије откривење као тројично заједништво љубави.

Ово је најподеснији начин Божијег доласка. Наиме, само жене рађају; деца настају из спајања полова; а Спаситељ је требао да се роди као мушкарац. Зачео се без греха – целовити Бог и целовити човек у једној личности. Емануило – Бог са нама! Велики Бог нам је дошао и кратко боравио с нама. Филип Јанси (Philip Yancey) пише:

„Бог који грми, свевладар неба, на сву нашу земаљску војну силу гледа као на пешаке на шаховској табли. Такав Бог се родио у једном палестинском селу као плачљива беба. Плакао је и балавио, без снаге да говори и сам се храни. Мајка тинејдерка му је била уточиште љубави за све потребе“.³

МАРИЈА – ДУХОВНИ ПРИМЕР

Шта ће да одговори на све ово? Ако каже *да*, пророштва ће се остварити. Ако каже *не*, Бог ће да испопштује слободу њене воље и мораће да тражи даље. Морамо Маријиној одлуци да дамо ваљану вредност. Хоће ли да позајми своје тело и Богу

³ Yancey, стр. 36

буде овоземаљска мајка? Анђео благовесник, доносилац Господње понуде, чекао је да види хоће ли Марија да преда себе на олтару вере. Не знамо колико је трајала пауза између стихова 37. и 38. То остављам вама и вашој имагинацији. Да ли је одговорила одмах или је Гаврило неко време морао да врти палчевима?

Постоји молитва коју од срца препоручујем. Она се код Марије своди само на пар речи: „Да, хоћу Господе“. Када осетим како ми је срце хладно, како се јогуни, молим се овим речима изнова и изнова. Понављам је све док не осетим Божији осмех који се враћа на мене. У том смислу Марија нам је свима духовни пример. Она нас учи како да се молимо: „Ево служитељке Господње, нека ми буде како си рекао.“ Истина, моја молитва није тако раскошна, јер кажем: „Ту сам, Господе, чини у мени, *кроз* мене и *упрокос* мени!“

Источни црквени отац, Кавасила, то овако сажима: „Чим ју је Бог обавестио о својим наумима, уверивши је да ће позајмити њено тело да би постала његова мајка, Марија је вољно и од срца пристала на то“.⁴ Маријин пристанак је окончано мисију анђела благовесника. Зачеће је учињено и небеско биће је отишло. Револуција Маријиног „да“ и данас потреса свет. Ево како о томе размишља писац Фредрик Бучнер (Frederick Buechner):

„Било да се родио 4. или 6. год., у Витлејему или у Назарету; било да је његовом рођењу присуствовало мноштво небеских бића, певајући му химне славе, или се то десило само у присуству Марије и њеног мужа – смер људске историје се променио... Уметност, музика, литература; западна култура и човек запада са свим својим разумевањем и себе и света око себе – све то би било неоствариво без тог рођења – где год, кад год и како год да се одиграло. Јер, једна надмоћна

истина стоји преко свега тога: за многе милионе људи који су се од тада родили, Исусово рођење је омогућило не само ново разумевање живота, већ и сам нови живот“.⁵

Шта је твој одговор? Колико ти је још знакова потребно да би веровао? На који начин те Отац позива да донесеш Христа овом свету? Хоћеш ли попут Марије да кажеш „да“ и оставиш све остало Господу?

Хвала ти, драга Маријо, што си отворила пут и за Исуса и за нас. Благосиљамо те и поштујемо, мајко Господња.

ПИТАЊА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ

1. Зашто је неким људима тако тешко да верују у Божићну причу?
2. Вера захтева „Бога који се меша у наш живот“. Шта то значи за тебе?
3. Који утисци о Марији су ти најјачи?
4. Духовна стварност нас дотиче на неколико нивоа. Да ли су твоја искуства вере највише деловала на твоју вољу, осећања или разум?
5. Говоримо о „обликовању Христа у нама“. Како се то дешава?
6. На који начин се мења наш став ако се свакодневно молимо као Марија – „... нека ми буде како си рекао“?
7. На који начин те Бог позива да „родиш“ Христа овом свету?

⁴Tomas C. Oden, *The Word of Life: Systematic Theology: Volume Two* (San Francisco: HarperCollins, 1992), стр. 150

⁵“Reflection: When history changed“, *Christianity Today*, Dec. 13, 1993, 47

ДРУГИ ДЕО

ОПАСНЕ МАЈКЕ

„... збацу владаре с престола“
Маријино пророштво о преврату Царства!

ЛУКА 1,39 - 56

ЗАЈЕДНИЧКА МОЛИТВА
ИСПОВЕДАЊА И КАЈАЊА:

Господ нека је с вама! **И с тобом нека је.**

Помолимо се:

Свемогући Боже, наш небески Оче,
ти који видиш све јасно,
који проничеш све од почетка до краја;
ми, твоја деца, везани смо својим греховима,
везани предрасудама и јаким навикама,
илузијама садашњег света, варкама Злога.
Тумарамо својом свакодневицом
и спотичемо се једни о друге.
Светлом које једино твој Свети Дух доноси
отвори нам очи срца за истину Исуса Христа,
и твој лик утиснут у лица наших ближњих,
наших сапутника.
Омекшај наша срца
док улазимо у Божићно време,
дај да искажемо добродошлицу твој дару
опроштења и благодати;
дај да тај дар делимо са свима
с чијим се путевима укрсте наши путеви.

Амин!

Смиловао ти се Свемогући Бог. Опростио ти све грехове твоје по Господу Исусу Христу. Ојачао те за свако добро и силом Духа Светог те одржао за вечни живот!

ЛУКА 1,39 - 56

МАРИЈА ПОСЕЋУЈЕ ЈЕЛИСАВЕТУ

„Тих дана, Марија се спреми и журно оде у град Јудин. Ушла је у Захаријину кућу и поздравила Јелисавету. Кад је Јелисавета чула Маријин поздрав, заигра дете у њеној утроби и Свети Дух је испуни, те она ускликну: „О најблаговенија међу женама, благословен је плод утробе твоје. Чиме сам то заслужила да мајка мога Господа дође к мени? Јер, чим сам чула твој поздрав, од радости заигра дете у мојој утроби. Блажена је она која је поверовала да ће се испунити што јој Господ рече“.

МАРИЈИНА ПЕСМА

Онда Марија рече: „Велича душа моја Господа, весели се дух мој Богу, моме Спаситељу, јер погледа на понизност своје слушкиње. Ево, од сада ће ме сви нараштаји звати блаженом; јер велика је дела Свесилни учинио по мени, свето је име његово! Милост је његова над онима који га штудују, од колена до колена. Моћна дела учини мишицом својом, растера узносите што су пуни себе, збаци владаре са престола и узвиси понижене, гладне насити добрима, а богате без ичега отпусти. Придиже Израиља, слугу свога, севитивши се свога милосрђа, како рече праоцима нашим, Авраму и његовом потомству до века.“

Марија остаде са Јелисаветом око три месеца, па се врати својој кући.“

Пред нама је прича о две мајке које је Бог употребрио за свој улазак у нови свет. Наиме, Јован Претеча и Исус по њима ступају на историјску сцену. Божије Царство долази на земљу. Ново доба отпочиње.

Ко би помислио да су њих две део ове драме! Две сељанке, рођаке. Једна је престара а друга премлада да рађа. У овом одељку их срећемо у – како то кажемо – женским причама.

Као мушкарац, осећам се често пута непријатно када уђем у просторију у којој су само жене. Чим крочим, њихов весели разговор занемим, све очи се окрену к мени и кажу ми – „Шта ћеш сад па ти овде“?

Зато имам симпатије према Захарији. Сви знамо како је овај стари свештеник – једина мушка глава у кући – онемео самог себе. Шест месеци је морао да ћути због свог греха неверства. (Верујем да Бог кад – кад ућутка мушкарце да би се чуо глас жена).

Тако је једини дијалог у овој причи, рекох, женска прича на Божији начин. Беше то дубоко теолошки и високо политички разговор младе жене и жене са искуством. Невини син старије ће бити обезглављен због обесне жеље једне плесачице. Безгрешни син млађе ће страдати на крсту за грехе целог света. Већ се знала судбина њихових нерођених синова – целатов пањ и дрвени крст. То су две кржаве шарке на којима се покрећу врата историје, врата која из старог воде у ново доба. Све то не беше најављено ни у Риму – престоници освајача света; ни у Јерусалиму – срцу јеврејске вере, већ у селу скоро заборављеног имена.

Приметимо како Бог говори. Не у центру, већ по рубовима; не на врху, већ на дну. Сетимо се овога. Славимо Бога у цркви, медитирајмо над Светим писмом а онда идимо на рубове. Приближимо се сиромасима, болеснима и неукима. У таквој средини чућемо Божији глас (Гарантујем вам да ће то да нас излечи од досађивања!).

ЈЕЛИСАВЕТИН ПРОРОЧКИ БАГОСЛОВ

Нагласили смо Маријину послушност. Исказала је добродошлицу Месији и душом и телом. Сада поново показује радикалну послушност. Креће *журно* на свето ходочашће да види Јелисавету, своју рођаку, о којој јој је Гаврило пророковао.

Ово је корак вере. Марија се радо одазива заједништву с Господом и предаје се заједништву с људима. Ако је апостол онај који је послан – а јесте – онда она није само први Исусов ученик, већ и његов први апостол. Тинејцдерка која креће у авантуру с Богом.

Замишљам Јелисавету заузету пословима свакодневице, у часу када је зачула Маријин глас. У истом трену ју је дотакао талас божанске присутности. У часу јој је дато да сазна оно што није знала. Из ње је прокључао пророчки занос и благослов над пристиглом рођаком.

Пророштво је једна од сфера деловања Духа Светог у нашем животу. Бог даје силу људима да говоре у његово име. То је посебна врста говора, са неуобичајеном дозом ауторитета и директности.

Управо то се дешава овде. Јелисавета „кличе“ своје пророштво, „повика га здраво“ (Вук). Дух Свети чудесно знаком улази у животе обичних људи, прекида их на упадљив начин.⁶

⁶ Књига Џека Дирија (Jack Deere) је одлична одбрана знака и чудеса против секуларних и диспензационих теолога, *Suprised By The Power Of The Spirit* (Grand Rapids, Mich: Zondervan, 1993)

Пророштва предсказују догађаје, али и исправљају и прекорвају људе. Ипак, један од главних циљева овог надахнутог говора је да донесе благослов и охрабрење особи која је послушна Богу. Чујмо Јелисаветино пророштво: „О најблагословенија међу женама, благословен је плод утробе твоје“. Нико „на око“ не би рекао да је Марија трудна. Како то зна њена рођака?

Пророци често доживе да слушају сами себе како говоре речи које нису планирали. То су тренуци када се речи обликују онда када се и изговарају. Јелисаветино знање није људско. Она није сама дошла до ових закључака. Бог јој је проговорио!

Она не само да зна да је Марија трудна, већ зна да је то дете сам њен Господ. „Чиме сам то заслужила да мајка мога Господа дође к мени“? Она се већ потчињава нерођеном Христу. Њен син, Јован – „од радости заигра дете у мојој утроби“ (Лука 1,44). У овој сцени сви – чак и нерођени Претеча – признају Исусово господство. Јелисавета постаје други Господњи ученик. Она завршава своје пророштво благословом Маријине делотворне и послушне вере – „Блажена је она која је поверовала да ће се испунити што јој Господ рече“.

Много значајних догађаја је испуњавало дане Маријиног живота. Мислим на оне у сфери политике и моћи, како у јерусалимском храму, тако и у римском Сенату. Али, Божија пажња није усмерена на та места. Он се брине за две труднице. Тако је увек. Господ трага за малим и незнатним, за заборављеним и запостављеним.

Како онда, поред ове и овакве приче, црква може да запостави жене? Како може да се према њима опходи како према другоразреднима, а оне су одане сараднице Божијег

дела? Марија и Јелисавета су биле прве ученице, апостолке и пророчице.

МАРИЈИНА ПРОРОЧКА ПОЕЗИЈА

Чујмо поново Марију. Она одговара песмом. На латинском се ова предивна химна зове *Магнификат*. (И данас није необично да нам пророштво дође кроз посебан језик, често пута и отпевано. Ово нам казује да је језик важан Богу, и по својој звучности и по садржају који преноси).

У првом делу свог славопоја Марија велича свој сусрет с Богом. Цело њено биће је устрептало: „Велича душа моја Господа, весели се дух мој Богу, моме Спаситељу“.

За њу је Бог био и остао Бог њеног народа Израела. Слушала је како се у синагогама говори о њему. А сада је све другачије. Сада она и Светац Израелов имају заједнички посао. Он је њен Спаситељ.

Оваква су свежа искуства вере. Зато му певамо и док се возимо. Јер, он више није неки Бог *тамо, негде*. Он је у нама и дубоко је личан. Марија пева: „јер велика је дела Све-силни учинио по мени, свето је име његово“!

Онда ова тинејџерка пева следећу истину: Њен блиски Бог је онај од кога све дрхти. „Милост је његова над онима који га штудују, од колена до колена“. Она је то доживела. Ова млада девојка је некако схватила да су сви свети, сви који су се кроз векове бојали Господа, у посебном заједништву.

А онда, Марија која слави постаје Марија која прориче за друштво. Она најављује Божији суд за све који држе масе у бедности, сиромаштву, болести и глади. Пашће охоли – предсказује она – моћници ће се стропоштати са својих тронов. Богати и обесни ће изгубити све.

Шта би Марија рекла данас када би зашла у наше домове и цркве? Мислим да би осудила притајени расизам наших срца. Питала би нас: Зашто је тако мало сиромаша за нашим столовима, макар и да дајемо за њихове потребе? Питала би нас да ли нам трка и стрка за већим и бољим заиста доноси мир? Питала би нас зашто тако мало новца који дајемо иде за ширење имена Исуса Христа по свету.

О, Марија је дрчна, опасна жена која ме пита где бих волео да будем када Бог нашу историју потресе из темеља! Мајка нашег Господа, Дева Марија, пречесто је осликавана нежним тоновима. Не, Марија је радикални пророк социјалног живота, друштва чији моћници треба да стану пред Онога који „погледа на понизност своје слушкиње“.

Први су методисти носили еванђеље најсиромашнијим људима тадашње Енглеске. Па где смо то данас загубили своју страст за евангелизацијом и мисијом? Од када смо се толико понели да смо заборавили своје корене? Како смо се одомаћили у свету подељених људи, у поделама у компилуку, код куће? Када су се наши проповедници од живих пророка претворили у причалице сентименталног пијетизма?

Узалуд нам покушаји да припитомимо Марију. Она остаје радикални пророк, тинејџерка коју не можемо да задржимо. Слободна је и неукротива као и Син кога ће да роди. Као протестанту, скоро ми је олакшање да не морам често да мислим на њу. Њени стандарди су високи.

Пречесто у цркви раздвајамо оно што је Бог спојио. Марија нам пружа целовиту слику. Она је дубоко лична у свом еванђеоском пијетету свакодневног искуства вере. Могла би да вам каже и дан и час када је Христу указала добродошлицу у свој живот. Њени дијалози са анђелима су

контемплативни и отајствени. Она је пророк и харизмата пун Духа Светога. Она је мисионарка која другима говори о Христу. Марија је радикални пророк друштва која прозива силнике и тиране, упозоравајући их на Божији суд који долази. Она је млада верница која радо прима благослов и савет од старије вернице, од Јелисавете.⁷ Марија живи живот неизвесне извесности, свесна да је и једно и друго под Божијом провидности.

Последња мисао нам открива да је духовни ватромет прошао. Две жене, две труднице, остају под истим кровом наредна три месеца. Живеле су и радиле све оно што испуњава свакодневицу једног тадашњег села у Јудеји.

НИШТА ВИШЕ НЕЋЕ БИТИ ИСТО

Суочавање с Маријом може да буде опасно. Можемо да кажемо „да“ некој ризичној авантури, попут мисијског путовања, али након тога наш живот мора да се промени. Можда ћемо морати од сада одважно да користимо своје духовне дарове. Можда сте позвани да браните права нерођених, или да делујете за добро запостављених и сиромашних. Када нам Бог да макар и мали увид у своје Царство, то тражи од нас радикалну промену живота. Осетићете како Христов Дух у вама захтева да се искаже на многе начине.

Зато, пажљиво с Маријом као и са пташином динамита. Она се сасвим предаје Божијим плановима. Ако и нас и наше цркве Бог преплави на исти начин, знајмо да више ништа и никада не може да буде исто.

⁷ Одлично дело Ричарда Фостера говори о различитим покретима хришћанске традиције (контемплативном, покрету светости, харизматском, покрету социјалне правде, еванђеоском, сакраменталистичком), Richard Foster, Stream of Living Water, (San Francisco, Calif: Harper and Row, 1998).

ПИТАЊА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ

1. Зашто Марија није само Исусов први ученик, већ и његов први апостол?
2. Како је Јелисавета знала да Марија носи Христа?
3. У ком смислу је Марија опасна? Мења ли то ваше мишљење о њој? На који начин?
4. Зашто се њен славопој у другом делу претвара у радикалну социјалну поруку?
5. Позива ли вас Бог на неку сличну „ризичну авантуру“? Шта би то могло да буде?

ТРЕЋИ ДЕО

МАРИЈИН

МУЖ:

ПРИМЕР ДОБРОГ ЧОВЕКА

„Јосифе, сине Давидов, не бој се да узмеш Марију за жену“

Анђео спречава развод

МАТЕЈ 1,18 - 25

ЗАЈЕДНИЧКА МОЛИТВА

Господ нека је с вама! **И с тобом нека је.**

Помолимо се:

Свемогући Боже, наше небески Оче,
на како предивне и премудре начине нам
се приближаваш:
кроз Марију, Девицу мајку,
како би благословена била свака жена која рађа;
кроз бебу Исуса,
онога који ће порастати у дечака,
у човека који иде нашим путем,
који нам служи и жртвује се за сву своју
браћу и сестре;
кроз храброг Јосифа,
који је прихватио дете као своје,
и радо дао детету-цару своје царско порекло.
Ти си тај, Оче, који си послао Сина,
који си силом Духа утиснуо божанску природу
у људско тело, да га видимо, дотакнемо,
ослухнемо, осетимо и доживимо;
љубав која брише срамоту наших греха.
Хвала ти за кротку породицу из Назарета.
Величамо те
што је Исус узео наше тело и понео га на крст.
Славимо те,
васкрсли Господе јер ти је тело овенчано славом.
Обожавамо те и прослављамо,
тебе, који си један Бог у три лица;
чекамо на твој небески дотицај
и свету присутност.
Дођи и сусретни нас данас са собом.

Амин!

МАТЕЈ 1,18 - 25

РОЂЕЊЕ ИСУСА ХРИСТА

„А ево како се Исус Христос родио:

Његова мајка, Марија била је верена за Јосифа.
Међутим, пре него што су постали супружници, испостави
се да је она затруднела по Светоме Духу. Њен муж Јосиф,
који је био праведан човек, не желећи да је јавно извргне сра-
моти, науми да потајно раскине веридбу.

Тек што је он то наумио, кад гле, анђео Господњи
указа му се у сну и рече му: „Јосифе, сине Давидов, не бој
се да узмеш Марију за жену. Дете које је у њој зачето, дело
је Светога Духа. Она ће родити сина а ти ћеш му дати име
Исус, јер ће он спасити свој народ од њихових грехова. Све
се ово догодило да се испуни оно што је Господ рекао по
пророку:

„Ево, зачеће девица и родиће сина, и даће му име
Емануил“ – што у преводу значи „Бог је с нама“.

Када се Јосиф пробудио, учинио је оно што му је
анђео Господњи заповедио: узео је Марију за жену, али као
супружници нису живели, све док она није родила сина. Јо-
сиф му даде име Исус“.

Један од јунака хит филма „Парк из доба Јуре“ је палеонтолог Ален Грант (Allen Grant). Загрижен је проучавањем диносауруса. Изненада му се пружа прилика да лицем у лице упозна живе немани те далеке праисторије. Од шока је пао на земљу. Једно је чепкати по праштини, нагађати по остацима костију и фосила, а друго срести диносауруса. О, то је било нешто сасвим, сасвим другачије!⁸

Очекујем да на сличан начин будем запањен када једном сретнем Исуса. Цркви је требало много времена и труда да објасни речима, да опише пунину и значај онога што је Исус био.

Добро је ако у томе почнемо од Матеја. Наиме, Исус је имао посебан почетак: *Свети Дух и Дева Марија*. Његова посебна мисија: *Спасти народ од греха*. Његово опуномоћење: *Онај који испуњава Писмо*. Његово посебно име: *Исус*, што значи *Јехова спасава*; и *Емануило*, што значи *Бог је с нама заувек*.

Исус је *утеловљени Бог*. У њему је Бог дошао на земљу и ходао међу нама. „Инкарнација“, тј. утеловљење је једно од основних учења хришћанске Цркве. Бог је на себе узео потпуно човештво у Исусу а да при томе није престао да буде Бог, нити је окрњио своје божанство. Другим речима, у јеврејском дечаку који се под именом Исус родио у првом веку, Бог је на себе узео пол, етничко порекло и све одлике једног људског тела и све посебности једне личности.

Исус је рођен као дечак, као мушко дете. Шта да је Спаситељ рођен од Марије био женско? Али, то се и догодило, јер утеловљење у себе укључује и мајку и сина, и Марију и Исуса. Утеловљење даје част и достојанство

целокупном човештву, и мушкарцима и женама. Да је Исус рођен као девојчица то би нас мушкарце сасвим оставило по страни.

Али, ту је и Јосиф, Маријин муж. Уколико о Божићној драми размишљамо на поменути начин, Јосиф је непотребан лик. Дато му је тек неколико стихова. Није „родно“ Исуса на исти начин како је њега „родно“ његов отац Јаков. Наиме, Исус се зачео у Маријиној утроби божанском силом Духа Светог. И Јосиф и Марија, премда Исусови родитељи, нису га као таквог створили. Исус потиче од Бога.

Ово је необично важно. Утеловљење даје вредност човештву, али Исус није настао људском оплодњом. Чему нас то учи? Да је наша склоност бахаћењу унапред срезана. Нема места за било какво самохвалисање. Исус није неко с ким било ко од људи може да се похвали. Он није задња карика савршенства еволуције људског бића. Он је Бог међу нама.

НЕЗГОДА (ст. 18-19)

Матеј започиње своју причу детаљним родословљем, што нас одмах доводи до неких важних питања. Наиме, у линији „очинског рађања“ дугој 1.800 год., тај се рефрен одједном мења: „Јаков „роди“ (Вук) Јосифа који је био муж Марије која је родила Исуса званог Христос“ (Матеј 1,16). Питање је: Да ли је Јосиф Исусов отац или није?

Еванђелист побуђује нашу радозналост. Застао је у набрајању да би нам дао објашњење: „А ево како се Исус Христос родио...“. Онда нам у ст. 18 даје реч о Марији а у ст. 19 о Јосифу, да би се поново вратио теми.

Пре него било шта друго кажемо, важно је да нагласимо свадбене ритуале које су имали Јевреји оног доба.

⁸ PreachingToday.com. ВИДИ ПОД Incarnation

Венчања нису било једнодневни догађаји. Беше то доста сложен обичај који се дешавао на три нивоа.

Прво, родитељи су међусобно обећавали и договарали венчање своје сасвим мале деце.⁹ Касније, када би дечак напунио барем тринаест, а девојчица најмање дванаест година, приредили би формалну веридбу. То је друга фаза.

Вердиба се обављала у дому младиног оца. Блиско-источни обичаји су налагали исцрпна пенкања двају породица око многих детаља брачног договора, а посебно око висине мираза (мираз је био својеврсно осигурање за случај развода). Дакле, у периоду веридбе млади пар је формално постајао и брачни пар. Зато се свако одустајање после веридбе сматрало разводом.

Девојка би након веридбе остајала најмање година дана у очевом дому, пре званичног венчања и предања брачним односима. Дакле, венчање и полно спајање су трећа фаза.

Занимљив је следећи обичај. Уколико би у вереник умро пре дана венчања, млада јеврејска жена би добијала статус *удовице девице*.¹⁰ Знам да нам ово звучи више него необично, али не и Јеврејима у I веку.

Дакле, Марија и Јосиф су били у брачном процесу. Приметимо како је еванђелист Матеј прецизан. Јасно нам каже да је млади пар између друге и треће фазе - после веридбе а пре брака. Јосиф је законски већ Маријин муж, иако је није упознао на интиман начин.

„Његова мајка, Марија била је верена за Јосифа. *Међутим, пре него што су постали сунђужници, ...*“ (ст. 19, мој нагласак). Бог стратешки планира време. Марија је Јосифова жена али је још невина.

⁹ Robert Obach i Albert Kirk, A Commentary on The Gospel of Matthew (New York: Paulist Press, 1978), стр. 10

¹⁰ Daniel J. Harrington, The Gospel of Matthew (Collegeville, Minn: Liturgical Pres, 1991, стр. 36-37)

Матеј нам, за разлику од Луке не даје причу о Маријином сусрету с анђелом. Али нам индиректно каже исто: „... испостави се да је она затруднела по Светоме Духу“.

Још неудана вереница је трудна. О, то није добро. Истина, дете је зачето од Духа Светог. Али – ко ће у то да поверује? Марија је у невољи.

Знате, када Бог некога одабира, то не значи и обавезну заштиту угледа. Временом откривамо ствари које не можемо да објаснимо. Имати посла с Богом није увек сигурна ствар.

У свему овоме, није Маријин углед на проби већ њен карактер. Бог се умешао у животе двоје младих људи и као да не намерава да помогне и реши настале проблеме. Није тако. Марија ће да научи како да верује Богу у најважнијем животном односу. Бог који делује у њеном животу делује и у животу њеног вереника Јосифа.

ВРАИНЕ КОЈЕ СУ ДАНАС МАЛО ПОЗНАТЕ

Овде бих хтео да застанем у нашем проучавању и нагласим врлину предбрачне чистоће. То је нешто чега данас нема и што се излаже руглу. Најбоља припрема за брак је чување тог истог брака. Како? Тако што смо дубоко уверени колико вредимо и одбијамо све мање од тога. Скоро половина склопљених бракова данас пропада. Али, не због мањка интимности већ због мањка хришћанског карактера. Све се више живи у тзв. „пробним браковима“, а то доводи и до „пробних развода“. Ево неких поражавајућих бројева:

Од 100 парова који живе заједно мимо брака:

- 40 прекине везу пре брака
- 60 ступа у брак, а од њих 45 се разводи пре десете године брака, што чини 75% неуспеха

- само је 15 парова заједно и после 10 година брака, а временом ће још неки од њих да се разведу.¹¹

Колико год сексуални неморал био општепопуларан данас, он је против учења цркве о моралу. Тај неморал искоришћава људе уместо да их вреднује.¹¹ Људи нису за пробу. Не смемо да се играмо поверења и предања. Било да си тинејџер, млада или зрела особа, треба да знаш да је честитост увек везана за самопоштовање, поштовање партнера и поштовање свих путева које је Бог одредио за наше срце и наше тело. Уколико нисте чедни по овом питању, тражите опроштење од Бога а онда се предајте његовим путевима мудрости. Верујте, то је добро за вас. То чува ваше срце. Верујте Господу у вези свих својих романтичних и интимних потреба. Не заборавите да је свака полна, телесна везаност уједно и везаност срца, душа, особа. Трајна веза је брачна веза када заувек дајемо део свог срца другоме.

Не можемо да делимо себе. Ако не тежите сексуалној контроли пре брака, како можете да гарантујете да ћете бити верни у браку? Једном с ланца пуштени апетити за полном разноврсности не вежу се тако лако у браку. Заједнички живот није замена за легални, озакоњени и у цркви благословени брак.

Многе жене у заједничком животу виде први корак према браку. „Ако будем живела са њим“ - размишљају оне - „можда ће да ме заволи и ожени ме“. Погрешно! Недавно сам имао духовна саветовања са женом која је тако сањала о браку али је била одбачена на крају. Дуго смо причали о самопоштовању и о томе како не вреди правити распродају самог себе.

¹¹ Mike McManus, *Marriage Sever Congregational Manual*, стр. 84

¹² „Иако су сви људи сексуална бића, били они ожењени или не, секс је веза дозвољена једино у брачној заједници“, *The United Methodist Book of Discipline*, 2004, стр. 89

Мушкарци се на заједнички живот одлучују из потреба које су другачије од женских потреба. Многи од њих мисле: „Супер! Уживање без одговорности! Бићу с њом док не нађем бољу прилику“. Друштво данас исмејава стандарде цркве и само ретки бирају духовну мудрост. Њима се нигде не аплаудира. Данас је полно чиста особа посебна врста хришћанског мученика. Посебно мислим на самце. Исажимо им добродошлицу и охрабрење у својим породицама.

ЈОСИФОВ ИЗБОР

Деветнаести стих нам говори о Јосифу. Приметимо да се због веридбе он већ сматра *њеним мужем*. Јако ме занима његов став, његово убеђење у свему овоме. Јосиф је *праведан човек*, послушан Божијем закону. Закон је налагао казну каменовањем за сваку превару оних који су били у вереничком статусу. Сетимо се жене коју су због прељубе хтели да каменују. Како је ствар била јасна, Јосиф је донео одлуку – Не жели јавни скандал, не требају му понижавања. Развешће се тихо. Одрећи ће се и мираза који је већ дао.¹³ Нека све остане Марији и њеном оцу.

Јосифа је оваква одлука коштала. Породица му је годинама одвајала за његов брак. Ипак, он је пун милости и воли Марију више од новца. У њему нема беса и осветничке горчине, само туге и разочарења због распршених снова о будућности.

Какав је то човек? Послушан записаној Божијој вољи, али ипак обасут милошћу и добротом. Рађе би да он изгуби и тако заштити оно што је остало од Маријиног угледа. Јосиф је моралан човек али не и фанатично строг. У исто време је и јак и нежан. О, колико је само овај спој потребан мушкарцима нашег доба! Потребни су нам они

¹³ David Garland, *Matthew* (New York: Crossroads, 1994), стр. 22.

који су послушни Божијој писаној Речи која се тумачи у цркви, људи који су у исто време обзирни према другима.

Бог се умешао и сада сви пате. Марија је на злом гласу. Јосиф повлачи добре потезе на основу недовољних доказа. Родитељи су разочарани. Мираз је изгубљен. Назарет бруји од оговарања. Покренути су легални механизми неизбежног развода брака.

Много драме је у ових неколико редова еванђелисте Матеја. Идилчни планови двоје добрих сеоских младих људи – Марије и Јосифа – пали су у воду. *Нема изласка* из овог хаоса. Осим... Осим ако Бог сам не прокрчи пут напред. Најзад, није ли он сам свима нанео бол?

БОГ СЕ ЈАВЉА (ст. 20-21)

Јосиф није само љубазан човек већ и стрпљив. Одлучио је да ипак преспава донету одлуку. И те ноћи нешто се догодило - Бог се јавио.

Како се Бог јавио? Црква кроз историју тројако објашњава сва богојављања. Прво, постоји *свеопшта објава*. Бог се свима објавио кроз природу и савест. Свако може у лепоти света око себе и кроз глас своје савести да сазна нешто о Богу.

Друго, постоји *посебна објава*. То је све оно што сазнајемо о Богу кроз његову записану Реч, кроз све оно што је урадио кроз Јевреје и Исуса. Дакле, свеопшта објава нам открива нешто *од* Бога, а посебна нешто *о* Богу.

Треће, постоји *лична објава*, или да кажемо *специјално откривење*. То је учење о Богу кроз директнија јављања – кроз снове, визије, кроз говоре, пророке, услишене молитве, чуда, па и кроз анђеле. Бог који је *тамо*, у природи; Бог који је *тамо*, у историји, постаје нам близак толико да га осећамо и чујемо.

Дакле, у свеопштој објави он нам каже – Мој свет; у посебној објави говори - Мој народ; а у личној објави нам каже – *Хеј ми!*

Анђеоски Господњи уверава Јосифа да је дете које Марија носи дело Духа Светога. Јосиф се није бојао да прихвати ову објаву. Прихватио је Марију, присвојио дете и дао му право да понесе име своје породичне лозе. Тако је и овај дечак постао *син Давидов*.

Провидност је сада нашла два сарадника. Богу није проблем да саопшти своје намере, али није му нимало лако да нађе оне који ће ту вољу да спроведу.

Приметимо да Бог Марији и Јосифу не говори у исто време. Као да је тај временски размак незгодан. Бог им се не обраћа на исти начин. То је зато што брачним паровима треба стрпљење и поштовање за посебности духовних путева којим се крећу. Зар нема свако од нас посебан отисак пристују? Шта тек да кажемо о космосу различитости међу половима.

Моја жена Лори и ја имамо различите путеве односа с Богом. Ја морам све прво да проучим а она интуитивно зна шта је шта. Ја бих у авантуре, а она воли стабилност и извесност. Она среће Бога у људима а ја га одушевљено налазим у Светом писму и књигама. Она своју веру пева на сав глас у хору, а ја своју проповедам с проповедаонице. Ја тежим истини, а она саосећању. Заједно чинимо пристојно људско биће.

Дакле, пример како Бог поступа с Маријом а како с Јосифом, показује ми следеће: Не вреди да свог супружника, или било кога другог, гурам у своје калупе. Верујмо Богу. Он зна како ће с људима другачијим од нас. Он има путеве до њихових личности. Стрпимо се попут Марије. Ослонимо се на Бога који једини може да промени људска срца. Рецимо,

не одустајте од долазака у цркву уколико ваш супружник не жели да дође. Ви дођите. Не дозволите да ваш духовни живот буде талац било чијег одбијања. Брачни завет нигде не каже да неко од супружника има право на улогу Бога у животу оног другог.

Опасно је ако мислимо да је наш доживљај Бога морално вреднији од доживљаја других. Није тако. Марија је објашњавала Јосифу да је дете које носи зачето од Духа, али то њему није имало смисла. Јосиф је себе ставио у морално супериорнији положај. Најзад, није ли он тај који у браку треба да „мисли главом“. Зато је једино Бог могао да га разувери.

БОГ ЛЕЧИ СЛОМЉЕНО

Замислимо само Јосифову усхићеност када је дотрчао вереници с речима – „Марија, нећу да се разведем од тебе. Сада схватам. Знаш, синоћ кад сам заспао... Зато сам одлучио. Знаш да могу да све прекинем, али нека нам Господ помогне“!

Јосиф је легао с једном сликом своје будућности а устао је с другом. У теорији се ово зове *променом парадигме*. Исти човек се пробудио у истом животу истих проблема, али са радикално новим увидом у све то. Замандаљена врата су сада широм отворена. Развода неће бити јер је Бог рекао своје. О, нема више страха, поверење се вратило и поглед на сутра избистрио. Испред двоје младих људи је предивно Божије обећање – У Исусу, њиховом сину, Бог ће једном и заувек да реши проблем греха. Сломиће окове који све људе тако окрутно држе у ропству.

Име *Исус* тада беше сасвим уобичајено, као и многа наша данашња имена. Значило је „Јахова спасава“. Бог који

је излечио сломљени однос Марије и Јосифа, у Исусу ће да излечи грехом сломљени однос између себе и човечанства. Ево како је неко упоредио неке алтернативе са Божијим решењем:

„Да је наша највећа потреба информација, Бог би нам послао учитеља; да нам фали каква технологија, Бог би нам послао научника; када би наша кључна потреба била у новцу, Бог би нам послао економисту; да нам фали још забаве, Бог би нам послао забављаче. Али, наша највећа потреба је била опростење, па нам је Бог зато послао Спаситеља“.¹⁴

Свиђа ми се Јосиф. Човек села, занатлија, радује се браку. Био је праведник, веран и послушан ономе што је разумео из Писма. Имао је саосећање за потребе других. До тога му је више стало него до свог материјалног губитка. Био је стрпљив, вољан да чује глас јутра мудријег од вечери, спреман да промени одлуку. Био је отворен за неописив доживљај са истим оним Богом који је надахнуо своју Реч. Јосиф је довољно храбар да ожени жену облаћену клеветатама, да као свог прихвати туђег сина. Он је човек који слуша Бога успркос свих неспоразума који ће га због тога задесити.

Јосиф је пример рedefинисаног мушкараца. Он живи у свету у коме је мушко насилно, себично, безкарактерно. Његова снага није у тим лажним вредностима мачизма. Јосиф је јак јер је послушан вођству божанског провиђења. Он влада својом сексуалношћу. Његов брак је у партнерству с Богом.

¹⁴ Raymond McHenry, *The Best of In Ither Words*, (Houston, Tex: Raymond McHenry, 1996), str. 44

ТЕКСТ ПРОРОКА ИСАИЈЕ (ст. 22-23)

Стихови 22-23 су веома важан цитат из књиге пророка Исаије. Јосиф је осетио велико олакшање у јасним речима Светог писма.

Шта је њихово значење? Па, замислимо да смо на Јосифовом месту. Како можемо да знамо да је сан који смо сањали од Бога?

Први тест је став поштовања. Анђео је гласник који не говори о себи и за себе.

Други тест је у самој поруци. Анђео Јосифу говори о Богу, о Духу Светом, о греху и Христовом делу спасења. Приметимо да је последњи део анђеоске поруке цитат Псалма 130,18: „... јер ће он спасити свој народ од њихових грехова“. То је добар знак. Анђео који би омаловажавао питање греха не би био Божији анђео. Анђели расветљавају истине и не баве се тзв. „већим откривењима“ (покрет Њу ејџ (Ново доба) презире овакав приступ).

Рецимо да вам неко каже да му се обратио анђео. Да ли би помислили да је та особа полудела? Дешавају ли се такве ствари?

Ево како ваља да поступите. Послушајте пажљиво поруку и још пажљивије проверите да ли се слаже са Светим писмом и црквеним доктринама. Посматрајте шта та објава доноси животу дотичне особе. Шта је плод?

Божији анђели говоре језиком Писма јер је писмо Божији језик. Уколико анђео звучи као психотерапеут или некакав шоу водитељ, највероватније да и није послан од Бога.

У изворном контексту пророкове речи се не тичу самог девичанског зачећа. Наиме, реч је о обећању датом јеврејском цару под војном опсадом. Пре него што трудница

роди дете, Бог ће уклонити непријатеље.¹⁵ Дете ће понети симболично име – *Емануило* – као трајни подсетник на Божију присутност у тешким временима.

Дакле, Матеј у свој извештај о Исусовом рођењу умеће бап ове речи. Верујем да је то урадио с добрим разлозима. Наиме, и Матеј и Лука пишу о девичанском зечећу без познавања списа један другог. Обојица су следила одређени облик писања. Поменути историјски контекст Исаијиних речи не исцрпљује до краја њихово значење. Те се речи схватају тек у пунини Исусовог дела. Црква има надахнуто просветљење да види оно што се раније није видело.

То нам говори следеће: проучавање Писма нас отвара да чујемо и оно очекивано и оно неочекивано од Бога. Наша животна искуства треба да нас воде ка Писму. На исти начин је и Писмо мртво без живих доживљаја вере. Сва верска искуства без дијалога са Библијом су опасна и заводљива. Ово двоје ваља да држимо заједно, бап како је и сам Матеј то урадио.

БОЖИЈИ САВРШЕНИ ПРИСТУП (ст. 24-25)

Тако је Јосиф оженио своју већ трудну вереницу. Венчали су се под балдахином. Јосиф ју је повео у свој дом „али као супружници нису живели, све док она није родила сина“ (види ст. 24).

Већ сам рекао да ми се Јосиф свиђа. Погрешио сам – ја му се заправо дивим. Није лако бити ухваћен у ток Божијих планова. То захтева додатну самоконтролу и самоодрицање које се на захтева од других. Јосиф је храбар и послушан Писму. Стварно је изузетан човек.

На крају ове приче не заборавимо главни циљ Матејевог писања. Он нам описује како је Исус уз добро-

¹⁵ M. Eugene Boring, *Mattew: The New Interpreters Bible*, Vol. VIII, (Nashville, Tenn: Abington, 1996), стр. 135.

дошлицу прихваћен у Давидову лозу. Јосиф је дао име рођеном детету и тако га правно усвојио. (Анђео му је заповедио: „... а ти ћеш му дати име Исус“. Тако је и било: „Јосиф му даде име Исус“) Исус је по зачећу био Божији, а по усвајању Давидов законски син.

На снагу је ступило месијанско овлашћење. Божији план, распоред догађања и начини деловања су савршени. Тешки су али савршени.

ПИТАЊА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ

1. На који начин се свадбени и брачни обичаји Маријине културе разликују од наших обичаја?
2. „Није увек безбедно имати посла с Богом“. Где ово правило видимо у Маријиним случајевима? Где то видимо у нашем животу?
3. Како би описао Јосифову улогу у Божијој причи?
4. Које разлоге аутор наводи као доказ штетности „пробног брака“?
5. Шта нам Матејев извештај говори о Јосифовом карактеру?

ЧЕТВРТИ ДЕО

ЗЛОВЕРЈЕ У ВЕРИ

„Спреми се, узми дете са мајком његовом и бежи у Египат“

Није кукавичлук побећи пред силом зла
Баш то је Бог заповедио Јосифу

МАТЕЈ 2,13 - 23

ЗАЈЕДНИЧКА МОЛИТВА
ИСПОВЕДАЊА И КАЈАЊА:

Господ нека је с вама! **И с тобом нека је.**

Помолимо се:

Свемогући Боже, наш небески Оче,
у теби нема зла и никога злом не искушаваш;
само је твоја љубав била та која је послала Исуса
у овај сломљени свет; љубав јача од побуне,
хаоса и таме зла.

Наша нам срца говоре да ствари
нису каквим се чине,
зато и сањамо о свету у коме пребива мир,
о свету без природних катастрофа,
о свету без сиромаштва, болести, мржњи и рата,
о свету без насиља, криминала и смрти,
о свету који је место сигурности
због твоје и наше љубави.

Захваљујемо ти за те свете и сталне снове,
снове кроз које видимо твоје Царство које долази,
када ћемо сви да се обновимо,
преобразимо по сили васкрсења.

Опрости нам наше грехове злодела,
све оно што смо вољно и слободно
одлучили као зло,
додајући својој планети још терета и беде.
Опрости нам и грехе нечињења,

када смо пропустили добро на које смо позвани;
када смо се окренули од потреба других,
оглушили се на позив праведности.
Немоћни смо пред силама
које не можемо да предвидимо,
да утичемо на њих.
Помози нам да се поуздамо
у твоју поуздану бригу у мудрост.
Дај нам храбрости у Христу
да ословимо свако зло и супротставимо му се.
Само твој Дух Свети
може да нас учврсти у тој великој вери.

Амин!

МАТЕЈ 2,13 - 23

БЕГ У ЕГИПАТ

Када су мудраци отишли, анђео Господњи се указа Јосифу у сну и рече му: „Спреми се, узми дете са мајком његовом и бежи у Египат. Буди тамо док ти не кажем, јер ће Ирод тражити дете да га убије.

Јосиф се спреми, узме дете са његовом мајком и по ноћи оде у Египат. Тамо је боравио све док Ирод није умро, да би се испунило што је Господ рекао преко пророка:

„Из Египта позвах Сина свога.“

Кад је Ирод видео да су га мудраци надмудрили, жестоко се разбеснео и наредио да се у Витлејему и околини побију сва деца од две године и ниже. Тада се испунило оно што је рекао пророк Јеремија:

„У Рами се глас чује,
јецај и лелек гласни:
то Рахила за децом својом нариче,
и неће да се утеши,
јер њих више нема.“

ПОВРАТАК У НАЗАРЕТ

Кад је Ирод умро, анђео Господњи указа се Јосифу у сну у Египту, рекавши му: „Спреми се, узми дете и његову мајку и пођи у израиљску земљу, јер су помрли они који су тражили да се дете убије.“ Јосиф се спреми, узме дете и његову мајку па се врати у израиљску земљу. Међутим, када је чуо да Јудејом влада Архелај место свог оца, уплашио се да

иде тамо, али је у сну био упућен да иде у Галилејску област. Отишао је тамо и настанио се у граду који се зове Назарет. Тако се испунило оно што су пророци рекли:

„Назваће га Назарећанином.“

Са благим осмехом на лицу један психолог рече да је Нил за Египат много више од реке („де-Ниле“ и „denial“, тј. „Нил“ и „порицање“, игра речи на енг. оп. прев.). Порицање није исто што и незнање. Незнање је незнање а порицање је знање о истини, али и свесно одбацавање те истине. Незнање је наивно а порицање се скрива у сенци. Порицање је неизбежна психолошка одбрана, дар Божије доброте, способност да се изборимо са стварима које су преко наших моћи. Ово је делимично тачно код деце. Она имају моћ да скоро инстинктивно одбију неке ствари. Играју се и даље као да се ништа ружно није догодило. Порицање је договор са самим собом да ћемо о нечему касније да размишљамо, а можда ни тада. Али, истина нам долази, враћа се и кроз снове, несмотрени говор, чак и кроз облике зависности, кроз људе и околности којих се бојимо и које избегавамо. Да, живимо у сенци. То нам је једина сигурност док нас милост Господња не привуче ближе к себи, ближе светлу.

Хришћани другачије живе. Ми напредујемо само када говоримо истину у љубави, стрпљиво и са сигурношћу. Зато су мале пријатељске групе хришћана толико лековите за многе људе. Зато многи налазе помоћ у поверљивости хришћанског саветовања. Наша смежурана душа може да се рашири, да прими и да много љубави. Таквим смо створени. Нема истине с којом не можемо да се суочимо у Христовом светлу, у заједништву цркве и многоструким изливима

благодати. То обећање имамо у 1. Јовановој 1,7: „Ако живимо у светлости као што је сам Бог у светлости, тада имамо заједништво један са другим, и крв његовог Сина Исуса Христа чисти нас од свакога греха“.

Хришћанска вера говори о истини са великим „И“, о стварности са великим „С“. Где год да има имало порицања ту нема пунине хришћанства. Тамо где се избегавају тешка питања такође нема пунине хришћанства. По љубави и благодати Божијој имамо храбрости да престанемо да лажемо сами себе, да дозволимо Богу да нас води у чврстину зрелости. Учимо како да се носимо и са најбољим и са најгорим у себи, у другима и у нашем предивном, али дубоко општењем свету. На тај начин расте наше поуздање у Бога. Постајемо снажнији, вернији и далеко мудрији. Већи број нас ставља се Богу на располагање. Знате, светац није онај који нема грехе и слабости већ онај у кога је најдубље продрло светло. То су богоугодни људи који су у исто време и забавни и опасни – забавни, јер су пуни љубави; опасни, зато што сва наша порицања и скривене ствари постају видљиве у њиховом присуству.

Ако питате шта то црква нашег времена пориче, моје је мишљење да је то стварност греха и зла. Зар верујемо у наивну теорију савременог напретка, да ствари око нас иду на боље? Зар верујемо да захваљујући људским напорима све иде ка Божијем царству? Ако тако верујемо онда поричемо срж истину у које верујемо. Поричемо истину ако тврдимо како смо ослобођени од греха и зла. Поричемо истину ако тврдимо како ће наш свет бити уређен непосредно пред Христов повратак. Друга је ствар ако нас истина о непоправљивости света плаши. Онда је ред да се боље поучимо. Наш очај у том случају показује да се уздамо у

погрешне вредности. Наша нада не сме да буде усидрена у нама самима, већ у Богу. Зато одбаците све вајне политичке програме и сличне идеје лажних духовних обнова. Вратите се ономе који вам говори: „Ако се поуздате у мене, ја ћу вас ослободити“. Постоји само један Месија. Сигурно ћете га препознати по ранама на рукама, ногама и на боку.

Ово је трезвени хришћански реализам: Иако чинимо све да наш свет буде праведан, док се Христос не врати – овде никада неће бити како треба. Ми се надамо близини доласка Божијег царства које ће да замени све силе и сваку власт овог света.

ИЗГУБЉЕНИ РАЈ

Хришћанство тврди да је наш свет покварен у својој бити, на свим својим нивоима.¹⁶ Догодила се катаклизма космичке величине. Силе хаоса и побуне су ослобођене и у нама и у невидљивим димензијама. Људски род није измислио зло. Злоупотребљени смо да грех доносемо на нови ниво савршенства, али га је измислио неко други. *Све се догодило пре нас, када су анђели имали способност да одлучују са својим даром слободе. Зло је рођено пре нас. Појавило се пре него је људски род крочио на сцену. Дошло је споља и на превару пробило нашу природну одбрану.* Свако од нас је отворен за зло кроз несхватљиву и изопачену силу звану грех. Управо то видимо у причи о нашим заједничким прародитељима који су поверовали у лажи змије. Ставили су своју будућност у руке преваранта јер су мислили да им је Бог скрива.¹⁷

¹⁶ О питању зла и греха види Tomas Oden, *The Living God* (New York: Harper nad Row, 1987), 7, „God’s Care for the World”, 270-315; Corenelius Platinga, Jr. *Not The Way It’s Supposed to Be: A Breviary of Sin* (Grand Rapids, Mich> Eardmans, 1995).

¹⁷ Водеће и врло софистицирано дело на тему „отворености Божије“ написао је Gregory Boyd, *Satan And The Problem Of Evil: Constructing A Trinitarian Warfare Theodicy* (Downer’s Grove, Ill: IVP, 2001)

Зло је продрло у сав свет и до краја га колонизовало. То је оно што зовемо *Падам* и изгубљеним рајем. То је разлог зашто се хелија изроди у рак; зашто се тектонске плоче ове планете померају изазивајући цунамије и масовна уништења. Сва творевина је у нескладу, поремећена. Ми такође. Због греха нисмо у стању да чинимо добро о коме упорно сањамо. Не можемо да се поправимо и постанемо људи каквим би желели да постанемо. Због греха деца гину у игри од пијаних возача. То је разлог нерешивог питања беде и сиромаштва у целом свету. Грех нас тера да потребе за задовољствима врло лако претворимо у разарачке навике прождрљивости и неморала. Зато се рађају дефектна деца, појављују ментални поремећаји, расизам, многе предрасуде. Зато имамо холокауст од абортуса и сукоба међу народима. Због греха се породице свађају и цепају јер свих седам смртних греха јесу део нашег карактера.

Сва Божија творевина је унакажена и изокренута разарајућом силом зла и греха. Злоупотребили смо све могуће слободе и сада жањемо свеопште трагичне последице. Тама нашег света је толика да нам се чини као да се Бог сакрио, да је недоступан и да не мари. Сви смо увучени у то – сви смо саучесници и сви смо криви – сви ћемо да умремо. У поремећеном свету је јако тешко да пронађемо истину, јако тешко да нађемо довољно љубави и добротe. Због греха мали број себичних људи има превише док огромна већина нема довољно ни за преживљавање. Зато нам требају закони, присила власти, полиција и војска, иначе би све јако брзо завршило у хаосу. У том смислу методисти, по угледу на ранохришћанску праксу, дају посебан нагласак завету крштења. Њиме покушавамо да оловимо ово сложено питање проблема човечанства. Ево тог одељка који покушава

да обухвати ову слику од космичких димензија до димензија поједине личности:

У име целе цркве те питам: Одричеш ли се духовних сила покварености (невидљивих анђела *изнад нас*); одбацујеш ли зле силе овог света (морално поквареног друштва *око нас*); и кајеш ли се због својих греха (зла у *нама*, у срцу и души)?¹⁸

Проблем је *изнад нас*, *око нас* и *у нама*. Нема места где би могли да се сакријемо од зла. У томе је срж проблема нашег света и сваког од нас. То је проблем који не можемо да решимо. Превише је укореењен, превелик је и предуго траје. Не помаже нам знање и образовање. Воће немају решење јер зло је гориво које се стално досипа на пламен греха. Зло је инфекција на рани греха и људско незнање о себи претвара у охолост. Зло рачуна на слабости нашег огреховљеног карактера; претвара искушења у падове и злодела, а онда нас лаже о последицама по нас и друге. Да, зло је лажов који злоупотребљава људе а онда их убија. То је холокауст гори од Хитлеровог, ужас који нам се сваки дан дешава пред носем. Пријатељи моји, нешто је опако лоше са нашим светом и *то нешто је у нама*.

То што још увек постоји добро око нас јесте знак Божије милости, да се зло ипак обуздава и да су последице греха ограничене. Другим речима, стање света и није толико катастрофално какво би могло да буде. Још увек нисмо сасвим уништили своју планету. Годишња доба се мењају, људи се жене и удају, деца се рађају, ту и тамо има правде, пророци говоре, истина се проповеда, уметници стварају прелепа дела, сила добра у творевини савладава загађења и људски

¹⁸The United Methodist Hymnal, стр. 34.

немар, Бог делује у животима оних који му се отварају.

Али, као да деловање добра никада није сасвим без компромиса. Са ове стране Божијег царства имамо тек његов предукус. Рецимо, захвални смо што су погубне последице цунамија на тлу Шри Ланке саниране, 2004. год., али колико би све било јефтиније да су изграђени системи за узбуњивање? Знало се шта се спрема, али Тајланд није хтео да плаши туристе. Колико је само хиљада погинуло због себичног интереса пословних људи.

Хришћани имају дијагнозу општег светског проблема. Документ методистичке цркве овако то бележи. Можда је доктринарни језик већ застарео, али истина из Светог писма није:

„Није изворни грех у томе што следимо Адама (како Пелагије улудо говори, тј. проблем није само у ономе шта радимо), већ у огреховљености, у покварености природе сваког човека; у злу које се пренело на свакога Адамовог потомка. Дакле, сви смо далеко од изворне праведности; наша је природа заражена злом које се преноси.“¹⁹

ИСТОЧНО ОД ЕДЕНА

Наша свеопшта људска природа није добра сама по себи и зло нам није тек повремена слабост. То је савремена лаж оптимизма. Адам је био у тим околностима. Ми нисмо. У нама су неизрециве вредности али не и добро које пребива у суштинском смислу. Добро у нама никада није сасвим чисто. Рађамо рђаве плодове живота јер нам је корен рђав; наша природа је сасвим изопачена слика своје првобитне замисли. Баш како и кажемо у доктрини: „... *покварена* је природа сваког човека (и жене)...“. Сви смо рођени у једној

¹⁹The Book of Discipline, 1996, стр. 59.

далекој земљи и заражени смо вирусом богоборства још у зачећу. Или како каже даље доктрина: „... срж наше природе је *заражена грехом и та зараза траје*“²⁰. Грдно се варају они који ово називају песимизмом. То је огољени реализам, стварност коју свакодневно срећемо у свакој вести телевизије и на свакој страници новина. Уосталом, завирите само у своје срце.

У ТВ програму „60 минута“, мрзовољни је водитељ Енди Руни (Andy Rooney) изјавио како су хришћанска уверења ствар „мањка образовања“. Наводно „они нису били изложени ономе што свет нуди“.²⁰ Мислим да је овај човек тај који је необавештен. О, видимо ми добро шта овај свет нуди. Већ две хиљаде година нам генијани умови западне цивилизације нуде много тога. И то много није ништа тако посебно. Наиме, хришћани имају боље разумевање суштинских ствари. У првом реду истине о греху.

Вера цркве у изворни грех није позив на људско самопобољшање. Ми смо окренути таму а не светлу. Колико год да се свет труди, увек страда од зла похлепе, поноса, убиства. Нико није ослобођен од потребе да спасењем у Исусу Христу. Само он може свакоме да буде Спаситељ. Он је потпуни човек, али без заразе греха у себи (другачији од свих наших замишљених идеала), онај који види свако зло јасно у сваком тренутку. Знам да ово и није нека лепа слика. Али, зато и говоримо да нам је потребан Спаситељ. Ако је дијагноза свеопште поварености у греху толико озбиљна, онда и лек мора да буде врло озбиљан. Аспирин лечи главобољу; рана фаза рака се лечи зрачењем и хемо-терапијом, операцијама. Али, свако омаловажавање озбиљности нашег духовног стања јесте ругање смрти Исуса Христа на крсту. Свима нам треба ново срце а не тек мало саветовања. Потребно нам је преобликовање а не лицкање спољашњости. Изгубљени

смо. Слепи смо. Живимо на самом духовном ратишту. Неко мора да нас спаси и покаже пут избављења.

Морамо да разумемо истину изворне човекове грешности како би могли да разумемо одељак пред нама. Постоји једна ружна сенка над Божићним догађајем. Због Исусовог рођења нека су деца умрла. Он је примио дарове а они смрт војничког мача. Исусов долазак је заталасао ново насиље. Зло је подивљало пре него је рекао прву реч, направио први корак; зло које га је и приковало на крст.

У Исусовом животу на јединствен начин видимо колико је страпан мрак у коме свет почива, колико је зло моћан уљез. Када је светлост засветлила, тама је покуљала у жељи да га обузме и угаси. Знате, када једна војска крене свом својом силом у поход, тада и друга војска показује све своје моћи. Када један тим покаже све своје умеће, други узвраћа свим тактикама које познаје. Само је долазак Исуса Христа ослободио сво разударено зло пакла. А Исус је дошао да разоткрије и порази баш то зло, баш тог непријатеља наших душа. Он је наш победник. Истина, сада као да је у тактици повлачења и одбране. Али, то је само зато да би у последњим данима јуришао свом славом и силом за добро свог народа, не за Иродово. Зли никада не побеђује а Бог никада не губи.

СУОЧИМО СЕ СА ЗЛОМ У БОЖИЋУ

Познајете ли људе који су не само предани злу, већ као да сваки дамар њиховог бића јесте зао? Чак и да ђавола нема, да не постоји, морали би смо да измислимо једног истог таквог да би смо могли да објаснимо све ово око себе – ратна клања, геноцид и холокауст и све с чим се наш свет суочава.

²⁰ Чланак са www.afa.net/activism/CIThomasDJournal.pdf. Accesed Dec, 1, 2005

Достојевски у свом делу „Записи из мртвог дома“ покушава да објасни шта се то дешава у тиранима формата једног Лењина, Стаљина, Хитлера, Садама Хусеина и цара Ирода:

„Ко год да је користио силу, неограничено право да понижава друго људско биће... одмах је изгубио власт над својим осећањима. Тиранија је навика, начин живљења који се на крају изопачује у заразну болест. То зло убија, огрубљује оно најбоље у човеку и своди га на ниво звери. Крв и моћ су отрови. Људи и градови нестају заувек заједно са тиранима. Скоро да је немогуће повратити, обновити људско достојанство и покајати се“.²¹

У Матејевој причи о рођењу цар Ирод чини несхватљиво зло. Његови зли путеви су тешки контраст путевима мудраца. Наиме, мудраци траже, налазе и славе; Ирод тражи, не налази и убија. Код њега је правило „тражи да би нашао“ изопачено у „тражи да би убио“. Мудраци су усхићени и радују се; Ирод је преплашен, изbezумљен од беса. Бебу Исуса први обожавају а други мрзи. Исти Исус – различити приступи.

Исус Христос већ тада почиње да дели људе. Ова истина није плод само нашег времена. Она је на снази од Исусовог првог плача. Обожавање или мржња?

Ако попут Ирода одбацимо Исуса Христа сами себе одбацујемо од Бога, а потенцијално и од свега доброг што боголики човек може и треба да буде. Можда нам се ово мишљење не свиђа, али погледајмо Ирода у Божићној причи. Ако занемаримо његову улогу, онда од Божића правимо упроштену, сентименталну причу која нимало не личи на изазовно Еванђеље. Зло и грех су стварност. Беспомоћни

²¹ Цитат Paul Johnson, *Modern Times, The World From The Twenties To The Eighties* (New York: Harper and Row, 1985), 86.

људи страдају и пате. Наш свет увек има неког новог Ирода. Свет, наш свет у који је Исус ушао је све само не идиличан, сигуран и фер.

Хришћанска вера није наивна и површна. Бог је на небу, а овде доле *ништа није у добрим односима* са њим. Зато је Исус дошао. Бог је у њему објавио рат злу и на нама је да одлучимо на коју ћемо страну. Сврха објаве ове истине у Светом писму није да нас онерасположи, већ да нас изазове на веру, на дело, баш у овом и овако огреховљеном свету.

Ево како нам еванђелист описује Витлејемски холокауст: „... Кад је Ирод видео да су га мудраци надмудрили, жестоко се разбеснео и наредио да се у Витлејему и околини побију сва деца од две године и ниже“ (ст. 16-18). Према најпрецизнијим проценама Ирод је директно одговоран за покољ двадесет до двадесет и пет беба.²²

Бог је деловао у овако злом свету у коме живимо. Исус – победник над злом, грехом и смрти – надживео је злотвора Ирода. Ирод је умро а Исус живи. Божије циљеве нико не осујети. Грех и зло немају последњу реч. На крају ће Господ бесмисленим да учини све зле догађаје, чак и најирационалније зло доћи ће свом крају. Хришћанско еванђеље је свемоћни извор победе. Оно нам пред очима целог света даје снагу, наду и храброст успркос свог дивљаштва и бруталности зла.

СУЧИМО СЕ СА ТИШИНОМ У ВЕРИ

Јосиф ме одушевљава. Не оглашава се уопште. Само слуша. Сања. Одмах је послушао анђеоску заповест. Научио је у ходу по вери да Бог води корак по корак у послушности.

²² Paul L. Maier, “The Infant Massacre: History or Mith?” *Christianity Today*, December 19, 1975, 7-10

Да, Јосиф је живео по вери, а не по знаковима. Приметимо како анђеолово заповеда у ст. 13: „Спреси се, узми дете са мајком његовом и бежи у Египат. Буди тамо док ти не кажем, јер ће Ирод тражити дете да га убије“. Ни речи о томе где да оде и колико да остане у бежанији са својом породицом. Заповест је телеграфска: „Спреси се... узми дете ... бежи... буди тамо“. Довољно светла за један једини наредни корак.

Довољно светла за довољну Божију бригу. Зашто је то тако? Вероватно зато што волимо да у свему и увек зависимо само од себе. Живимо по ономе што нам је речено а онда ће Бог да да више, и то у право време.

Јосиф не само да живи по вери већ и остаје веран онда када Бог ћути. То је живот који захтева поверење и стрпљење.

Господ ме је пре много година позвао да будем пастор. Бићу то све док ми не каже нешто друго. У свим тим дугим годинама истрајавања лако је да посумњамо да ли смо пропустили нешто? *Да ли стварно чујем Бога*, питамо се. *Када ће поново да проговори?*

Замислите да сте на месту Марије и Јосифа, да у туђој земљи бринете о беби. То свакако није било лако. Али, Божије провиђење нас никада не шаље тамо где Божија благодат не може да се брине о свему. Млади брачни пар је у великој школи учеништва. Послушајмо Бога када нам говори. Сачекајмо Бога када не говори. Он нас корацима вере води по мери светла које нам пружа.

СУОЧИМО СЕ СА СОБОМ

У време Исусовог рођења – 4. или 6. год. н.е. – Ирод је био стари параноик, мегаломан који се распадао од гонореје

и карцинома. Чак је и његов стари патрон и пријатељ, Август Цезар признао: „Рађе бих био Иродова свиња него син“. Ништа чудно. Ирод је побио неколико синова и њихових мајки, својих жена, како би сачувао трон. Неком приликом на баханалијама поред базена у Јерихону, удавио је Првосвештеника – свог братића.

Знајући да умире бринуо се једино што је знао да нико неће да га ожали. Шта да уради? Ухапсио је око шест хиљада вођа из целе земље и затворио их у јерихонски колосеум. Наредио је стрелцима да их све побију у часу када буде умро, како би се у лелек око покоља убројала и његова смрт. Срећом, ово лудило је осујетио један од његових преосталих синова.

То је карактер човека који је наредио покољ беба чим је света породица побегла у Египат. Замислимо се над суровом увредљивошћу ове чињенице. Исус је спасен а многа деца нису.

Бог се не меша у људске сплетке само из наших обзира и мере увиђавности. Злу је дата одређена слобода у овом свету. Али, Бог *делује* тако што преокреће све догађаје до мере својих савршених циљева. Исус је у право време био заштићен ради своје будуће мисије. Бог делује у нашем свету преко анђела, преко услышених молитава, али увек у складу са својом свеобухватном мудрошћу, а никада по нашим хитним захтевима.

Да је Господ овом приликом деловао, спречио покољ, не би било утехе за ожалостане родитеље Витлејема. Да ли би се тада до краја живота молили *зашто* молитвом?

Као хришћани верујемо да људска природа може да се отвори веома дубоко за зло, толико да загосподари особом.²³ Најзад, ту су и они који отворено говоре о себи као

²³ Glimpses Of The Devil (New York: Free Press, 2005) Др. М. Скот Пек пружа исцрпни приказ егзорцизма коме је присуствовао. О тим стварима је у својим ранијим радовима тек површно писао, а ово је било довољно да изазове противљење многих секуларних психолога (Scott Peck, People of The Lie).

утеловљеном злу. Када такви људи приграбе политичку и војну моћ, ту се дешавају геноцидни покољи деце који систематски гутају земље. И ово је једна од прича нашег света. Знам да не волимо да у божићно време говоримо о Ироду, али морамо да мислимо на њега како не би заборавили место и улогу зла у нашем свету. Ирод нас подсећа да смо способни за зловерје у вери чак и онда када смо врло повезани међусобно. Нису највећа зла она која раде појединци већ удружени зликовци. У маси се губе личне одговорности. Ово је одувек било најбоље и најподлије ђаволско зло.

СУОЧИМО СЕ СА СИЛОМ ЉУБАВИ

Три старозаветна цитата се дословно испуњавају у овој причи. Други од њих је другачији од осталих. Наиме, у првом и трећем се изриче божанска сврха – Исус је Син који се „*позива из Египта*“ и кога „*прозивају Назарећанином*“. Сви ти догађаји се дешавају да би се пророштва Писма испунила у Исусу.

Главно пророштво из књиге пророка Јеремија је другачије. Оно није ту „*да би се испунило*“, као знак јасне божанске сврхе. Еванђелист је прецизнији и каже: „*Тада се испунило оно што је рекао пророк Јеремија*“.

Матеј није вољан да каже како је покољ деце Божија воља. Догодило се као зло, баш као и многа раније најављена, али то није Божији наум. Бог Светог писма – Онај кога Исус ословљава са *Ава/Тата* - никоме не жели зло. Зло се оставља људском греху и побудама зла.

Подсећање на Рахелин јецај и лелек је начин саопштавања да ништа – ма како смртоносно – баш ништа не може да спречи Божији наум у Христу. Ово је начин на који се одаје поштовање људској патњи. Бог чује свачији

плач, посебно јецај мајки чија наручја силом остају празна. „*У Рами се глас чује*“ – то је глас који Бог чује и слуша.

Бог није спречно Иродов покољ. Али је Исуса и његове од покоља сачувао стратешким бегом. О, умреће он, али не тада и на том стратишту. Бог дочекује зло у победи стрпљиве и неодољиве љубави.

Приметимо да Господ не побеђује зло директно (барем не до краја времена). Он то чини на индиректан начин и постепено. Његова милост неупадљиво делује. Сила љубави је скривена али разара зло. Она је носила Исуса у сигурност Египта; она га је вратила након Иродове смрти назад у Назарет; она га је одгајала тридесет година и припремала за службу Царства; у њој се Господ сукобио са Злим.

Иста сила љубави досеже и до нас, позива нас да живимо по њој; уверава нас да смо сви ми, наше породице и наша будућност у рукама доброг небеског Оца. Та љубав нас води лавиринтима овог живота, кроз све тајне и патње овог света.

Зло није нешто лепо о чему би било пожељено да размишљамо. Волим да мислим о мудрацима. Мрзим Ирода. Ипак, наш Господ влада историјом. Њему припада слава било да, попут Јосифа *идемо у корак* са његовом вољом; или, попут Ирода *радимо све супротно* од његове воље. Зло је разударна сила овог света, сила која чини све да спречи знање о Божијој љубави. Терор и патња света око нас су врло стварни али ипак пролазни.

Љубав и послушност Свете породице су надживели Иродову пакост. Вођство провидности на путу вере нам долази корак по корак, обично тамо где и нисмо намеравали да идемо. Зато, супротставимо се злу кад год то можемо.

Побегнимо од њега када јуриша директно на нас. Али, у свему знајмо да живи Господ брине за нас и да ће на крају све да изведе на добро.

ПИТАЊА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ

1. „Творевина је осакаћена“, тврди аутор. Слажете ли се? Где то видимо?
2. Аутор нам казује да су силе зла „изнад нас, око нас и у нама“. Шта мисли под тим?
3. Како је Јосиф одговорио на Божију заповест да напусти све и побегне у Египат? Како ми можемо да следимо његов пример?
4. Ирод је улез у Божићној причи какву волимо. Ипак, чему можемо да се научимо од њега?
5. Како је Господ поразио силу зла – тада, у Божићној причи, и данас?

ПЕТИ ДЕО

БОГУ НИКО НИЈЕ ПРЕСТАР

„Вођен Духом, дошао је у храм...”

Симеон вођен Духом Светим долази у храм

ЛУКА 2,22 - 29

ЗАЈЕДНИЧКА МОЛИТВА

Господ нека је с вама! **И с тобом нека је.**

Помолимо се:

О, Господе, наш једини и живи Боже,
који си дошао на свет у Исусовој особи,
који ткаш догађаје нашег живота,
својом изузетном мудрошћу:
Силом свог Светог Духа,
отвори нам очи да препознамо гласнике
које шаљеш на наш пут,
посебно оне који су нам чудни,
који ометају наше планове.
Обнови нас да видимо
да је живот света авантура вере.
Говори нам и данас кроз Свето писмо,
како би могли да видимо твоје путеве;
како би послушали заповести твоје
и у томе открили живот који је истински жив.
Обнови своју цркву,
украси је својим раскошним даровима Духа,
како би смо били људи
пуни божанских изненађења,
како би по нама свет био привучен
великом Спаситељу, Исусу Христу,
у чије име те све ово молимо!

Амин!

ЛУКА 2,22 - 39

А када је, по Мојсијевом закону, требало да се изврши обред очишћења, Марија и Јосиф том приликом дођу са дететом у Јерусалим да га посвете Господу, јер у закону Господњем пише: „Нека се свако прворођено мушко дете посвети Господу“ – и да по Закону Господњем принесу жртву за очишћење: две грлице или два голубића.

У Јерусалиму је тада живео неки човек по имену Симеон. Он је био праведан и побожан човек, који је очекивао да наступи време утехе за израиљски народ. Дух Свети је био са њим и он му је објавио да неће умрети пре но што види Изабраника Господњег. Вођен Духом, дошао је у храм. Када су родитељи унели дете Исуса у храм да учине са њим што Закон налаже, Симеон га узе у наручје и поче да слави Господа:

„Сада пушташ, мој Господару,
свога слугу да у миру оде;
твоја реч је тако испуњена,
јер сам твоје видео спасење
што приправи за све народе:
светлост твоју да просветли народе,
славу твоме народу Израилу.“

Исусови отац и мајка су били задивљени оним што је било речено за њега. Тада је Симеон благословио и њих двоје и рекао Марији: „Ево, Бог је изабрао ово дете да многе од Израилу обори и многе да подигне. Он ће бити знак онима који ће говорити против њега, да се открију мисли многих. А теби самој ће туга као мач пробости срце.“

А била је ту и једна веома стара пророчица, по имену Ана, Фануилова кћерка, из Асировог племена. Била је у браку само седам година, а сада је као удовица имала осамдесет и четири година. Она никад није напустила храм. Даноноћно је служила Богу уз пост и молитву. И она је дошла у исти час и почела да слави Бога и да говори о Исусу свима који су очекивали да Бог избави Јерусалим.

Када су Јосиф и Марија обавили све што Закон налаже, вратили су се у Галилеју, у свој град Назарет. А дете је расло и сазревало, пунећи се мудрошћу, и Божја милост је била над њим.

У Витлејему – граду Јосифове давидовске лозе – пореска служба је уписала три нова имена: Јосиф, Марија и Исус. Месија се овде родио.

А сада се света породица вратила у Назарет. Отац породице се вратио свом занату. Марија је одгајала своје чедо учећи се мајчинству од старијих жена, као и све младе мајке оног времена.

Осмог дана по рођењу однели су свога сина на обрезање у храм. Попут свих мушкараца и Исус ће добити видљиви знак припадништва заветном народу. Обред је био испуњен читањем светих текстова, молитвама, увежбаним покретом посвећеног сечива, танким млазом крви и плачем бебе. Сви присутни су одобравањем проpratили ритуал. Дете је и формално добило име – *Јешуа бен Јосиф* – Исус, син од Јосифа, из дома и племена Давидовог. Замишљај породицу како напустила храм. Можда им неко од пријатеља прилази, ставља Јосифу руку на раме и с осмехом каже: „Нека буде добар столар, као његов отац, нека његов дом једном искаже добродошлицу Месији“!

Еванђелист Лука нам пажљиво осликава Јосифа и Марију као побожне Јевреје који испуњавају Закон у свему. У овој причи пет пута срећемо израз – „по Мојсијевом закону“ (Лука 2,22. 23. 24. 27. 39).

Спаситељев живот је формиран у једноставном радничком дому тадашње јеврејске културе. Исус је задојен вером свога народа као и млеком своје мајке. Свет и представе

Светог писма су изградили његов мисаони свет. Никада не смемо да подценимо снагу обичног побожног дома. У њему је снага духовног наслеђа које траје.

Др Луис Смедес (Lewis Smedes), некадашњи професор теологије на Фулеру, овако сведочи о сили своје позадине:

Могу ли да вам кажем зашто сам верник? Из добрих разлога, премда сви они и нису баш тако велики. Наиме, ја потичем из породице верника. Верујем зато што сам одрастао у њој. Нема у томе никаквих мојих заслуга. Не знам шта би било са мном да сам се родио у Манџурији, у неком кинеском дому. Једноставно, не знам. Знам само да сам вођен ка вери у Божијој љубави у исто време када сам учио да држим кашику. Вера је била у жижи мог дома. Руку на срце, тада није било много другог посла. Док су друга деца на веронауци певала – „Да мој Исус љуби ме, знам из своје Библије“ – ја сам певао – „Да мој Исус љуби ме, знам јер мама учи ме“.

Знам да нисам усамљен у овоме. Једном приликом је неки новинар упитао чувеног швајцарског теолога, Карла Барта (Karl Barth), пред крај његове каријере: „Господине, написали сте велика дела о Богу. Како знате да је све то истина“? Барт се насмешио: „Знам, мајка ми је тако рекла“! Породице су Божија најбоља мисијска друштва.²⁴

Волим да нагласим ову истину родитељима који крштавају своје дете. Кажем им да су они ти који су учитељи вере својих потомака. То није ни пастор, ни вероучитељ, ни омладински вођа. Није ми лако да их гледам када на ове речи почну да се мешкоље, јер то одмах прозива њихову духовну зрелост. Али, не желим да им олакшам муке јасног

самосагледавања. Завет крштења им јасно каже: „Хоћете ли да одгајате своје дете у Христовој светој цркви својом поуком и својим примером - како би оно било вођено да само за себе прихвати Божију благодат - да јавно исповедате своју веру и живите хришћански живот“.²⁵ Нагласак је на родитељској сагласности да ће говорити о Богу у свом дому, да ће бити пример верности баш као Јосиф и Марија.

Када се млади брачни парови одваже на живот вере пред својом децом, тада се покрећу духовне силе које утичу чак и на још нерођене нараштаје. Тако се ствара право наследство. Шта ми остављамо својим потомцима? Размислимо о овој причи из XVIII века.

Макс Џакс (Max Jukes) је живео у Њу Јорку. Није веровао у Христа и хришћанско образовање. Није дозвољавао да му деца одлазе у цркву чак и када су га молила. Имао је 1026 потомака. 300 њих је отишло у затвор у просеку са 13 година; 190 их се проституисало; 680 се одало алкохолу. Његова породица је због свега тога коштала државу 420.000\$. Ничим нису задужили друштво.

Џонатан Едвардс (Jonatan Edwards) је живео у исто време у истом месту. Волео је Господа и водио сваке недеље своју децу у цркву. Служио је Господу свим што је имао. Имао је 929 потомака. 430 је било у духовној служби; 86 њих су постали факултетски професори; 13 су били председници универзитета; 75 је написало одличне књиге; 7 је изабрано у државни Конгрес. Један је био подпредседник САД. Његова породица није ни за цент општетила друштво. Задужили су нараштаје немерљивим благом које се и данас гомила.²⁶

²⁴ James Hewett, ed., Illustrations Unilimited (Wheaton, Ill: Tyndale, 1988), стр. 194.

²⁵ „The Baptismal Covenant P”, The United Methodist Hymnal, 1989, стр. 34.

²⁶ Hewett, стр. 195.

Знате, кад год ме мрзи да вежем појас у аутомобилу, кажем себи – мојој деци је потребан отац! То ме мотивише. Шта чинимо својој деци кад год попустимо кушњама да се не молимо пре јела, да не идемо недељом ујутро у цркву, да не читамо Свето писмо сваки дан, да не живимо моралним животом, да се не кајемо када нам Бог укаже на грехе? Чинимо исто што и поменути Макс Цакс својој деци. Понекад питам родитеље – да ли би волели да вас се праунуци и чукунунуци сећају као човека, као жене који/која им је оставила предивно духовно наслеђе?

Вера у Христа коју имамо није тек нешто што нас води у небо кад умремо. Она вреди и за децу деце наше деце. Наше навике су наша заоставштина. Као пастор често чујем – отац ми је био пијандура. Мајка ми се удавала четири пута. Никада нисмо као деца ишли у цркву! И ми се још чудимо зашто је таквим људима тешко да се среде и обуздају свој живот. Историја живота им је дала лош правац. Треба им огромна духовна енергија да би то променили. О, како волим осмех на њиховим лицима када им кажем – у Исусу Христу можете да започнете са новим наслеђем!

ДУХОВНИ ЖИВОТ СВЕТЕ ПОРОДИЦЕ

Марија и Јосиф свакако нису могли да знају шта ће све да се догоди са њиховим сином. Овде их видимо да су послушни у својој побожности. Њихов живот припада Господу. Лука наглашава значај и улогу Господње породице, пре него почне са описом Исусове јавне службе (Лука 3). Овакво наслеђе је неизоставна позадина његове безгрешности. Колико више је то потребно нашим малим плачљивим паганима које из породилишта доносимо у своје домове!

Није било лако ни тада људима попут Марије и Јосифа да буду послушни Мојсијевом закону. Коштало је то и снаге и времена и средстава. Месец дана након обрезања видимо их поново у Јерусалиму, како учествују у две церемоније: (1) породично очишћење; (2) откупљење прворођенца. Хајде да замислимо пут од 120 километара у најбољем случају на магарцу! И то све са бебом од шест седмица. С пута на пут, рекли би! Али, Марија и Јосиф су предани Богу и светој традицији Израела. Послушност никада није јефтина. Она захтева изостајање с посла, заустављање прилива зараде, трошкове путовања. Али, дужност није била баук за овај млади брачни пар. Предивна слика – млади људи започињу свој брак са приновом у жару предања и не марећи за напоре и трошкове!

Лука нам индиректно казује да нису имали много новца. Уобичајена жртва за ритуал очишћења је била јагње. Ипак, предвиђено је да сиромашнији могу уместо тога да принесу пар грлица (ст. 24). Другим речима, Исус није носио неке свечане крпице на себи том приликом.

Мислим да је врло значајно то што су уопште успели да плате себи пут. Али, као Јевреји били су одани захтевима Писма. Вредело је. У послушности доживљавају неколико божанских момената.

Такав је хришћански живот. Уради своје! Буди тамо где треба да будеш. Господ има изненађење за тебе, уверићеш се. Занемари своје дужности и он ће ти се чинити веома далеким. Бог нема обавезу да нас води ако смо ми непослушни према својим обавезама. То не значи да својом послушношћу *зарађујемо* благодат. Не, али нам послушност даје капацитет да примимо ту благодат. Живот у послушности је рука отворена за Бога.

БОЖИЈЕ ВРЕМЕ ЗА ПРОРОКА СИМЕОНА (ст. 25-35)

Доктрина провидности је укоренењена у уверењу да Бог – који је господар историје – заједно са пристанком наше слободне воље, може све да води ка својим циљевима. Појам провидности је помало уштогљен, па се радије служим сликом Божијег времена. То је идеја која није нужно везана за божанско вођство у сваком минути нашег живота, већ истиче његово деловање у кључним тренуцима промена. Вредно је да се замислимо над овим. Знате, човек једним додиром дигиталног прекидача управља сателитима и чудима технике – зар је Господу тешко да се умеша и начини прекретницу у нашем животу? Често то доживљавам као генијалну божанску креативност. Кад год у молитви приђем својим обавезама, Бог прави раскрснице у мом животу и даје ми увид у оно што ради. Верујте ми, често се од срца смејем!

Света породица је доживела ово време, ову раскрсницу када је у храмском дворишту приносила жртву за свог прворођенца. Нису знали да је Дух Свети у овај догађај водио Симеона и Ану - два изузетна лика. Господ хоће и може да у право време укрсти наше путеве са путевима правих људи. Дакле, прво послушност а онда вођство, онда Божије време. То је проверени модел. Држимо своје црквене завете. Молимо се. Жртвујмо. Читајмо Божију Реч. Исповедајмо своје грехе. Узимајмо Вечеру Господњу. Живимо морално. Делујмо праведно. Искажимо милосрђе сиромасима. Испуњавајмо своје дужности и Господ ће да се побрине, да упуту праве људе на наше путеве. Ти људи ће нас одушевити. Понављам – на нама је да будемо послушни свом делу завета. Уђимо кроз врата послушности и отвориће нам се још већа врата могућности. Ово је добар начин живљења.

Дакле, двоје младих људи са бебом у наручју стоје у реду храмског дворишта. Чекају да принесу жртву у жамору, у атмосфери препуној препознатљивих мириса. Двоје већ врло старих људи, светаца, иде сигурно према њима, спонтано, не знајући за сусрет који их чека. Било је то божанско време, божанско укрштање. Мислим да је то био час на који је Бог Отац веома дуго чекао.

У стиховима 25 до 27 читамо о Симеону. Чак четири пута нам еванђелист Лука истиче да је све било у рукама Духа Светог.

1. Симеон је био пун Духа. Та пунина је била његова свакодневица. „Дух Свети је био са њим“ (ст. 25б). Другим речима, Дух и Симеон су били у трајном заједништву.
2. Симеон је препознавао глас Духа даром духовног знања. „... и он му је објавио да неће умрети пре него што види Изабраника Господњег“ (ст. 26). Овај праведник је јасно чуо лично обећање Духа. Као да му је речено: „Симеоне, одаћу ти тајну: Видећеш Месију пре него умреш“. О, па то је права ствар!
3. Симеон је вођен Духом стигао у прави час. „Вођен Духом, дошао је у храм“ (ст. 27). Послушно је пратио и најмањи миг Духа. И онда...
4. Симеон је по Духу пророчком речи обавестио Марију о судбини њеног сина. „Ево, Бог је изабрао ово дете да многе од Израиља обори и многе да подигне“ (ст. 34б)

Овде јасно уочавамо четири аспекта деловања Духа Светог: (1) трајно заједништво; (2) посебна објава; (3) практично вођство; (4) временски прецизно пророштво. Симеон је прави Божији тајни агент.

Зар није предивно да овако јасно видимо једног старца који познаје Бога и трајно живи у сили Духа. Симеон је стопљен са Писмом. Његове молитве су биле делови књиге пророка Исаије. Он је харизмата у правом светописамском значењу тог појма. Познавао је Бога; доживео је да га јасни глас Духа Светог води (То је увек у складу са ширим контекстом светописамског откривења).

Господ и данас има овакве људе у својој цркви. Служба пророштва се обнавља у наше време. Последњих година доживео сам неколико таквих објава. То ми је показало да нисам само један од многих пред Богом. Он зна моје име. Ја нисам само његов радник већ и његов син.

БОЖАНСКО ИЗНЕНАЂЕЊЕ

Догађај са Симеоном нам понавља исту истину: Када смо послушни ономе што знамо из Божије Речи; када извршавамо своје дужности вере, с времена на време можемо да очекујемо Божија изненађења. То може да буде пророштво, сан или неки духовни дар. Рекли смо да су Марија и Јосиф чинили оно што се очекује од једне добре јеврејске породице. У контексту њихове послушности верским прописима, Бог укршта њихове путеве са старим пророком, човеком пуним његовог Духа.

Нико нема право да очекује посебно вођство ако не мари за опште Божије вођство које налази у Светом писму. Да ли у нашим црквама има мало осећања за Господње непосредно присуство и његово силно деловање? Ако је тако, онда морамо да се вратимо својим „религиозним дужностима“ које су јасно објављене – *молитви, жртвовању, богослужењима, посећивањима*. То су завети на које смо се као чланови методистичке цркве обавезали. Тек тада Бог може да излије свог Духа на нас.

Замишљамо како Симеон прилази младим родитељима и шири руке. Лицем к лицу са бебом Месијом из њега проваљује славопој. Бог је испунио обећање које му је дао! „Сада пушташ, мој Господару, свога слугу да у миру оде; твоја реч је тако испуњена, јер сам твоје видео спасење што приправи за све народе“.

Није ли запањујуће и предивно да је стари праведник у мајушној беби видео Спаситеља чија ће вест да обухвати цео свет? А све то много пред него ће сам Исус дати својима заповест Великог послања – „Идите у сав свет и учите све народе мојим ученицима“!? Очигледна је истина да смо и ми, као део цркве незнабожачких обраћеника, испуњење животне Симеонове молитве. Исус је послан *за све људе*.

Ова истина је поверена свим његовим следбеницима. Наша је дужност да другима кажемо о Исусу. Сваки човек, жена и дете треба да чују о Спаситељу.

Јосиф и Марија су са чуђењем посматрали шта се догађа (види ст. 33). Били су искрено запањени. Уверен сам да су схватили да је реч о Божијем часу. И ми се чудимо када доживимо како се без најаве нека виша, недокучива димензија укрсти са нашом свакодневицом.

Симеон је послушно урадио оно што му је речено. Благословио је родитеље и пренео Марији посебну објаву. Најавио јој је велику бол. Доживеће зедњу и збуњеност. Њен син неће основати своју породицу. Он је дошао да створи духовну породицу оних који ће бити послушни Божијој Речи. „Он ће бити знак ... да се открију мисли многих. А теби самој ће туга као мач пробости срце.“ (ст. 35).

Исус доследно дели космос. И његова мајка ће морати да пред Богом прође кроз процес обелодањивања мотива срца и вредности. Ни Марија није изузета од високе цене

учеништва. Откриће све оно што и други ученици: И наше најдирње мисли су као дан на божанском светлу. И наше срце треба да буде прободено. Исус јесте њен син али неће бити под њеном контролом. Његов однос са небеским Оцем превазилази све крвне и родбинске односе.

БОЖИЈЕ ВРЕМЕ ЗА АНУ ЕВАНЂЕЛИСТУ (ст. 36-38)

Треба нагласити и ово: Симеунова *харизматска служба* је уравнотежена Анином *евангелистичком службом*. Лука очигледно ужива да нам осликава људе који у потпуности сарађују са Богом. И Ана је попут Симеона бисер Израела. Бог ју је као удовицу употребио на начин који би јој био немогућ да је била удата жена. И она је била почашћена божанским часом сусрета са Спаситељем. „И она је дошла у исти час и почела да слави Бога и да говори о Исусу свима који су очекивали да Бог избави Јерусалим“ (ст. 38).

Ана је проповедала на сав глас у храмском двораштву! Лука је ту јасан. Он нам у слици двоје стараца говори нешто важно о истрајној верности: Не одустајте никад! Не одустајте ни у 55., ни у 62. или 65. години живота. Тек тада могу да се догоде најважнији догађаји вашег живота. И вама смрт вољеног супружника може да пружи нови позив да служите Господу! Тако је било са овом женом. Осма деценија живота јој није сметала да буде врло близу свог Бога. Тим Стафорд (Tim Stafford) је написао:

Американци су духовно болесни због свог погрешног погледа на живот. Они живе по принципу кретања црквеног звона. Иду горе, горе, горе, све док око своје педесете „не одзвоне своје“, а онда се враћају доле и – умиру. Али Свето пимо нас учи да хришћани иду горе, горе, горе – у небо. Оно је наш циљ – циљ који нам одређује како ћемо да дођемо до њега.²⁷

²⁷ Christianity Today, 16.09.1991.

Када се др Пол Бранд (Paul Brand), признати хирург и мисионар преселио у новосаграђени старачки дом, замолили су га да каже нешто на самој свечаности отварања. Његове се речи и данас памте. Рекао је:

Сећам се времена када сам био узениту физичке снаге. Имао сам 27 година и тек сам завршио своје студије медицине. Планинарио сам с пријатељима сатима док нисмо стигли на врх планине. Неки од њих су рекли да су постигли све у животу. Ништа им више не треба.

Сећам се своје 57. године, Био сам на врхунцу својих умних способности. Те сам године извео један хируршки захват који је унапредно много тога. Сво моје образовање и искуство је било садржано у тој операцији. Знам многе који су са сличним достигнућем завршили своју каријеру.

Сада сам прешао осамдесету. Осећам да се ближим свом духовном врхунцу. Све што сам тражио свих ових године било је да постанем човек који у себи спаја мудрост, љубазност, љубав, радост и мир. Сада, када сам на том врху, не само да не мислим да сам завршио своје, већ да мој живот тек сада почиње.²⁸

У нашој култури се 65. година сматра границом иза које човек треба да иде у пензију. Уколико немате духовни садржај, године које следе биће вам испуњене досадом, баналностима, а врло често депресијом и очајавањем. Нема више старог посла. Деца иду својим путем. Пријатељи су далеко. Ништа више нема смисла. Како даље? Ако ходамо с Богом – како рече др Бранд – те године живота могу да буду наш најбогатији и најделотворнији период, године великих духовних дубина и свеже проициљивости.

²⁸ PreachingToday.com, види под Лука 2,22 - 39.

БОЖИЈИ ПОГЛЕД

Духовна проницљивост је дар сагледавања стварности Божијим очима. Свети Симеон и света Ана су нам прави пример у томе. Најбољи дани њихових живота никада нису престали. Припремајући се цео живот били су и остали осетљиви на вођство Духа Светога. Могли су да у маси људи препознају Месију. Али не зато што је око Исуса лебдео некакав ореол, облак небеске светлости, већ зато што је у њима пребивала та светлост. Божији Дух у Исусу био је у вези са Божијим Духом у њима. Видели су оно што други нису могли да виде.

Симеон и Ана су дуго пребивали у блиском заједништву са Богом. Симеон је био „праведан и побожан човек, који је очекивао да наступи време утехе за израиљски народ“. Ана је имала дубоко заједништво с Богом кроз молитву и пост, нешто што је другима било сасвим непознато. Колико је само људи тога дана прошло поред свете породице. Али, ово двоје старих светаца – представници тада најбољег у Израелу – препознали су их Божијим погледом. Овакав ниво духовности не можемо да добијемо ако се хранимо духовном „брзом храном“.

Понекад питам људе током духовних саветовања – ако тако лако негујете своју спољашњост, зашто се и пре-ма унутрашњости не опходите на исти начин? Лако је изградити спољашњост. За то нам је потребно нешто новца, лепог одела, комоције. Али, шта је са суштином? Не постоји „пилинг“ и „лифтинг“ за душу. Нико не може да живи само од молитава других или неких брзопотезних духовних интервенција, када га спопадне болести површности духовне исхране. Не постоје „инпланти“ истине Писма које би неко и некако могао да усади у наш ум. Нико не може да

продуби нашу духовност и изгради нам врлине, које се као бисери стварају једино у верном учеништву. Карактер може да се изгуби у трену, али се мукотрпно гради временом, баш као што се бисер лагано обликује у шкољки. Данас постајемо оно што ћемо сутра да будемо. Каква особа ви желите да постанете?

Симеон и Ана су нам примери какве особе Бог може да изгради кроз живот. У њима видимо богатство које Бог слаже у душе које су му отворене, богатство које је употребљиво за цркву и охрабрујуће за младе нараштаје.

Бог је за свету породицу брижљиво припремио ове храмске догађаје. Двоје тинејџера – Марија од неких четрнаест година, и Јосиф тек нешто старији – сусрећу двоје старих светаца и њихова пророштва. Бог је и једне и друге водио у међусобни сусрет.

Напредак медицине нам је омогућио да углавном живимо дуже од својих родитеља. Али, да ли ћемо у тим годинама само да трошимо ваздух око себе или ћемо – попут Симеона и Ане – да слушамо истог Бога и верно му служимо? Хоћемо ли да испунимо божанску мисију која нам је намењена? Хоћемо ли да проповедамо Христа и тако благосиљамо своје породице?

Бог је послодавац који нас никада не шаље у пензију. Никада није касно да се одазовемо његовом позиву. Никада није касно да нас Дух Свети дубински мења, да нас преображава. За Господа никада није касно да ходамо у његовој близини. Ако је могао у позним годинама да употреби Ану, и Симеона пред саму смрт, може и вас да употреби. Не дозволимо себи да нас пензија пензионисше! Тражимо од Господа нове службе. Одважимо се на нове духовне задатке. Мислим да би протестанти требали да имају

монашки ред звани *Ред Ане и Симеона*. У њему би могли да буду пензионери, удовци и удовице који себе дају мисији где год да су – и у својој и у страниој земљи!

Када је Винстон Черчил (Winston Churchill) преузео место премијера по други пут, крајем 1951. год., многи су критиковали његове године. Годину дана касније, када је напунио 78 лета, неки новинар је инсистирао да му одговори на питање када ће у пензију. Черчил му је промумлао: „Нећу све док ми није лошије него сада и док мојој земљи није боље него сада“.²⁹

Колико више би ми, као Христови следбеници требали да имамо овакве мисли, овакав став посвећења. Нема пензије у хришћанском учеништву. Господ може да нас употреби у било ком животном добу.

НАША ЈЕ БУДУЋНОСТ У БОГУ

Волим Лукин начин приповедања овог послебожићног догађаја. Нема више анђела, нема више пророка и божанских изненађења. Ту су само Марија и Јосиф – богоугодни јеврејски родитељи – на путу повратка из престонице у Назарет. Враћају се свакодневици, породичним и брачним обавезама, подизању сина, стрпљивом и верном ишчекивању да се пророштва обистине.

Нећемо чути ништа о њима у наредних дванаест година. Живеће обичан живот. Чујем Јосифа како говори: „Сине, ово је длето, ово је бат. Док ти показујем како се користе, причаћу ти о нечему чега се не сећаш. Имао си само шест недеља. Носили смо те у храм и тамо средли једног старца и старицу, Симеона и Ану. Рекли су нам дивне ствари о теби... Исусе, твоја будућност је у Божијим рукама“.

„Да, оче“ – одговара му син.

И наша је будућност у Христовој будућности. Штавише, цео космос очекује Божије помиловање. Све што му се не покори биће скрпено. Зато никада не подцењујмо оно што Бог ради – и што жели да уради – у младим паровима, у старцима, удовицама, у онима који очекују вођство Духа Светога, у било коме ко се одважи да послуша Свето писмо и да изврши захтеве вере.

ПИТАЊА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ

1. Зашто је еванђелисти тако важно да нагласи како су Јосиф и Марија са Исусом учинили онако „како пише у закону Господњем“?
2. Писац Луис Смедес (Lewis Smedes) каже: „Породице су Божија најбоља мисијска друштва“. Шта то значи? Слажете ли се са тим?
3. Шта је за аутора „божанско време“, „божанско раскршће“? Да ли сте то некада доживели?
4. Шта је Анина улога у овом догађају?
5. Како се по вашем мишљењу Марија осећала када је чула Симеоново пророштво?
6. Шта нас овај сусрет у храму учи о вредности младости (Јосиф и Марија) и старости (Симеон и Ана)?

²⁹ James C. Humes, Churchill: Speaker of the Century, стр. 1980.

ШЕСТИ ДЕО

БЛАГОДАТ
МЕЂУ
ГЕНЕРАЦИЈАМА

„Дете, шта нам то учини ...“
Исус је имао мајку Јеврејку!

ЛУКА 2,40 - 52

ЗАЈЕДНИЧКА МОЛИТВА
ИСПОВЕДАЊА И КАЈАЊА:

Господ нека је с вама! **И с тобом нека је.**

Помолимо се:

Свемогући Боже, наш небески Оче,
твоја добра и света заповест нам налаже
да поштујемо своје родитеље,
да своју децу подижемо у твом страху и поуци.
О, како је тешко бити томе послушан
у овом палом свету,
у коме родитељи нису увек мудри
и поштовања достојни,
где многе силе зла вребају нашу децу.
Опрости нам кад год смо омаловажавали
оне који су нам дали живот.
Дај нам своју благодат да својим родитељима
од срца опростимо грехе,
дај да благонаклоно гледамо
на њихове погрешивости и мане.
Опрости нам за моралну поквареност наше деце,
опрости што су нам телевизори дали,
што тиме ураћамо своје најближе
у насиље и перверзије;
опрости нам што смо напустили свакодневни
породични олтар молитве и читања твоје Речи;
опрости нам што нас је тиранија пословних захтева

покрала драгоцену време потребно да учимо о
твојој љубави, о љубави твоје Речи,
и о љубави за друге људе.
Сви смо згрешили пред твојим добрим
и светим стандардима;
срце нам је изабрало пут лагодности и уживања.
Само ти можеш да нас пробудиш,
подигнеш, отрезниш и поучиш.
Без тога ће наше цркве
бити празне љуптуре пуне сећања и
неколико нараштаја ће бити изгубљено пред тобом.
Подигни, о Боже,
своје нове сведоке и подсети нас на наше дужности
како би Исус Христос био узвишен и слављен у
нашој послушности на овом месту.

Амин!

„А дете је расло и сазревало, пунећи се мудрошћу, и Божја милост је била над њим.

ИСУС КАО ДЕЧАК У ХРАМУ

Исусови родитељи су сваке године долазили у Јерусалим за празник Пасхе. Кад му је било дванаест година, они су по свом обичају отишли тамо за празник.

По завршетку празничних дана, док су се они враћали кући, дечак Исус се задржао у Јерусалиму. Његови родитељи нису знали где је. Мислећи да је међу сапутницима, јер путовали су цео дан, ипак су почели да га траже међу родбином и познаницима. Пошто га нису нашли, вратили су се у Јерусалим да га потраже.

После три дана, нашли су га у храму како седи међу учитељима, слуша их и пита. Сви који су га слушали дивили су се његовој разумности и његовим одговорима. Кад су га родитељи угледали, запањили су се. Мајка му рече: „Дете, шта нам то учини? Ево, ја и твој отац свиснусмо од јада тражећи те.“

Он им одговори: „Зашто сте ме тражили? Зар нисте знали да треба да будем у кући Оца свога.“ Но, они нису разумели оно што им је рекао.

Онда је пошао са њима и дошао у Назарет, где им је био послушан. Марија је слагала у себи све ове речи. А Исус је бивао све мудрији и зрелији, те све милији и Богу и људима“.

Немамо никакве записе о Исусу који су настали током његовог живота. Мислим на време од када га је Марија родила (4. или 6. год. н.е) до часа смрти на крсту (око 30. год. н.е). Немамо никакве списе о њему настале у том периоду. Немамо ни његове записе – ако је уопште нешто писао.

Ова чињеница не треба да нас изненађује. У то доба су материјали за писање били веома скупи – трпчани папируси или штављене коже. Изнајмљивање писара или преписивача беше још скупље.³⁰ Само је мали број људи био образован и кадар да чита и пише. Писало је само о најславнијима, и то обично након њихове смрти. Древна литература говори о јунацима и филозофима са успутним освртом на њихову младост. О славнима су се преносиле приче које су радознале терале да се питају: *Ако је он тако славан као одрастао човек, какав је био као младић или као дете?* Каже се да је дете човеков отац.³¹

Исусов живот се одигравао на уском делу земље, од Галилеје на северу до престонице Јерусалима на југу. Његова јавна служба обухвата само три године.³² Хиљаде су га чуле, памтиле шта им је рекао али без икаквог записа. Није било бележница и оловки. Све је забележено тек знатно касније. Најчешће – иако не и увек – према сећањима очевидаца. Комуницирало се причом од ува до ува, препричавањима на трговима и пијацама. Записи о Исусу су осванули неколико деценија после њега.

³⁰ Папируси и пергаменти

³¹ За више података о древним биографијама и животима славних пре славе, види Charles H. Talbert, Reading Luke, (Macon, Ga: Smyth & Helwys, 2002).

³² Јованово еванђеље протеже Господњу службу на чак више од три Пасхе. С друге стране, Синоптици (прва три еванђеља) спомињу само једну Пасху. Оно у чему се слажу Синоптици јесте то да Исусова јавна служба води свом врхунцу на путу у Јерусалим.

Ова чињеница нам није мила. Волимо писана документа. Пишемо јер слабо памтимо. Јевреји првог века нису могли да бележе и зато су имали увежбано памћење. Ми заборављамо и када прочитамо, а они су слушали и памтили. Ми смо шепртље у ономе што су они развили до уметности – у памћењу.

Оно што данас професионални боди-билдери раде са својим мишићима, то су тадашњи Јевреји радили са својим умним способностима. Памтили су и саопштавали упамћено задивљујућом прецизношћу. Пословице и приче биле су живо испреплетане у њиховом колективном памћењу. Тора се читала у синагогама и међусобно рецитовала. У таквој култури се преносила и прича о Исусу, причана и препричавана све док је четворица еванђелиста нису коначно записала.

Читајући те записе стичемо утисак да су многе његове слике и говори испрличани једном, јер се и појављују једном. Свакако да је сваку од њих Господ неком приликом и испрличао по први пут, али их је сигурно и понављао много пута. Уосталом, причао их је различитим људима. Сво то време ученици су изнова и изнова слушали то исто, попут једне мелодије у богатој хармонији. Запамтили су је добро да би могли да је и сами причају.

НОВО УСМЕНО ПРЕДАЊЕ

Са светим човеком и изузетним учитељем – Исусом из Назарета – почело је ново усмено предање. У њега улазе прве приче *од њега*, које је сам испрличао; и приче *о њему*, од хора хришћанских сведока. Али, ништа се није записивало док први сведоци, очевици нису почели да умиру. Размишљало се на следећи начин: *Све док су очевици са нама, коме треба запис?*

Заф није лепше да нам Јован прича о свему. Познајемо оне који су познавали Господа. Уосталом, он је са нама у присутности и сили Духа Светога.

Ипак, време је чинило своје. Исус се није враћао а његови ученици су одлазили један за другим. Неко је почео да записује све то за будуће нараштаје. Требало је забележити истину и тако је сачувати и од пријатељских и од непријатељским искривљавања. Тако је еванђелиста Марко сакупио и приредио Петрове проповеди. После једне или две деценије, Матеј и Лука су прерадили Марков спис и унели неке значајне додатке. Апостол Јован је као последњи својим списом осведочио посебну струју усменог предања.

Тако су цркве почеле да читају и међусобно размењују записе еванђеља. Порука о Исусу се тако брижљиво проучена, проверена сабрала у срећене списе. Они су се брижљиво преписивали. Непто касније, црква је рекла – *Четири еванђеља, не више!* Било је ту мноштво врло занимљивих прича и причица, али само су проверени догађаји ушли у званичне црквене списе за читања.³³

Рупе у целини приче нису могле да се избегну. Нешто је ипак заборављено. Ово посебно важи за период Господњег живота познат као „Исусове непознате године“. То су године између његовог рођења (описи из Луке 1 и 2) и почетка његове јавне службе, тридесетак година касније (Лука 3).

Црква је на неки начин почела да бележи догађаје Господњег живота након његовог васкрсења. Само васкрсење потврђује његово божанско, славно порекло. Оно нам казује: Исус је потпуно и коначно Божије откривење. Кроз ову жижу црква се сећала и записивала живот свог живог Господа.

Исус је као „херој цркве“ врло брзо постао предмет бескрајне људске радозналости. Људи су почели да питају

³³ Bart Ehrman, *Lost Scriptures* (Oxford, England: Oxford Press, 2003).

– како је изгледао као дечак? Да ли је био бистар? Да ли је икада био непослушан родитељима? Какав је био студент Торе? Када је осетио позив у своју мисију за цео свет? Наши радознали умови траже одговоре! На све то еванђелист Лука је рекао и записао своје (Лука 2).

ПРИЧА У СРЕД ТИШИНЕ

Лукина прича о Исусу је прича без преседана у древном свету. У њој се помиње славни вођа у свом дечачком добу (од 12. до 14. год.). Историчар Плутарх овако пише о истом периоду живота Александра Великог:

Када је цар Персије одаслао посланике на Филипсов двор, док је он био одсутан, примио их је његов син Александар. Био је њихов домаћин и водич по двору. Његова мудрост их је запањила и оставила без речи. Распитивао се како и колико дуго су путовали из Мале Азије. Веома га је занимао персијски цар, посебно његово опхођење према непријатељима. Питао је и о перијској ратничкој храбрости и снази њихових јунака. Посланици беху толико задивљени да закључише како је стари лукави Филип ништа према свом сину, према његовој страсти и жеђи за великим делима.³⁴

На сличан начин Јосиф, јеврејски историчар I века, без имало скромности пише о себи:

Када сам био дечак, од око 14 година, био сам препоручен због одличних способности учења. Због тога су ме с времена на време обилазили Првосвештеник и друге градске вође, како би се саветовали са мном око детаљних тумачења закона.³⁵

Приметимо сличности ових прича и приче о Исусу дечаку из храма. Лука нам даје кратак осврт на непознате године. Ипак, ово је изузетна прича. Она је попут моста између догађаја зачећа, рођења и отпочињања јавне службе; попут моста над великом провалијом ћутања. Лука нам каже како је „Исус бивао све мудрији и зрелији, те све милји и Богу и људима“ - и ништа детаљније. Па, ако је ова прича све што имамо, хајде да се што више удубимо у њу.

„РЕЦЕПТ РАСТА“ (ст. 40. 52)

Група туриста је посетила живописно енглеско село. Шетајуће се, застали су поред неког старца који је седео испред своје куће. Помало снисходљиво један од туриста упита: „Да ли су се неки велики људи родили у вашем селу“. Старина га одмери и рече: „Колико ја знам раћале су се само бебе“.³⁶

Не постоје инстант јунаци. Бог нам није послао Спаситеља „на разблаживање“. Исус се родио као свака беба, био је дете и растао у правог дечака, младића и човека. Утеловљење је управо то захтевало. Исус је морао да се развије као и свако друго људско биће. Није одмах добио сву мудрост већ је *растао и сазревао у њој*. У свему је зависио од божанског просветљења Духа Светога. Био је прави човек, што значи да је могао да болује и пати, да страда и да умре. Све то није био привид, као су већ тада научавали гностички филозофи, гадећи се и саме помисли на истинско људско човештво. Човек Исус је истински пострадао и у њему је Бог Син истински страдао.

Два јасна знака његове људскости су: (1) Родила га је жена; (2) Као човек се развијао у свему – физички, психички, интелектуално, осећајно, друштвено и духовно. Био је један

³⁴ F.W. Danker, Jesus and the New Age (St. Louis, Mo: Clayton, Pub., 1976), 39

³⁵ Danker, 39

³⁶ “To Illustrate: Spiritual Leadership”, Leadership, Spring 1984, 45

од нас на сваки начин – осим греха. Поистоветио се са нама у свему најбитнијем да би урадио још битније, нешто што је само он могао.

Када год библијски писци понављају мисли, то је знак да нам преносе нешто важно. Наиме, Лука нам и на почетку и на крају ове приче даје „рецепт раста“. „А дете је расло и сазревало, пунећи се мудрошћу, и Божја милост је била над њим“, каже нам стих 40; „А Исус је бивао све мудрији и зрелији, те све милији и Богу и људима“, завршава причу стих 52.

Овим стиховима еванђелиста стилем уредника даје оквир целој причи. Без овог „оквира“ ми још увек имамо само слику Исуса у јерусалимском храму, а са њим и њено значење. Наиме, ова прича је тачка преокрета Исусовог раста. У својој дванаестој, Господ на симболичан начин напушта време дечаштва, постаје човек и зарад виших циљева прекида јаке породичне односе.

Сцена у храму нам осликава Исуса индивидуалца, а не некога ко испуњава жеље својих родитеља. С његовим растом и осамостаљивањем њихове везе добијају шире значење. Болан је то тренутак за све њих. Ускоро ни интелектуални дотицај јеврејске престонице неће бити довољан за њега. Његова породица је збуњена и његовим речима и његовим понашањем.

Сваки тинејџер осећа незграпност оваквог тренутка заједно са својим родитељима. Лагано или нагло израња истина да наша деца нису наше власништво и да нас не питају више за оно шта раде.

ЕХО ДРЕВНЕ ПРИЧЕ

У поменутом уредничком оквиру ове приче назиремо још једну – древну, познату причу о старозаветном пророку Самуилу. Самуило беше услышење молитава његове мајке Ане. Писмо нам каже о његовом расту: „А Самуило служаше пред Господом, још дете у ланеној хаљини... дете Самуило је расло, мило Богу и људима“ (1. Самуилова 2,18.26). Чујемо ли овај ехо у Лукиним речима? Еванђелист је нову причу испричао познатим језиком.

Мислим да је то урадио из више разлога. Прво, Самуило је био пророк који је још као дечак чуо Бога. Друго, пророк је пример који тадашњим читаоцима даје контекст правог разумевања Исуса. Лука старим језиком показује нешто битно ново – Исус је испуњење свих нада Старог завета. Исус је попут Самуила, само је неупоредиво већи.

Постоји још једно значење које је овде уткано – толошка изјава о Исусовом идентитету. Видимо ли то у овој причи? Исус је прави човек, а не као један из пантеона грчких божанстава, који се тек прерушава у људско биће. Исус је имао право тело које је расло и сазревало. „А дете је расло и сазревало, пунећи се мудрошћу, и Божја милост је била над њим... А Исус је бивао све мудрији и зрелији, те све милији и Богу и људима“ (ст. 40. 52).

Господ је прошао све фазе људског раста и сазревања од зачећа до потпуне зрелости. Исус је имао право људско тело. Порицање ове истине је равно старом јеретичком учењу званом *докетизам*. По овом ставу Исус је имао тек привид тела, био је само *наизглед* човек а заправо је био у потпуности Бог. Али, ако су први богослови – тзв. црквени оци – били у заблуди, онда Исус и не може истински да нас спаси.

БОГ КАО ЧОВЕК

О Исусу слободно можемо да говоримо као о правом човеку. Добра вест је у томе што није био морално заражен вирусом греха побуне против Бога. У њему видимо себе у најбољем издању. Видимо оно давно сакривено, изворно добро у нама, оно што је прекривено дебелим слојем историје греха. Видимо како ум и осећања заправо делују. Исус нам показује како се живи живот заједништва с Богом без застоја, без препрека и прекида. Он је потпун, целовит човек који може и хоће да нас све понаособ учини целовитим људима.

Исусово потпуно човештво значи да је имао и чисти људски ум. Зато нам еванђелист и каже да је „бивао све мудрији“ (ст. 52а). То значи да је имао природна ограничења. Исус није био мутант са људским телом и божанским умом. Попут свих нас морао је да учи, памти, понавља, да чини све како би напредовао.

Као човек, Исус је био свакодневни део свог друштва. Имао је вертикално, духовно заједништво са својим Оцем и хоризонтално, друштвено заједништво с људима. И то еванђелиста наглашава када каже: „... све милији Богу и људима“.

Зар нисте задивљени чињеницом да Лука наглашава ову чињеницу управо између Исусовог чудесног рођења и периода чудесне службе? Он је растао и развијао у свему што је блиско сваком човеку: пренатални период, рођење, детињство, младост, пубертет, пунолетство. Самим собом је посветио сваки минут нашег живота (што је моћан аргумент против абортуса). Он је Господ сваког доба и сваког стања на животном путу.

Овде је моћна порука за нас: Не престајмо са растом у мудрости пред Богом и пред људима. Грех је против

благодати ако дозволимо да нам ум и духовност омлитаве. Позвани смо да се мењамо „растући до пуне висине Христове“ (Ефесцима 4,13).

Лука нам описује Исуса као бебу коју Марија успављује; Исуса који се на поду столарева радионице игра пиљевином; Исуса који вуче дрвеног коњића уз цику остале деце из улице; Исуса који учи да сриче слова јеврејског писма; Исуса који отворених уста слуша приче о Авраму, Мојсију и Давиду; Исуса који се заљубљује у девојчицу из комшилука, Исуса кога отац учи породичном занату; Исуса који у ведрој ноћи гледа звездано небо и диви се Богу. Не бојте се да ћете овако истичући његово пуно човештво окрњити од његовог божанства.

Он разуме наш живот и све његове муке. Од свог људског искуства само му је грех туђ, непознат. Наш Спаситељ и Господ је човек тамног тена, телом и ликом тадашњи Јеврејин широких рамена једног занатлије. Да смо живели тада, могли би да га дотакнемо, осетимо обични топли људски дах на нашем лицу. Није важно од чега сада страдате јер вам он говори – „Разумем те. Зато сам и дошао. Ниси сам никада у свом болу. Следи мене и ја ћу да ти покажем Бога“. Чарлс Талберт (Charles Talbert) овако сумира Лукине намере:

Лукин Исус расте и развија се: телом, умом, у вери, у односима. Исус је прави човек. Зато и јесте пионир спасења и легитимни модел сваког хришћанског искуства.³⁷

Гледајмо на Исуса човека кад год нам се Бог чини далеким и кад год нам вера у њега клоне. Његово јеврејско тело – рођено од Јеврејке – распето је на крст и по васкрсењу вазнето у славу и Очево присуство. Исус је живи Божији

³⁷ Reading Luke, prvo izdanje, (New York: Crossroad, 1982), 38

сакрамент, суштинска алатка благодати, наш поуздани пријатељ и проверени савезник.

Ако је уреднички оквир ове приче ту да нам нагласи Исусово човештво, онда је садржај приче окренут упоредној истини. Исус је Бог јединствено повезан са својим небеским Оцем.

ОЧЕВ СИН У ОЧЕВОЈ КУЋИ (ст. 41-51)

Јевреји који су живели до 30 км. од Јерусалима, имали су обавезу да празник Пасхе славе у храму. Сви удаљенији су ређе долазили, али не и Исусова породица. Сваке године су били у храму јер су врло озбиљно схватали дужности своје вере. Иако се једино од Јосифа, као мушкарца, захтевало да учествује у празнику, видимо да га Марија свуда прати. То нам казује да је млади пар делио *заједничку* веру.

Пасха је била празник подсећања на Излазак из ропства Египта. Трајала је осам дана. За свету породицу то је са путем трајало око две седмице. Беше то својевремени годишњи одмор за њих, можда као наш Божић, Ускрс, или пут на пословно усавршавање. За Јосифа и Марију је то био прави шабат: прилика да посете пријатеље, обићу храм, припреме сина за јарам закона – што је био обичај за сваког јеврејског дечака са 12 или 13 година. Било је то време доживљаја који су се памтили, који су повезивали породицу. За Марију и Јосифа ово је можда био прво такво путовање са сином.

Али, путовање добија свој обрт. Планове породице прекида изненадна брига. Стих 43. каже: „По завршетку празничних дана, док су се они враћали кући, дечак Исус се задржао у Јерусалиму“. О, о!

Док сам био дечак, 1954. год., моји родитељи су имали плавог Бјуика, аутомобил спортске линије. У том моделу пренос је био постављен са доње стране тако да је под био раван, без избочина. Прави аутомобил за дуга путовања. Могао сам са уживањем да спавам у њему заједно са своја три брата.

Неком приликом стајали смо око четврт сата на пумпи. Наставили смо путовање. Након неког времена, више по навици мама је бацила поглед на нас. Узвикнула је – „Тони? Тони! Где је Тони? Циме, стани! Оставили смо Тонија на бензинској пумпи!“ О, све је експлодирало у нервози и страху. Док смо јурили назад видели смо наслове у сутрашњим новинама – Киднаповано дете које су родитељи заборавили на пумпи. Социјални радници испитују тешки облик запостављања!

Када смо се уз шкрипу гума зауставили на пумпи, Тони је био тамо без знака бриге на лицу. Скакутао је безбрижно и махао људима у колима. Мамино питање *како си могао* брзо се претворило у *како смо могли*. Сваки родитељ зна за ово разорно осећање. Ево како нам еванђелиста осликава тај трен:

Његови родитељи нису знали где је. Мислећи да је међу сапутницима, путовали су цео дан, а онда су почели да га траже међу родбином и познаницима. Пошто га нису нашли, вратили су се у Јерусалим да га потраже. (ст. 42-43)

Родитељи се враћају, траже га по улицама великог града. Нема помоћи полиције, нема посебних обавештења као данас. Само бесане ноћи и грчевити дани. Где би могао да буде? Машта им дивља. Храм је био последње место на коме су били. „После три дана, нашли су га у храму како се-

ди међу учитељима, слуша их и пита. Сви који су га слушали дивили су се његовој разумности и његовим одговорима“ (ст. 46-47).

Ове су речи окосница целе приче. Исус седи у групи верских учитеља и учи их. Његова мудрост и познавање Писма освајају. Да ли можете то да замислите? Ово је врхунац његовог одрастања. Дечачић из Назарета запањује одрасле људе, старе писмознанце, својим увидом у духовне истине.

Ипак, све то је била слаба утеха његовој мајци. Имамо тек једну њену праву мајчинску реченицу. Молим вас, замислите глас своје мајке док читате ове речи. „Дете, шта нам то учини? Ево, ја и твој отац свиснусмо од јада тражећи те“ (ст. 48). Шта ће да им одговори на ово? О, значи ли то да је и он грешник? Зар не би требао да се овде покаје због непослушности према својим родитељима?

НЕСХВАТАЉИВ И НЕУХВАТАЉИВ

Марија и Јосиф су се чудили напавши свог сина међу писмознаницима. Чули су га како говори али га нису разумели. Исус се не извињава за оно што је урадио. На њему не налазимо ни кривицу ни стид. Не чујемо – „Опрости, мама! Обећавам да то више нећу никада да поновим“. Не, он им одговара питањем чуђења: „Зашто сте ме тражили? Зар нисте знали да треба да будем у кући Оца свога.“ Неки преводи кажу: „... да мени треба у оном бити што је Оца мог“ (Вук). Родитељи, знајте и ви: када вам ваше дете на питање одговара својим питањем, у вашим односима је свануо нови дан. Оно ће можда још дуго да остане у вашем дому, али ће и даље да гради своју нову кулу независности.

Годинама касније, Исус ће допутовати у исти овај град на празник Пасхе. Неће доћи са овом породицом већ

са једном новом. Пратиће га Петар, Јаков, Јован, Марија Магдалена и остали. И поново ће да учи људе у храму, само што овог пута неће наићи на нимало срдачну добродошлицу. Поново га неће бити три дана. Тражиће га неке друге жене, које ће чудна небеска бића питати чудно питање: „Зашто тражите живог међу мртвима“ (Лк 24,5)? И поново ће они који га буду слушали бити подједнако и запањени и збуњени. А он ће се вратити у дом свога небеског Оца. Та се тајна благо назире и у овој Лукиној причи.

Приметимо још једну игру речи. Марија речима „твој отац“ мисли на Јосифа; Исус речима „мој отац“ мисли на Бога. Он са хоризонталног нивоа односа прелази на вертикални. У томе је кључ његовог идентитета. Он је у посебном односу с Богом и зато му је храм „Очева кућа“.

Ова нам прича показује да се вера, коју су Јосиф и Марија пренели свом сину, сада развија без њих. Млади је Јошуа на трагу своје мисије без своје породице. Он схвата да је позван да говори и делује за Бога. Бакља вере коју су му пренели земаљски родитељи добија посебан сјај у његовим рукама.

Ова нам прича показује да Божији Син не може и не сме да се веже и управља било каквим овоземаљским везама, па макар да је је реч и о наближој породици. Када је то јасно осликао, Лука нам одговара на наше забринутост питање – не, Исус није грешник. Вратио се у Назарет као син послушан свим својим породичним дужностима. „Онда је пошао са њима и дошао у Назарет, где им је био послушан“ (ст. 51).

После овог догађаја прошло је 18 година без иједне речи. Потпуна тишина. Колотечина. Свакодневне радости и туге. То је била Исусова вежбаоница. Бог нам није дошао у особи пустињака већ сина, човека који је део породице.

ПОЗИВ НА ОДРАСТАЊЕ

Детињство је време у коме смо без посебних ограничења позвани да будемо послушни родитељима. „Децо, слушајте своје родитеље *због Господа*, јер је то добро“ (Еф 6,1). Зато родитељи никада не смеју да траже од своје деце нешто лоше. Њихова послушност јесте „због Господа“. Све док у периоду старије адолесценције или млађег пунолетства не дође до раздвајања, деца су позвана да у свему слушају своје родитеље. Зато нам овај део приче истиче да се Исус својевољно и радо вратио у природне оквире своје зависности од родитеља. То је позив на одрастање који Бог ставља у живот сваког од нас. Нико не може истински да сазри ако не открије свој идентитет у Богу који нас је ставио у породице и у своје време нас позива из њих.

Колико је само бракова пропало и пропада зато што људи никада емоционално или финансијски не напусте свој породични дом? *Мамин децко* никада не може да буде добар муж. *Татина цурица* не може да буде добра супруга. Невидљиве и непокидане везе зависности својом захтевношћу доносе осећање кривице и разарају зрелост личности. То није од Бога. Нема љубави и поштовања међу генерацијама све док родитељи манипулишу својом децом кроз осећање страха, кривице, или кроз новац. Своје родитеље треба увек поштовати, али не смемо да останемо цео живот зависни од њих. Најзад, највише их поштујемо као зрели хришћани, као они који „расту и сазревају“ по Божијој благодати. Понекад то значи да својима кажемо одлучно *не*. Када се Исус са родитељима вратио у Назарет, све је било по старом. Али, више ништа није било исто. Правила су се променила. Исус је био Божији Син, потпуно слободан да воли и слуша своје, све до дана када ће почети његова велика служба.

Да ли смо ми као синови и кћери Божије пронашли своју слободу? Да ли смо прихваћени од небеског родитеља, од небеског Оца? Не треба ли нам свима – и родитељима и деци – његова реч благодати о томе?

ПИТАЊА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ

1. Зашто аутор сматра да је Исус своје приче говорио много пута? Мења ли то вапе схватање о њима?
2. Имате ли нека питања о Исусовим „непознатим годинама“?
3. Каква веза постоји између прича о пророку Самуилу и Господу док су још обојица били дечаци?
4. Зашто је толико важно за нас то што је Исус био прави човек?
5. Како је Марија реаговала када је коначно пронашла свог сина у храму? Да ли је то било престрого или сасвим разумљиво?
6. Шта је за аутора „прихватање од небеског Оца“?

СЕДМИ ДЕО

ГОДИНА ВИНА

„Исус и његови ученици су били позвани на свадбу ...“

Прво дело

Исусове јавне службе јесте било да оде на весеље!

ЈОВАН 2,1 - 12.

ЗАЈЕДНИЧКА МОЛИТВА
И СМИРАЈ ПРЕД ГОСПОДОМ:

Господ нека је с вама! **И с тобом нека је.**

Помолимо се:

Свемогући Боже, наш небески Оче,
ти који пребиваш у светлости,
препун љубави и неизмерне доброте;
док прилазимо твојој светости
наше тело трепери и срце нам се топи у страху.
Створени смо да те упознамо
и пребивамо до века у теби;
али наши греси, наше бунтовништво
и збрка зла у нама
су нас раставили од тебе,
да не видимо твоју славу и величанство.
Наш капацитет за славом
смо умањили немаром и лењошћу,
тако да јако вино небеске радости
можемо тек ту и тамо да окусимо
у малим количинама.
У вери и нади те молимо
да нам данас будеш близак,
да ово место испуниш присутношћу Духа Светога,
како би смо видели како наш Спаситељ, Исус,
влада над целом земљом;
да се он не стиди да нас назове својима.

Молимо те све ово
мислећи на његове ране на рукама,
стопалима и боку; отворене ране
које су доказ љубави према нама.
Дођи нам, о Господе,
у светости и великој радости!
Удели нам зрак светости своје,
запали наша срца жаром љубави за тебе и за друге.
Чекамо твоју присутност и твоју Реч.

Амин!

ЈОВАН 2,1 - 2.

Трећег дана је била свадба у Кани Галилејској. Тамо је била и Исусова мајка. Исус и његови ученици су такође били позвани на свадбу. Када је понестало вина, мајка рече Исусу: „Немају више вина.“

„Није твоје да ми говориш шта да чиним“, рече јој Исус, „Моје време још није дошло.“

Исусова мајка рече слугама: „Радите све што вам каже.“

Тамо је било шест камених посуда за воду, које су по јеврејским прописима служиле за обредно прање. У сваку је могло да стане око сто литара воде.

Исус рече слугама: „Напуните посуде водом.“ Они их напунилише до врха.

Затим им рече: „Захватите сад и однесите трпезару да окуси.“

Они му однесоше. Трпезар је окусио вино које је постало од воде, али није знао одакле је. То су знале слуге које су захватиле воду. Трпезар је онда позвао младожењу и рекао му: „Сваки домаћин прво износи добро вино, а кад се гости опију, онда слабије. А ти си чувао добро вино све до сада.“

У Кани Галилејској је Исус учинио своје прво чудо и тако показао своју славу. Ту су његови ученици поверовали у њега.

После овога Исус је са својом мајком, браћом и ученицима отишао у Кафарнаум. Остао је тамо неколико дана.

Неки је нигеријски поглавица, каже прича, послао гласнике са позивом на весеље. „Храна је обезбеђена“ – говорили су они – „али свако ко дође треба да донесе ђуп палминог вина као свој допринос“. Езра се радовао овој прилици, али није имао вино. Седео је тако и смишљао шта да уради. Жена му рече: „Па купи вино. Није то тако скупо спрема тако велике прилике“.

„Свапта“ – одмахнуо је он одбијајући предлог. „Да трошим свој новац тамо где је све бесплатно! Хмм... Знаш шта ћу: Понећу ђуп пун воде! Ко зна колико ће гостију бити, шта је мало воде на толико вина. Нико то неће ни да примети“!

Тога дана од зоре су одзвањали свадбени тимпани. Гости су долазили у свечаној одећи. Било их је са свих страна, из свих племена. Сви би сипали своје вино у једно велико камено корито. Езра стаде у ред и уради уради исто – Изли своје „вино“. Када је поздравио поглавицу, придружио се играчима и гостима за столом.

Када су сви стигли, поглавица нареди да песма и плес стану и да се свима напуне чаше. Спремала се здравица. И када су сви у исти час почели да пију – гле изненађења! Није се само Езра „мудро“ досетио. Гости су с гађењем пљували воду. Наиме, сви су помислили да њихов ђуп воде неће много да штети толиком вину.³⁸ Поглавица је беснео а гости црвени од стида почеше да се разилазе.

³⁸ William R. White, *Stories for Telling* (Minneapolis, Mnn: Augsburg, 1986), 66/67.

Један од проверених начина тумачења библијских прича јесте упоређивање са сличном причом. Ова афричка прича осликава донекле менталитет сиромаша. Она говори о веселу до кога није ни дошло. Прича из Кане Галилејске је слична али и другачија. Она говори о веселу које је започело, па онда скоро стало, да би се још више распламсало. Прва прича говори о воденом вину а друга о винској води. Прича из Нигерије има моралну поуку. Родитељи би је причали деци као пример *да чине добро* када одрасту. Прича из Кане има далеко већу поруку. Она говори о Спаситељу Исусу и изненађењу које је приредио младенцима на дан њиховог венчања. Прва прича разоткрива људску превару а друга обелодањује божанску благодат. Нигеријска прича је ружна истина о нама самима – сви смо слагани лажови и преварени преваранти. Канина прича је комедија са срећним завршетком, прича која нам даје увид у Исуса и његово Царство. Она нам даје залог за онога што нам касније долази као небеска гозба! Гутљај најбољег вина сада указује на несхватљиву пунину радости која нам долази у вечном Божијем сутра. Прва прича завршава у срамоти а друга у радости. Прва говори о греху а друга о спасењу у овом животу и оном што долази. Прва открива беду изгубљене наде а друга сјај наде која се вратила.

Дакле, када светописамску и световну причу ставимо једну поред друге, добијамо јасну слику о себи, Богу и нашим односима. Лепо, поучно, јасно и гласно. Зато људи воле приче.

ПРЕПРИЧАВАЊЕ ПРИЧЕ

Други начин тумачења прича Светог писма је њихово препричавање. Ево како то вешто са причом из Кане чине Филлис Провост (Phillis Provost) и Барбара Смит (Barbara Smith):

Био је то догађај године за месашице као што је Кана. Тај добри момак од Рабиновића (Rabinowitz) и мала Голдбергова (Goldberg) су баш пар. Њихово ће венчање за који дан. Тамо ће бити сви који их знају.

Тако је било. Освануо је велики дан. Гле, дошао је и Исус са својим ученицима. Ту је и Марија, његова мајка. Она се затекла баш у часу када је збуњени слуга прошаптао трпезару да им ускоро нестане вина.

Постоје ствари у животу које нипошто не би да урадимо, да нам се десе. Рецимо, да попреко погледамо смркнутог типа налик на трокрилни орман, обријане главе и са златном кајлом око врата, као прст дебелом. Не желимо да нам дете пред гостима понови оно што смо рекли о њима. Не би волели ни да нам нестане вина на јеврејској свадби. То би значило лавину прича о вама.

Чувши ово, Марија је лагано пришла свом сину и дошапнула му нешто у стилу: „Сине, време је да скинеш наочари Кларка Кента и урадиш нешто“.

Исус јој је одговорио слично: „Мама, рекао сам ти већ да нисам за ове народњачке трикове“. „Али, сине“ – наставила је она – „овим људима је потребна помоћ. Уосталом, знам да ћеш урадити како треба“. Затим је отишла до оног забринутог слуге, показала му на Исуса и рекла му: „Видиш ли оног човека? Е, уради шта год да ти каже. Само ме послушај, младићу“.

Исус се нашао усред туђе невоље. Па, можда ово и јесте добро време да отпочне. Позвао је слуге: „Видите ли они шест камених посуда за воду? Да, те

тамо. Напуните их до врха водом, а онда захватите и однесите трпезару да проба“.

„Хмм... Одлично“ – мљацкао је трпезар – „Какво вино! Ко га је донео“? Нико није знао да му каже. Сви су слегали раменима и чудили се. Једино су слуге знале одговор. У кухињи су праскали од одобравања: „Хеј, па тај Исус је прави! Тај би могао и да се професионално бави овим“! Тако је и било.³⁹

Препричавањем оваквих прича разумљивим, свакодневним речима, препошћава се огромни јаз времена између Светог писма и нашег доба. Освремењена Маријина изјава – „Сине, време је да скинеш наочари Кларка Кента и урадиш нешто“, као и замишљена изјава слуга: „Тај би могао и да се професионално бави овим“ – помажу нам да схватимо срж тог догађаја.

Али, овакво препричавање има и своје опасности. У првом реду, у жељи да се нагласи једна димензија приче, запостављају се њени други нивои. Остаје нам скривено много тога што је било важно изворним читаоцима текста.

Управо зато су нам потребни и други принципи исправног читања – проучавање детаља, познавање изворног језика, историје, географије, тадашњих литерарних облика. Важно је да пазимо и на то како неки текст истиче други текст Писма; како се прича односи према целини еванђеља; каква је историја тумачења у двомиленијумској црквеној историји. Сва ова правила су обухваћена појмом *егзегеза*. Тако се и израз „егзегетско читање Писма“ односи на покушај да неки свети текст разумемо онако како нам говори из свог времена. Да би некој причи дали сигурно значење морамо прво да знамо шта је она говорила у свом времену тадашњим читаоцима.

³⁹ Dennis E. Smith i Michael E. Williams, *John: The Storyteller's Companion to the Bible* (Nashville, Tenn: Abington, 1996) 44-45.

ИСУСОВИХ СЕДАМ ЗНАКОВА

Према Јовановом еванђељу ово чудо је прво од седам Господњих чудеса. Следе излечење сина римског капетана (4,46-54); излечење одузетог (5,1-15); умножавање хране (6,1-15); ходање по мору (6,16-22); излечење слепог од рођења (9); и последњи, највећи знак: подизање Лазара из мртвих (11).

Свих седам називам *чудесним чудесима*, јер су истински несвакидашња и надахњују страхопоштовањем према Богу. Наиме, вино је било *одлично*; официрив син је излечен *из далека*; човек крај бање је био *богаљ 38 година*; скромни ручак једног пастирчета је нахранио *5.000 људи*; Исус је *ходао по води* и у *трону пренео* чамац на другу обалу; човек коме је враћен вид био је *слеп од рођења*; Лазар је био *мртав четири дана* када је Исус дошао.⁴⁰ Све ово је учинио наш Господ. Јован каже да је било и више чудеса, али он је ових седам посебно назначио (Јн 20,30-31). Сва су изазовна и захтевна, али апостол нам се због тога не извињава. Чудеса и јесу ту да нам привуку пажњу и укажу на чудотворца. Исус је „Бог са нама“ у телу. Чудеса нам отимају питање – Ко је тај човек *Исус*?

Сврха чудеса није да нас приморају на веру. Она су Божије *предивна изненађења* која нас позивају да се одазовемо позиву вере.⁴¹ Она нам говоре о сасвим непредвидивом Богу и донекле предвидивом свету. Изазивају нас много више него што нам заповедају. Она голицају нашу радозналост која жели да зна шта и ко стоји иза несхватљивих догађаја. Апостол Јован нам бележи седам Господњих знакова како бисмо се питали: Ко је овај човек? Може ли нешто и за мене да уради? Да ли сам и ја позван да га следим?

Неким људима чудеса нису искра која пали пламен вере. Напротив, она разоткривају њихову неверу и окорелост

⁴⁰ Andreas Kostenberger, *Encountering John* (Grand Rapids, Mich: Baker, 2002), 73.

⁴¹ За савремену антологију види Calvin Miller, *Miracles and Wonders* (Warner Faith, 2002).

срца. Апостол нам на крају ових знакова искрено сведочи тужну истину: „Иако је Исус учинио толика чуда пред њима, они нису веровали у њега“ (Јн 12,37). Киша благодати једно тло срца омекшава а друго стврдњава. Различити људи различито примају Бога и његова дела. Тако је и данас. Чудеса и данас чине исто. Они нису за неке и наивне. Не, чудеса су знаци који се стављају пред сваког. Она су иста за све, али наши одговор на њих нису исти. Зар није тужно што неким људима не вреде никакви знаци и било каква чудеса. Њима не треба Бог који им приступа толико блиско. Боље им је да буду на сигурном одстојању од њега.

Дакле, попут осталих новозаветних прича о чудесима, и ова наша има три препознатљива и типична дела. То је начин на који нам се нешто саопштава кроз причу:

- проблем – нема вина
- решење – вода претворена у вино
- реакција – доживљај сватова и ученика

Ово је окосница на којој препознајемо следеће детаље:

- уводна назнака о позиву Исусове породице и пријатеља (ст. 1-2)
- дијалог мајке и сина (ст. 3-4)
- заповест слугама (ст. 5)
- важно објашњење јеврејских обреда очишћења (ст. 6)
- Исусове две заповести слугама (ст. 7-8)
- разговор трпезара (вође свадбеног весела) и младожење (ст. 9-10)
- теолошки осврт на однос чуда, славе и вере (ст. 11-12)

Јован се својски потрудио да нам у причи о чуду у Кани исприча и друге важне ствари. Ово је догађај који деца лако схвате у причи пред спавање и у коме и најумнији човек потоне у дубинама поуке. Пет векова касније ће велики Августин овако написати у својој проповеди:

Питајмо сама чудеса шта нам то казују о Христу. Морамо да разумемо њихов језик. Христос јесте Божија жива Реч, али и дела те Речи су реч за нас.⁴²

Ученици су примили пророштво пред само чудо у Кани. Обећано им је да ће у Исусу видети живу повезаност неба и земље. „Заиста, заиста вам кажем: видећете отворено небо и анђеле Божије како узлазе и силазе ка Сину Човечијем“ (Јн 1,51). Баш то су и видели три дана касније. За тренутак их је заблеснула слава. Ово нам је доказ поузданости речи апостола Јована. Исус је и пророк и више од пророка. Он је извор богопознања. Али, то види само онај који пажљиво гледа.

ДВЕ ИСУСОВЕ ПОРОДИЦЕ

Погледајмо сада сам догађај. „Трећег дана је била свадба у Кани Галилејској. Тамо је била и Исусова мајка. Исус и његови ученици су такође били позвани на свадбу“. Свака мисао има значење за нас, чак и најзглед једноставна напомена о времену. „Трећег дана“ – петак је први дан; субота други и недеља трећи – је откривен и празан Исусов гроб. То је дан када је Господ почео да се јавља по свом васкрсењу. Дакле, од почетка ове приче све се дешава на два нивоа: дословном („трећег дана“, тј. почетком наредне седмице) и сликовитом (предукус славе васкрсења која долази).

⁴² I.D.E. Thomas, editor, *The Golden Treasury of Patristic Quotations* (Oklahoma City, Okla: Hearthstone Publishing Ltd., 1996) 188

Кана је сеоце девет километара северно од Назарета. Археолози и данас копају на тој локацији. Недавно су откривена камена корита, посуде попут ових које се помињу у тексту. Не знамо о којим младенцима је реч. Не спомињу се њихова имена. На почетку своје службе Господ нам се открива у односу према две заједнице: његовој земаљској породици (мајка и браћа) и породици вере (петорица ученика). Исус је дошао кроз прву да би основао другу. Која је важнија? На нама је да откријемо одговор?

Пре почетка своје јавне службе Исус одлази на свадбено весеље и на неколико тихих дана у Кафарнаум. Ово ми се свиђа. Пречесто сам у збрци и журби. Господ није такав. Погађајте ко је ближи Богу?

Блискоисточна венчања оних дана су била препуна обевеза и много су значила људима. Замислите да ви и ја живимо у истом селу у то време. Рођаци смо, а ја женим сина. Ваша је света дужност да ми помогнете. Уколико би то одбили, могао бих законски да вас тужим.⁴³

Венчања заиста беху значајне церемоније. Носиле би се бакље; младожења и млада би са пријатељима парадирани улицама на путу према својим одајама. Веселе би трајале до касно у ноћ а сво време је кућа домаћина била отворена за госте. На младенце би се гледало као на царски пар. Носили би најлепшу одећу и круне на главама.⁴⁴ Беше то посебан поклон њиховог Створитеља на тада најбољи могући овоземаљски начин.

Кана свакако није била богато село, па је нестанак вина у сред свадбе значио не само јавну срамоту за обе породице, већ и одређене новчане и правне проблеме. Марија је знала шта то значи и зато забринута шапуће свом сину – „Немају више вина“.

Њен поступак, посебно обраћање слугама, говори нам да је реч о њеној фамилији. Друго, то што се за помоћ обратила најстаријем сину – а не мужу, како је и ред – говори нам да се Јосиф до тада вероватно упокојио. Црквено предање каснијих векова говори да је то била Јованова свадба – сина Маријине сестре Саломе – каснијег еванђелисте и апостола.⁴⁵

ПРЕДУКУС ЦАРСТВА КОЈЕ ДОЛАЗИ

На славље су позвани Исус и његови следбеници. Њихов одазив је значајан сам по себи. Прво јавно појављивање Учитеља и ученика беше свадбено весеље. Не без разлога. За Јевреје је венчање најживљи симбол Месије који ће доћи. Дакле, Исус и ученици седам дана нису радили свакодневне послове, што је симбол Шабата. Свој велики посао су започели одмором. После Кане су провели још неколико сличних дана у Кафарнауму. Господ никада није био у журби. Свуда је био код куће живећи живот обичног човека, заљубљен у све око себе што је лепо. О, колико нам је само потребно да од њега научимо овај животни ритам! Исус није био убица радости с дечијим осмехом. Није био „парти брејкер“, сиви, безлични пустињак без живота у себи. Штавише, одмах су му завидни пребацили да је „изелица и пијаница“ јер – ето – подцикује по свадбама (Лк 7,34). Па опет, у својој мисији откривања Оца по Духу, он није напустио своје локалне културне обичаје и славља. Волео је свој народ. Пио је вино и певао песме. Имао је време за ове сеоске младенце јер је њихова радост била и његова.

Свето писмо радо осликава Божије царство сликама јеврејских светковина. У томе предњаче пророци Осија и Исаија (Ос 2,16-25; Иса 54,4-8; 62,4-5). То Царство ће бити

⁴³ Leon Moris, Reflection on the Gospel of John (Grand Rapids, Mich: Maker, 1986), 69-77.

⁴⁴ Ser William Barclay, And He Had Compassion

(Valley Forge, Penn: Judson Press, 1976), 157 аутор описује палестинске свадбене обичаје

⁴⁵ Barclay, Compassion, 157.

вечно славаље коме је овдашња слика младенаца заиста најбоља слика. Ако вас то чини нервозним, онда нисте спремни за ово царство и његову незауставиву радост. Све што овде знамо као весеље тек је предјело гозбе која нас чека. Вино, јело, песма и игра су знаци коначне радости која нам долази.

Прелепа је реч Томаса Кранмера (Thomas Cranmer) који у „Књизи свакодневних молитва“ описује класично енглеско венчање. Знао је колико је у Кани теолошких истина. Ево како америчко методистичко издање из 1784. год., каже:

Драги окупљени, окупили смо се овде пред Богом, пред лицем целе заједнице да ово двоје људи званично спојимо у свету брачну заједницу. Брак је света, богомдана институција, човеку дана још у доба његове невиности. Брак је слика отајственог јединства Христа и цркве. Сам Господ је посветио брак, *дао му лепоту и достојанство својим присуством, у Кани Галилејској где и своје прво чудо учини...*⁴⁶

Прво Господње чудо беше поклон за младенце на дан њиховог венчања. Исус их је спасио од бруке. То нам говори да је нашем Господу стало до брака. Он може да мења и воду у вино и вино у воду. Та узајамност у љубави никада не сме да нестане.

Многи наши бракови требају посету „Господа вина“. Да ли је тако и са вама? Слободно га позовите у госте! Исус ће радо да се одазове. Реците му: „Господе, немамо вина! Некада га је било. Не знамо где је сада, где је нестала наша љубав“? А када вам одговори на ово питање ви га послушајте.

Читајте одабране наслове на ову тему. Разговарајте са својим пастором. Тражите опроштење од свог супружника. Почните поново да се удварате једно другом. Слободно потрошите новац на дарове. Изађите негде и забавите се мало. Отпутујте негде. Направите неку промену. Не престајте с молитвом док не видите да се вода поново претвара у вино.

МАЈКА МАРИЈА

Постоје ли стварно „женско“ схватање ствари? Моја жена често каже: „Фил, чини ми се да је канта за смеће пуна“.

Ја на то најчешће одмерим канту и узвратим јој: „Драга, лоше ти се чини. Може још да стане у њу“.

Али, оно што ми она заправо каже јесте: „Дужи задњицу и баци то смеће, човече“! Није ствар у томе да ли јој се добро чини или не. Што ми онда не каже тако? Шта има онда да јој се „чини“. Ето, то је по мени „женско“ схватање ствари.

Исто је и са Маријом. Рекла је свом сину: „Немају више вина“. Исусов одговор је тешко преводив. У њему су нијансе изјава типа „жено, мани ме се“ и „нисам ћорав, видим и сам“. Али, други део његовог одговора је недвосмислен: „Моје време још није дошло.“

Свестан невоље на весељу, Исус се дистанцира од притиска који му због тога мајка намеће. Он осећа потребу да истакне верност небеском Оцу када је реч о сатници догађаја његове тек одпочете службе. Дакле, Марија пита на једном нивоу а њен син одговара на другом. Престале су његове обавезе првенца, најстаријег сина у породици. Он сада следи заповести одозго. Свестан је свих наших потреба али не дозвољава да утичемо на њега њиховом захтевношћу. Слободан од је од своје породице за Бога. Карл Јунг, познати

⁴⁶ James F. White, editor, John Wesley's Sunday Service of the Methodists in North America (Nashville, Tenn: The United Methodist Publishing House, 1984), 149-150

швајцарски психолог, рекао би да је Исус овде остварио пуну диференцијацију као личност. Био је само свој, али не као изоловани чудак, већ као човек који је своје средиште открио у Богу.

Свако може да приђе Исусу али нико не може да утиче на њега – ни његова рођена мајка, ни наше молитве. Он је истински слободан. Овде видимо да ни Марија није могла да га пожуре, да га усмери, зашто онда мислимо да би то ми могли? Боље нам је да се тиме не заносимо.

Римокатоличка црква превише учитава у овај кратки разговор. Наводно, овде се види Маријина улога посреднице. То би значило да и данас преко ње лакше можемо да дођемо до Христа. Истина – кажу – он је овде одбија, али она му прилази и онда када ми то не можемо. Али, ово је бесмислено товарење огромне доктрине на леђа једног кратког дијалога.⁴⁷ Као протестанти дајемо Марији дужну част, чак и називом *Теотокос* - Богородица, према документу Верују.⁴⁸ Али, Марија није наш посредник. То је немогуће, јер јој је – као и и свима нама – потребно спасење њеног сина. И она је грешница подложна смрти. Она је пре наша сестра по вери а нипошто суоткупитељица равна Христу. Она не можа да дода било шта његовом делу спасења. Марија није безгрешно зачета. Није се вазнела у небо без смрти. Није остала приснодева – вечита девица. Након што је родила Исуса као и свака жена је полним односима остајала трудна и рађала децу. Марија није била монашки сапутник свом мужу Јосифу, већ права супруга и у брачној постели. Знате, девичанство пре брака је врлина а у браку порок. *Мајка Божија није била утрљана већ благословена својим браком.*

Нагласимо ст. 5: „Исусова мајка рече слугама: ‘Радите све што вам каже.’ Ово нам говори да је наша нова

место у свом односу према сину. То свакако није место оне која га мољака, или изнуђава, већ оне која верује да ће Исус урадити све како ваља. У том смислу нам је Марија пример послушности, а то је за нас протестанте њена највећа част. Она нам је прво дословно донела свога Сина, а онда нам свима прилази и са осмехом нам каже – „Радите све што вам каже.“ Зато ми узвисујемо Марију због послушности Ономе на кога нас упућује.

ТАЧКА ПРЕОКРЕТА

Напомена стиха 6, о каменим посудама за воду, објашњење је које у целој причи представља тачку преокрета. Јевреји су увек обедовали након церемонијалног прања руку. Није се радило толико о хигијени колико о ритуалној чистоћи која се захтевала. Закони чистог и нечистог су у тадашњој култури били својеврсни табу, али су имали за циљ да сваком Јеврејину кажу шта, како, где и када нешто сме или не сме. Тако су људи знали када могу да приступе Богу и верским ритуалима. Исто је било и са свадбама, где би се гости обредно прали чак и између јела. То је захтевало доста воде, па су у ту сврху постојала велика камена корита, према прописима о чистоћи. Камен је неупоредиво мање порознији од глине, чишћи. Дакле, ова тачка преокрета се не односи само на спасени домаћинов образ пред гостима, већ и на потребу очишћења ради заједништва с Богом. Цела прича одише верском поуком. Вода и вино су више од пића. Они су слике различитих духовних стварности.

Исус ступа на дело у стиху 7, али не због притиска мајке или због захтева обичаја. Отац је тај који по Духу Светом води свога Сина. У том смислу су његова дела веома симболична. Син ради и говори само оно што види и чује

⁴⁷ Kennet L. Woodward, All Hail, Mary, Time, August 25, 1997, 49/56 популаран осврт на

покрет који у Марији види суоткупитељицу равноправну Исусу.

⁴⁸ Ефески васељенски сабор 431. год. н.е.

од Оца.⁴⁹ Реч је о две његове заповести. Прва је да се све камене посуде напуне водом. Одакле су захватили воду? Са извора или из других пуних посуда?

Уколико се ишло на сеоски извор, то је захтевало много посла. Наиме, Јован нам прецизно каже да је сваки суд примао око стотину литара воде. Глагол „захватити“ такође срећемо два пута у Јн 4, где се јасно мисли на вађење воде из бунара.⁵⁰ Питање: Да ли је Исус заиста толику воду претворио у најбоље вино, или само оно што су слуге по потреби „захватале“? У сваком случају реч је о чуду. Право питање сваког чуда увек јесте у његовом значењу. Елем, на религиозном нивоу сврха чуда је очигледна. Чак и када су сви судови пуни, премало је воде за потребе очишћења. Празни или пуни, ти камени судови су увек подсећали на човекову прљавштину пред Богом. Али, Исус у њих сада доноси нешто изненађујуће ново. Његова надмоћ у домену верске реалности је неприкосновена. Он нам доноси своје царство баш као што свадбеном весељу дарује најбоље вино. Ово је темељно уверење раног хришћанства.

Чудо је остало по страни. Нико није видео шта се догодило. Постоји само „пре“ и „после“, пре воде и после вина, али нико не види промену саму по себи. Важни су резултати. Исто је са васкрсењем. Исус је сахрањен у гроб – то су јасно видели. Сада је васкрсли Господ – и то јасно видимо. Како се то збило? Какво је чудо само по себи било, то нико од људи није видео. Беше то нешто нама недокучиво између Сина, Оца и Духа.

Исто је и са тајнама крштења и Вечере Господње. Вода, хлеб и вино нам доносе чудо божанске благодати и љубави. Не знамо како. То је света тајна, отајство божанске економије скривено људским очима. Свето писмо нам не

објашњава механизме сакрамената или физичке токове чудеса. Бог је потпуно слободан да делује како хоће у својој творевини. Она је његова. Ми видимо устаљене токове у природи и одважно их називамо законима. Бог их све познаје, али не као љубопитљиви посматрач са стране, већ као њихов аутор, покретач, учесник. Није ли он тај који сваке године у лози претвара кишницу у вино? У Кани је сав тај дуготрајни процес прескочен. Господ је Господ и вина који уме, сме и има право да се меша у своја дела. Верујем и очекујем оваква божанска изненађења. Верујем да ништа није под нашом контролом. Магија и окултизам су ти који би да од човека начине господара свега, оног који има духовну силу над токовима стварности. Зато су сва та зла најстроже забрањена. Ми смо позвани да се молимо у послушности. Учимо како да делујемо заједно са Светим Духом, а шта ће да се деси или неће да се деси, то је на Богу. Ово чудо се догодило зато што је Отац тако хтео; зато што га је Син послушао; зато што је Дух дао своју силу за све. Све ово није било тешко за Бога. Једног дана ћемо моћи да видимо и то „како“, оно што нам је сада сакривено.

БОЖИЈЕ НАЈБОЉЕ ВИНО

Трпезар је пробао вино које су му слуге донеле. Био је затечен. Није знао одакле се створило тако добро вино. Једино су слуге знале о чему се ради. Трпезар је рекао: „Сваки домаћин прво износи добро вино, а кад се гости опију, онда слабије. А ти си чувао добро вино све до сада.“ Зна се да пијани људи не маре за квалитет оног што даље пију. На сваком слављу се увек прво служи оно најбоље. Бог је другачији од сваког човека. Он најбоље чува за крај. Није ствар само у томе да је Исус обезбедио вино већ и да је он

⁴⁹ Види Јован 5,19-20, као пример интерактивног објављивања свете Тројице

⁵⁰ „Антлени“ (Јн 4,7) о овом занимљивом тумачењу види више у Charles Talbert, Reading John (New York, Crossroads, 1996), 85.

сам вино. Он сам је оно најбоље што нам се даје. Он нам се даје узместо свих јеврејских ритуала. Он је вино према коме је све друго вода. Само он истински чисти наше грехе. Од његовог Духа нас хвата једино право блажено пијанство после кога нема главобоље. Исус је сва пунина божанског откривења. Нико није бољи од њега који је боље Божије вино, прави аперитив небеског банкета који нас очекује. Он је назнака славља које неће никада да се заврши. Ричард Креншоу (Richard Crenshaw) је то овако рекао: „Наша савест је вода која порумени кад види Господа“⁵¹ Исус је радост за ове младенце. Он доноси радост и за своју мајку, за слуге, ученике, за самог себе.

Ко је човек који има времена за скромно сеоско венчање? Ко је тај који зна наше потребе, дели их са нама, али је ипак сасвим слободан да служи једино Богу? Ко је човек који господари над силама и законима природе? Ко је онај који самим собом мења све јеврејске ритуале очишћења? Ко је он? Ова прича нам је испричана да би нам одговорила на сва ова питања. Зато су хришћани они који већ данас имају сјај славе у свом оку, укус небеског вина у устима а опет теже за већим и бољим. Сви ми имамо неиспуњене жеље. То је сасвим нормално. Здравно је бити и духовно жедан. Створени смо да се напијемо Богом и да се с времена на време опијемо њиме. Он ужива са својим пријатељима који умеју да се откаче од среће. Ужива, јер зна да нам се срце топи због њега.

Стихови 11 и 12 заокружују целу причу. Они најављују нешто велико. Наиме, ово је тек „прво чудо“. Уследиће још многа, али ово је прво и кључно. Исус је прави човек кроз кога нам светли божанско светло. У њему је Бог постао човек. Овај догађај је родио веру у срцима његових првих

ученика. Поверовали су у њега. Нису поверовали у чудо – јер су као Јевреји имали традицију чудеса – већ у њега као личност. Знали су да следе право. Знали су да је Бог у њему и да се он прославља по њиховој вери.⁵² Знали су да је Бог тамо где је он. Знали су да се остварује пророштво: „... видећете отворено небо и анђеле Божије како узлазе и силазе ка Сину Човечијем“ (Јн 1,51). Исус је спона два света, два космоса која се срећу у њему. Па ипак читамо: „После овога је Исус са својом мајком, браћом и ученицима отишао у Кафарнаум. Остао је тамо неколико дана“. У њему је спојено чудесно и обично; екстраординарно и тривијално. Исус је натприродно природан.

ЗНАЧЕЊЕ ОВОГ ЧУДА

„Шта нам ови текстови говоре данас“ – питају људи који читају Свето писмо. Шта са њима? Читати Божију Реч у жељи да је применимо на себе четврти је начин доброг проучавања. Питање значења ваља увек постављати на крају.

Прво, овај догађај нам казује да је брак важан. Исус је радо одвојио седмицу дана за свадбено славље. То значи да црква треба свим снагама да саветује парове и пре брака и у браку. Потребан им је добар почетак и добра потпора. Али, где је Исус у томе данас, када се сваки друг брак распада? Зар онај који је спасао свадбу у Кани од пропасти и бруке не може да спасе и наше бракове, када нам нестане вина љубави и поштовања?

Друго, Свето писмо у вину види Божији дар и извор радости. Наравно, оно нам јасно и доследно осуђује пијанство. Попут многих других ствари из природе и алкохол се злоупотребљава. Уздржавање (апстиненција) је једно од

⁵¹ Calvin Miller, editor, *The Jesus Book* (New York: Simon and Schuster, 1996) 278

⁵² За проучавање о прослављању Бога (храм, човекова душа, свети људи) у то време, види више у Talbert, *Reading John*, 87-94278

решења коме хришћани могу да прибегну. Умереност је такође добро решење. И једно и друго су на месту. Лично верујем да су алкохолизам и друге хемијске зависности по својој сржи облици духовних везаности. Праву екстазу и ослобођење сваки човек може да пронађе једино у Исусу Христу. У њему нема главобоље и других опакијих пропратних појава. Пунина Духа је једино легитимно измењено стање свести које нам долази од Бога. Људи су бића која имају склоност и потребу за екстазом – и религиозном и телесном. Зато су слике вина и весеља тако блиске самој Исусовој личности. Ова прича нам на прави начин велича праву сензуалност. Она указује на узвишено задовољство у коме се човек привремено губи и дотиче вишу реалност. Један мршави „гутљај“ Исуса и сво нам хришћанство остаје сиво и безукусно, као вода у каменим коритима. Није лоше тежити задовољствима и екстази. Само треба да их тражимо на правим местима, од Онога који зна шта је најбоље за наше нервне завршетке, за наша чула, за наш ум створен за верска искуства. Да, саздани смо за отајства која не могу да се опишу.

Треће, послушност Исусу Христу нам увек доноси неко изненађење. Уколико је ваш живот вере занимљив као млака вода у каменом кориту, покушајте са послушношћу. Урадите већ једном оно што вам Исус говори. Видећете – потећи ће вино. Кларенс Јордан (Clarence Jordan), оснивач „Коинониа фарми“ је записао: „Можемо и да пенимо у одушевљеном слављењу Исуса, али никако да послушамо оно што нам говори“.⁵³ Штета, зато и не добијамо слаткиш.

ВРЕМЕ ЈЕ ЗА ВЕСЕЉЕ

На чудо у Кани Галилејској можемо да гледамо на четири различита начина. Можемо да га упоредимо са неком

сличном причом, попут оне из Нигерије. Можемо да га препричамо савременим изразима. Можемо да га критички испитамо и истакнемо његове практичне стране. Шта још? Једна ствар. Проповед није вино. Вино се пије. Зато је право питање: Како у мом животу и у животу моје цркве може да дође до промене воде у вино? Постанимо људи отворени за небеско пијанство. Молимо се да такво вино потече прво од овог места, са проповедаонице, између наших клупа, право на улице. Време је за весеље! Марија и данас тачно говори о нама - „Немају више вина“. Знамо ко га има. Можда је данас дан када то вино треба да потече.

ПИТАЊА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ

1. Како бисте ви савременим језиком препричали овај догађај?
2. Чудо у Кани се десило „трећег дана“, баш као и чудо Исусовог васкрсења. Која је веза претварања воде у вино са васкрсењем из мртвих?
3. Зашто је Исус на Маријину молбу одговорио речима: „Моје време још није дошло.“
4. Које „две врсте духовне стварности“ осликавају вода и вино? Које је, у том смислу, значење Господњег чуда у Кани?
5. Која изненађења могу да дођу на твој животни пут, као последица послушности Христу?

⁵³ C.Douglas Weaver, A cloud of Witnesses (Macon, Ga: Smyt & Helwys, 1993), 155.

ОСМИ ДЕО

ТРАГЕДИЈА ПРОПУШТЕНЕ ПРИЛИКЕ

„Онда је отишао одатле и поучавао по околним селима“
Шта је Исус,
чудесни пророк Царства Божијега најчешће радио?

МАРКО 6,1 - 6.

ЗАЈЕДНИЧКА МОЛИТВА
ИСПОВЕДАЊА И КАЈАЊА:

Господ нека је с вама! **И с тобом нека је.**

Помолимо се:

Свемогући и свемилосни Боже,
наш небески Оче,
теби су сва наша срца отворена,
све наше жеље познајеш,
и нема тајни пред тобом;
обасјај нас својим Духом Светим,
просветли дубоко, да сваки кутак душе наше
буде откривен пред тобом.
Разоткриј сваку лаж и уклони обману греха
на коју смо навикли.
Склони смо брзом забраву,
те нас подсети зашто нам треба Спаситељ
који је надвладао Злога;
избави нас од сила таме које нас обмањују.
Закрили нас свој предрагоценим обећањима
благодати и праштањем својим,
које нам даје храброст да грех грехом назовемо,
да од њега у теби прибежиште нађемо,
и изнова почнемо све у слободи.
Све те ово молимо ради жртве твог Сина,
нашег Господа Исуса Христа;
ради његовог утеловљења и живота

савршене послушности;
посебно због његовог крста и васкрсења,
од срца ти захваљујемо
и нудимо своју истрајну оданост.

Амин!

МАРКО 6,1 - 6.

ПРОРОК БЕЗ ЧАСТИ

Исус је отишао одатле и вратио се у своје завичајно место. Када је дошла субота, почео је да поучава у синагоги. Многи слушаоци су били изненађени. Говорили су:

„Откуда овај то зна? Где ли је стекао такву мудрост? На који начин он чини чуда? Зар он није дрводеља, син Марије? Нису ли његова браћа Јаков, Јосија, Јуда и Симон? Зар његове сестре не живе овде?“ Зато га нису прихватили.

Исус им је онда рекао: „Пророка сви поштују, осим у свом завичају, својој родбини и своме дому.“ Зато тамо није могао да учини ни једно чудо, осим што је исцелио неколико болесника полагајући руке на њих. Био је зачуђен њиховим неверовањем. Онда је отишао одатле и поучавао по околним селима.

Није лако када проповедате у својој домаћој цркви. Тек што сте нешто научили а већ вас зову у жељи да провере полетарца проповедника. Тако је било и са мном далеке 1977. године у Првој методистичкој цркви у Чероу, Јужна Калифорнија. Био сам узбуђен док сам се огртао црном проповедничком одором пастора Хариса. А тек епитрахил са златним ресама! С поносом сам се успео на узвишену проповедаоницу на којој ме је чекала велика кожна Библија украшена резбаријама. Пожелех да ми је глас бар за октаву дубљи, да звучи пророчки моћно и мудро; да ми је коса барем пепељаста како би ми и појава била зрелија (касније су ми се све те жеље оствариле!). Али, тог недељеног јутра сам био зелен да зеленији нисам могао да будем, као првачић првога дана школе.

Тек што стадох горе, прешироким рукавом оне одоре закачих микрофон који запишта. Направих стратешку паузу и почех да проповедам настраственије што сам могао. Говорио сам целих дванаест минута из материјала који сам спремао седмицама. Када сам завршио, пожурих доле. Али – авај – заборавио сам да откачим онај микрофон са себе. Кабл се затеже и ја се уз талас кикота окупљене цркве умало не обесих пред свима. Већ сам видео сутрашњи наслов у локалном листу – „Геолошки полетарац се обесио после своје прве проповеди“.

Ту је била цела моја породица. И не само они. Мој отац је напунио цркву свима које је знао, позивао их је још месец дана раније.

После службе многи су се сјатили у наш дом на ручак. Велики сто беше затрпан свим и свачим: кинески порцулан, сребрни еспајг, хеклане салвете, свећњаци... А у средини нека огромна испечена птица са свим могућим прилозима у себи и око себе. Све је било спремно. Очекивала се здравица. Мој брат Крис, иначе породично спадало, подиже чашу вина. Завлада тишина и поче говор који никада нећу заборавити: „Мислим да првој проповеди мог брата Фила савршено одговара ова печена ћурка“! Сви дрекнуше одушевљено.

У себи сам се тешио речима свог Господа: „Пророка сви поштују, осим у свом завичају, својој родбини и своме дому.“

Ипак, ове моћне речи нису изговорене да би биле облога на болно избрушеном егу занесеног проповедника полетарца, кога зачикавају његови најрођенији. Напротив, била је то пророчка дијагноза и упозорење онима који су најбоље познавали Исуса - његовој породици и пријатељима из синагоге. Милост је дошла у Назарет а дочекала су је затворена врата.

СВУДА ПОЋИ, АЛ' КУЋИ (НЕ)ДОЋИ (ст. 1-2)

Претходна два поглавља Марковог еванђеља описују невероватну силу Божијег Царства, силу коју је Исус показао у Духу Светом. Учитељ и ученици су преко језера дошли у Галилеју. Ухватила је их је снажна олуја у којој су могли да настрадају. Преплашени ученици су с пуно једа пробудили свог Учитеља. Приговорили су му да не мари за њих и њихову безбедност. Он је устао и заповедио олуји, ветру и таласима – „Умирите се“. Све је стало у трену а онемели ученици су га гледали отворених уста. Дошаптавали су се: „Па ко је, онда, овај да му се и ветар и море покоравају?“ (Марко 4,35-

41). Исус је показао своју божанску силу над бесом природе. То је *први ниво*.

Када су се искрцали, на самој обали их је дочекао човек сасвим опседнут демонима, несрећник који је живео на гробљу. Био је везан легионом злих духова. Исус их је све истерао у оближње крдо свиња, које се стровалило с литице у језеро. Збуњени становници оног места су видели ослобођеног човека, али су ипак замолили Исуса да их остави на миру. Господ је то и урадио, али је пре тога опуномоћио ослобођеног човека да Израелу буде сведок Божије благодати (Мк 5,1-20). Дакле, Исус нема моћ само над видљивим стихијама природе, већ и над оку невидљивом светом демона, палих анђела. То је *други ниво*.

Вративши се на јеврејску страну језера, Исус среће Јаира – вођу синагоге – оца избезумљеног због болести своје ћерке. Вапио је лицем на земљи да Учитељ дође и стави своје руке на његово дете. Исус се одазвао његовом позиву, али на одласку је нека веома болесна жена унела пометњу. Дванаест година је боловала од течења крви безуспешно се лечећи. Неупадљиво му је пришла отпозади, допуњала се скоро, само да би му дотакла огртач. Веровала је и била излечена (Мк 5,21-43). Царство има силу и над хроничним болестима. То је *трећи ниво*.

Исус је осетио силу која га је напустила. Застао је, видео жену и послушао њену причу. У међувремену су јавили Јаиру да му је ћерка умрла. „Кћи ти је умрла. Зашто да и даље замараш учитеља?“ Али, Исус има реч утехе за њега и одлази где је кренуо не марећи за страшне вести. Дошавши тамо, среће очај и лелек нарикача. Све истерује из куће, осим родитеља и својих ученика. Тада враћа у живот умрло дете речима: „Девојчице, теби говорим, устани!“ Тако је и било. Царство има моћ над смрћу. То је *четврти ниво*.

Дакле, имамо четири доказа силе Божијег Царства у делима Божијег Сина. Сила! Моћ! Снага! Власт! Исус влада над подивљалом природом, над злим духовима, над хроничним неизлечивим болестима и над смрћу. Све силе таме беже пред њим. Он искорењује узроке људске беде и патње. Нико у томе не може да га спречи. Сила Духа Светога у њему пршти на свим нивоима. А онда следи повратак кући, у Назарет.

Хладан туш. Четири сјајна искуства обећавају и пето. Као пет ватрометних ракета. Палите прву – фијук! Она лети и обасјава небо наранџастом бојом. Палите другу и небо је љубичасто. Палите трећу и четврту и нове боје измамљују одушевљење свима који зуре у небо. А онда палите пету - пшшшш! Ништа. Чује се само разочарано - Аааа! Тако је било и са Исусом. Четири места, четири догађаја, четири фијука. А онда – Назарет – и једно велико пшшшш! Ништа.

Олуја није могла да га заустави. Ни демони, ни болест па ни сама смрт. Нико и ништа. Али „ко ће коме ако не свој своме“. Зауставило га је неверство његових најближих – „Прве цркве у Назарету“. Па тог Исуса су знали толике године! Знали су њега и – како су мислили – све о њему. Стих шести каже: „Био је зачуђен њиховим неверовањем“. Ми се чудимо његовим чудесима а он се чуди неверству својих рођака, комшија и пријатеља.

Исус је показао нешто од своје моћи и међу њима, међу онима који су га познавали највише а ценили најмање. На његово светло су одговорили својим мраком. Он им је говорио о нади а они су се увредили што им онако познат уопште говори о себи као Месији посланом од Бога. Уместо да буду благословени, сами су на себе навукли проклетство.

Знаете, неверство није тек одсуство вере. Оно је горе од пуког незнања или сумње. Оно је сила непријатељског

одбијања. Да, неверство је духовна моћ. Оно превлада тамо где људи кажу Богу *не* и „лаку ноћ“ светлу истине за дуго времена.

ЈЕДАН ЧОВЕК - ЧИТАВА МИСИЈА

Ако хоћете да знате шта је била Исусова највећа преокупација, прочитајте у даху овај приказ његовог првог путовања, све са „бисером“ у Назарету (ст. 1-2.6). Исус, харизмата, путује од села до села са својим ученицима. Била је то својеврсна путујућа школа. Из места у место је објављивао речима и делима стварност Божијег Царства. Посебно је суочавао људе са потребом опроштења, покајања, оздрављења и ослобођења. Божији Син је највише времена проводио у једном селу Галилејске области.

Он сам је био човек-мисија са групом мисијских стажиста. Није отворио канцеларију у Кафарнауму очекујући да му људи долазе у заказано време. Он је ишао к њима јер је имао оно што им је било потребно. Одлазио је у њихове синагоге. Тамо су читали Божији закон, пророчке списа и Псалме. То су били Јевреји који су припадали вери дуге историје. Окупљали су се на богослужење једном у седмици. У Јерусалим су ходочастили о великим празницима. Имали су много тога осим блиског искуства са Божијим Царством. Сада се управо то догађало. Божији Син је у сили Духа дошао међу њих. Добили су прилику да окусе близину божанске љубави.

Нема мисије без уверења да сваком човеку, било када и било где, треба доживљај слободе и љубави у Исусу Христу. Да ли нам је познато ово уверење? Ако нема страсти, предања да људима објавимо Христову љубав, онда нема ни мисије. Тада би морали да поставимо себи нека основна питања.

Мисија није мукотрпна обавеза. Она је благослов којим смо преплављени. Исус је био благословен преко мере. Зато је ишао у мисију. Зато је привлачно масе; зато су хрлили да га чују, да их дотакне, да му дотакну барем скут. Он је желео да сретне људе. Радовао се прилици да живи по Очевој вољи. Радовао се доласку у свако ново место јер је хтео да лечи људе, да их ослобађа од злих духова. Хтео је да сви доживе таласе Очеве љубави и силу Духа. А онда је дошао у свој Назарет!

ПОЗНАТА ЛИЦА

Кад год седим у Првој методистичкој цркви свог родног града преплављен сам сећањима. Посматрам сто за Вечеру Господњу и чујем речи – „Ово је тело Христово које вам се даје“. Сећам се г. Едгеворта који је увек хркао у задњој клупи. Сећам се г. Хурта који је током проповеди упорно проучавао витраже око себе. Још се сећам где је ко седео, најчешће по породицама. Сећам се и оних који су одавно упокојени.

Верујем да се слично осећао и Исус када је тог Шабата пред свима развио прастари свитак Писма. Погледао је око себе. Његова породица је ту. Ту је мајка, четворица млађе браће чија имена знамо, барем две сестре незнатних нам имена. Исус је био најстарији син велике породице. Јосиф се више не помиње (вероватно је већ умро). Наравно, ту су и комшије, људи са којима је Исус радио дуги низ година. Колико је само јармова и којечега другог направио за све њих. Ту је и његова нова породица, свих дванаесторица ученика. Символика овог скупа је очигледна: Исус је онај који обнавља Израел.

Пред њим су стајала позната драга лица. Могао је да их ослови по имену; знао је где живе; ко је чије дете... Како и не би знао када је био тражени занатлија места са највише пет стотина душа.⁵⁴ Његов верски живот се развијао међу њима. Сада је у оној истој синагоги у којој је први пут чуо речи Писма из свитка који му је у рукама.

Ово месташце је колевка његовог живота. Одавде је кренуо у пустињу на искушавања, на не тако давно Јованово крштење. Овде је чуо позив у мисију. А сада је ту да им понуди благослов Царства, исти онај који су већ доживела остала места Галилејске области.

МОЋНА ПОУКА

Еванђелиста пише: „Када је дошла субота, почео је да поучава у синагоги“. Право научавање потиче од преданог проучавања Писма. Тако је са већином ствари које проповедам - читам књиге и чланке; проучавам Божију Реч у молитви и светлу хришћанске традиције. Али, поред свега тога постоји и *духовни дар поучавања*. Када сретнете особу са тим даром онда знате да је то – то. Просто доживљавате истину која исијава из просветљене особе. То није плод умовања већ дубоке близине Божије у којој неко пребива.

Исус је имао управо тај дар. Његове речи су биле светло људским душама. Дух Свети би преплављао та места. Говорио је истину у љубави која је секла срца. Скривени греси су избијали на површину, покуљали би потиснути бол и огорченост. Опседнути људи би се узнемирили јер би демони у њима били изложени божанском светлу. Нико није био „сигуран“. Исусове поуке су приморавале људе да испитају своја срце пред Божијим лицем. Кад год се ова сила ослобађа на састанцима цркве, ништа више не може да буде

⁵⁴ Mark Edwards, Mark (Grand Rapids, Mich: Eerdmanns, 1999), 169.

по богослужбеном распореду. Када је Бог на делу људске реакције су запањујуће, чудне и мимо њихове контроле. И данас је тако. У једном часу људи се баве црквом а у другом црква се бави њима. Бог увек прекида рутину.

Када би Исус говорио сви су осећали да је Бог ту, да је присутан. Један од начина на који се боримо са овим узнемирујућим духовним феноменом јесте постављање питања. Просто смо принуђени на то јер нешто непознато проваљује у познато, у оно на шта смо навикли. Чак и добре проповеди стају. Али, нико не може да омете практиковање духовног дара научавања. То је посебан тренутак када Божије светло пада на људска срца, када на видело излазе одавно сакривене ствари. Свака наредна Исусова реч све више запањује људе. То је као када светло у соби лагано палите од најслабијег до најјачег. Можда су неки на почетку, слушајући га, и пожелели да га имају увек близу себе. Али, како је његова беседа одмицала то осећање би све више бледело. Људи су се згледали, у чуђењу слегали раменима, дошаптавали: „Откуд овај то зна? Где ли је стекао такву мудрост? На који начин он чини чуда?“ Тако се откривало право стање - дубока духовна одбојност. Другим речима, беше то класично обелодањено неверство. Попут судара атмосферских фронта: врели фронт Царства Божијег ушао је у ледено поље назаретског неверства. И шта бива? Олуја, шта би друго. Почиње да сева и грми.

Знате, питања која су људи постављали су била сасвим на месту. Беше то заправо само једно питање постављено на три начина. Тројако питање са само једним одговором:

Питање бр. 1: „Откуд овај то зна“?

Одговор: Није учио код рабина њихове компликоване предаје, већ од самог Бога. Исус је имао много дубљи извор знања.

Питање бр. 2: „Где ли је стекао такву мудрост“?

Одговор: То није обична људска мудрост већ божанска.

Питање бр. 3: „На који начин он чини чуда“?

Одговор: То није људска сила, није ни демонска. То је сила Божијег Духа, моћ која се ослобађа Исусовим додиром.

Исус је знао одакле је потекао. Ова шабатна посета није била случајна већ по распореду провиђења. Била је то понуда његовом родном месту, могућност да уђу у оно о чему је сва њихова вековна традиција говорила. Црква је данас она која указује на стварност Царства. Како људи одговарају на ту понуду? Назарећани су прво били запањени. Али, не за дуго.

ПРАВА ПРИЛИКА

Sunder је један од мојих најомиљенијих филмова. Када клонем, кад се питам где је Бог, волим да певушим песму из овог филма. Покушајте да замислите „слајд“ јужњачку гитару (техника свирања „напрстком“, оп. прев.) и овај текст:

Исусе, молим те, дођи,
о, Исусе, молим те, дођи,
Исусе, молим те, дођи,
потребан си ми; о, како си ми потребан Исусе,
молим те - дођи!

У једној сцени двојица најамника, црнаца, иду кроз поље и разговарају. Застају и посматрају белу (за белце), лепу

цркву са гвозденом капијом и малим гробљем. Један пита: „Хоћеш ли икада да уђеш у ту цркву“?

„Нема шансе“ – одговара други – „Јутрос сам разговарао са Господом о томе. Рекао ми је да не покушавам. Ни он већ годинама не успева да уђе у њу“! Обојица се засмејаше и продужише даље.

Верујте, толико ме је ова сцена потресла да сам само о томе размишљао следећих двадесет минута. Изгубио сам нит радње филма. Опседало ме питање – шта ако Господ покушава да уђе у наше цркве?

Зашто су неке цркве тако живе а неке као смрзнуте? Зашто неке упорно бележе раст обраћеника а неке се видно осипају јер се верници враћају у свет? Зашто су неке тако отворене за Божија изненађења а на некима као да стоји натпис „Забрањена изненађења“? Зашто неке упорно шаљу мисионаре у свет а неке треба поново мисионирати? Зар су неки пастори толико бољи од других? Можда. Или је реч о бољој музици, заноснијем слављењу? Можда. Сигурно је оно што нам наш текст поручује. Неке цркве кажу *да* Господу у часу свога похођења, а неке кажу *не*.

Можда је харизматска обнова та која данас духовним даровима куца на врата цркве. Неке јој кажу *да*, а неке једноставно не желе превише од Господа. Некима црквама Бог отвара очи за потребе друштва. Оне се радо одазивају овом позиву па покрећу и своје људство и своја средства. Зато им следи обиље благослова. Неке цркве кажу – *Не, ионако имамо много издатака*. Има заједница које се окрећу браковима мешаних раса. Служе им на многе начине, обилазе и помажу. Нек цркве су толерантне према таквима али не и превише предусретљиве. Понекад се заједнице отварају за службу оболелима од сиде. Просто, неке цркве кажу *да*

служби онима који пате и предају се томе. Неке не желе да ризикују упуштајући се у контраверзне појаве.

Примећујемо ли разлику? Бог нам радо даје прилике, али на нама је да ли ћемо да кажемо *да* или *не*. На нама је да ли ћемо да пустимо Господа у цркву. На ово питање је морала да одговори и синагога у Назарету.

Не знам како, када и по коме нам долази прилика за одлуку. Али знам да с времена на време Господ долази међу свој народ и нуди му прилику за обнову. Као да нас пита: Хоћете ли да и даље *све буде исто* или ћете да искорачите из та сигурна четири зида у прилику коју нуди Царство? Хоћете ли слатке плодове обнове или сушну бербу на коју сте навикли?

Некада су бродови чекали плиму да би упловили у луке посебно продубљене за пристајање. Латински појам *ob portu* значи „насупротив луке“. Бродови су чекали плимни талас којим би препловили пешчане препреке и пристајали. Енглеска реч *opportunity* – „прилика“ долази из овог појма. Капетан би чекао „прилику“. Ако би је пропустио, морао би да чека следећу зору. Шекспир је знао за ову праксу и у њој видео моћну слику за животне лекције:

Ово је плима човекове прилике,
Где, долази талас, доноси срећу;
Пропустити сва животна путовања –
испразне ли и мизерне спутаности!
На узбурканом мору пловимо сад;
морамо искористи талас тај,
или изгубити изазов сад.⁵⁵

Велики плимни талас је чекао Назарет. Пред његовим житељима је стајао Исус – њихова велика прилика. Могли су

⁵⁵ Brian Cavanaugh, *The Sower's Seed* (New York: Paulist, 1990), 48.

по њему да уплове у Божију луку или да остану у сенци самих себе, тамо где јесу. Многи у цркви и данас мисле - „Мало нас је, али нека“! Одржавају традицију, чувају праšину прошлости у име наслеђа. Сматрају да имају довољно од хришћанства и неће да знају за Духом испуњен живот. Најчешће је реч о греху са лицем и наличјем: старешинство које се међусобно надмеће и млитаво чланство. Они ће радије да следе „политичку коректност“ него апостолску веру; радије ће утабаним полусветским стазама него понућеним опасним алтернативама вере. Тако су и Назарећани говорили једни другима: „Знаш, ово може да се отме контроли. Шта ако ово процури из наше синагоге? Никада не знаш да ли ће којекакви почети да следе ово учење. Шта ће онда да буде са нашом традицијом? Нисам сигуран да нам треба толико радости и толико промена. Боље да ми ово обуздамо пре него крене којекуде“! Да, то је *осека размисљање*.

Само једну седмицу раније у њиховој синагоги је све било као и обично. А сада су на клатну одлуке. Одлучили су и – упропастили своју праву прилику.

Олуја је стишана. Опседнути човек је ослобођен. Болесна жена је излечена и благословена. Девојчица је враћена из мртвих. А онда – Назарет.

ПОГРЕШНИ ОДГОВОРИ (ст. 3-4)

Од свих села које је Господ посетио, Назарет је било једино које је на своју духовну прилику одговорило одбојношћу. Нису једини у томе. И данас многи мисле да знају све о некоме кога дуго познају – његов посао, породицу, позадину. У таквом ставу нема места за било шта онострано.

Назаретани су били шокирани и од саме помисли да би један Исус – мали из улице – могао да буде Божији Месија.

И данас се на познате људе гледа са ниподашптавањем. Како би Бог могао силно да делује кроз „комшијиног малог“?

Занимљиво је да нико не помиње Исуса по имену, већ само по занату и породичним односима. Тиме се ограђују од њега: „Зар он није дрводеља? Хм, па од мене је куповао дрво. Па ми смо истог нивоа, није тај ништа посебно“.

Можда је неко шапатом додао: „Да, да, то је онај за чије се рођење везују свакакве приче“. Наиме, сасвим је могуће да је опаска: „Маријин син“ (Вук; Чарнић) врло срачуната увреда.

„Ма да! Његова млађа браћа – Јаков, Јосија, Јуда и Симон – су међу нама. Оженили смо и његове сестре. Сви су ту, живе као сав нормалан свет у свом селу, не скитају се тамо-амо. Уосталом, какав је то најстарији син који оставља мајку саму“!? Нема сумње да је Исус за своје сусељане био донекле и осциони чуџак.

Пре или касније Господ нам прилази врло близу и нуди нам ризик обнове, трајну промену и изнутра и споља. Ако му кажемо *да* – наш живот више никада неће бити исти. Ако одговоримо *не* – све ће да буде како је и било, али без обиља благослова. Штавише, живот ће да цури док све не остане суво и мртво, без богомданог живота.

НАЗАРЕТ ТВРДОГ СРЦА

Замислимо да је среда, четврти дан после скандалозног богослужења у назаретској синагоги. Замислимо праšњави пут поред језера који повезује Кафарнаум и Назарет. Неки усамљени путник стиже на својој камили. Тражи воду и коначиште. Жели да се одмори и наједе. Застаје пред свратиштем.

Док једе пита власника: „Јесте ли ви овде чули о Исусу? Излечио је моју жену баш када сам хтео да продам и оно последње за њено лечење. Верујте, постао сам нови човек када ми је рекао о љубави и праштању небеског оца. Чуо сам да је он одавде, из Назарета, зар не? Знате, јако бих волео да упознам његове – мајку и браћу – да им кажем шта је Исус урадио за мене. Како бих могао да у име тога дам свој дар захвалности вашој синагоги“?

Власник свратишта ћути смркнут сво време. Нервозно га послужује. „Пријатељу, не узбуђуј се превише! Знам ја тог Исуса још од кад је вукао шерпицу по прашини. Био је заљубљен у моју ћерку Рахелу... Сада ми је драго што је није оженио... Ипак, видиш све ово у мом свратишту... Све је он то направио својим рукама... Да, велика му је породица, и њих све познајем. Али, његов отац Јосиф је умро а он је почео са том својом скитњом. Ево, баш је прошли Шабат овде проповедао. Истина, излечио је неколицину... Само, ја не бих баш тако био одушевљен на твом месту. Па он је обичан столар!? Неће то његово, пријатељу мој, дуго да потраје, кажем ти. Дакле – доћеш ми динар за све ово“.

Путник поћута. Поседе још мало замишљен. Ништа му није било јасно. У стомаку му се скупило. Шта се овде догађа? Причају ли они уопште о истом човеку, о истом Исусу?

Схватато ли зашто нам еванђелиста пише: „И саблажњаваху се о њега“ (Вук). *Скандалон* је грчка реч за камен о који се спотиче. „Саблазнити се“ значи дословно спотаћи се, пасти. У овом случају то је спотицање о благодат, одбијање и бежање од Бога. Другим речима: „зато га нису прихватили“. То је увреда онога што јесмо, повреда вредности коју имамо у себи.

Шта ми радимо када нам се тако нешто догоди? Уместо да одреагујемо, боље се питајмо – ставља ли то Бог свој прст на нешто што треба да ми скрене пажњу? Назарећани су одбили ново Божије похођење међу њима, нешто другачије што им је донео њихов Исус. Имали су ону своју отачку веру, своје обичаје предака. Рекли су одлучно „не“ овоме што је више и другачије. „Ми смо Божији народ и имамо све што нам треба. Нека хвала! А сада нас лепо остави на миру“!

НЕПОЖЕЉНИ ПРОРОК

Пословице су брижљиво срочене мудрости које углавном настају у усменом предању, оралној култури. Сви знамо за ону „Ко ће коме, ако не свој своме“.

Сви су у Назарету знали за пословицу: „Пророка сви поштују, осим у свом завичају, ...“ („У свом селу нико светац не поста“, Лк 4,24 др А. Бирвиш). Није ни чудо, јер Израел је имао дугу традицију одбацивања својих пророка. Заиста нам није лако да чујемо Божију Реч од некога ко нам је раван, ко је исти као ми. Али, Исус се не мири са овим. Он није овом пословицом одбрусио људима, љутито сишао с проповедаонице и одјурнио из села. Не, он има осврт на ову уврежену праксу. Његов додатак је: „...својој родбини и своме дому“. Знао је да ће све ово донети напетост у његовој породици. Знао је да ће као најстарији син бити у сукобу са браћом. Тог дана није јео мамин ручак. Браћа га нису сачекала на вратима синагоге да се рукују са њим. Сви су брзо отишли.

Да ли сте икада помишљали колико је све ово било тешко за Господа? Петар га се одрекао. Јуда га је издао. Најближи су га највише ранили. А све ово? Одбациће га сви

из породице – од најближих до даљих рођака. Одбациће га цело место. Одбациће га његов народ. У Кафернауму је доживео благослове; на мору чудо; поштовање и дивљење од пагана; али у његовом Назарету само подсмех, презир и одбацивање.

ПРОПУШТЕНА ПРИЛИКА (ст. 5-6)

Ови стихови описују последице. Сви еванђелисти их исказују на свој начин, па је очигледно да су део најстаријег сведочанства. Наиме, Марко пише отворено: „Зато тамо није могао да учини ниједно чудо“. Матеју као да је непријатно због тога, па пише: „Ту није учинио много чуда због њиховог неверовања“ (Мт 13,58). Питамо се - није *хтео* или није *могао*? Да ли неверство веже Божије руке толико да он *не може* да делује, или *не жели* ништа мимо нашег одобрења?

Моје је мишљење да Бог својом неограниченом слободом одабира да не делује тамо где није добродошао. То свакако не значи да наша вера у свему има коначну реч. Али, не значи да је небитна. Вера нас не спасава као неко заслужно дело. Не, благодат Господња нас спасава, милост коју прихватамо вером. У том смилу без вере нема спасења. Она истиче с колико поштовања се Бог опходи према слободи наших избора. Милост јесте спасоносна али не приморава никог. Она нас салеће, нуди нам се, ствара могућности и прилике да јој се одазовемо. Господ поштује наше право да му кажемо „не“ и да га одбијемо онолико дуго колико хоћемо. Пакао је коначни доказ ове истине. За незнање има знања. За сумње и питања има одговора. Али једино свесно неверство одбија сваку помоћ, и зато мора да му се суди.

Исус се не правда пред Назарећанима. Милост је одбачена заједно са представником њеног Царства. Господ је овом пословицом обелоданио и осудио став својих сусељана, али их није приморавао да га прихвате. Нема уверавања „Ја јесам“ изјавама. Нема позива на покајање. Исус је завршио, устао и отишао. Судећи по Марковом еванђељу више се никада није вратио у ову синагогу нити у Назарет. Помишљам да су сви његови од реда, колико следеће суботе били на богослужењу, заузети оним што су одувек чинили. Али, Царство Божије је прошло мимо њих.

Зар није застрашујуће знање како можемо да одржавамо црквени живот, читамо Свето писмо, будемо добри и морални, позивамо се на фамилијарност са Исусом, а да сасвим одбијемо оно што нам он нуди? Верујте, страх ме је и да помишљам на то.

Како лоша вест. И породица и пријатељи су одбили Исуса. Пропустили су плимни талас. Добра вест је у томе да су његови из породице касније променили уверење. Јакову се Господ лично јавио по васкрсењу (1 Кор 15,7). Видимо да су његова мајка и браћа били на молитви у црквеном заједништву, према Делима 1,14. Приметимо да је све то по васкрсењу. Била је то друга, искоришћена прилика за његове. Наш Господ је милостив.

Он је тај који планира овакве прилике за наш живот. Мора да су након обраћења чланови Исусове породице сасвим другачије гледали на овај суботњи догађај у Назарету. Верујем да су се са болом сећали своје заслепљености и тврдоће срца.

Еванђеље нам каже да је у најбољем случају тек неколико њих излечено. Зар не би била права вест да су сви у потреби доживели ово чудо? Али, у економији

Царства чудесно оздрављење је један од мањих благослова (то нам показује колико смо далеко од изобиља благослова Царства). Знате, један од знакова пробудиња јесу одговори на молитве за оздрављење. Пазимо на ово! Али, много је веће и делотворније када Бог разоткрива пакост неверства нечијег срца, када тако уверава многе.

Не желим ни за трен да верујем како је Исус унапред знао шта га чека у његовом месту. Да је тако било не би нам еванђелиста писао: „Био је зачуђен њиховим неверовањем“. Другим речима, Господ је остао „без речи“. Видим га како немо, отворених уста посматра људе, запањен оним што доживљава од својих. Смиривање олује беше дечија игра према овом. Оздрављење хемофиличне жене и оживљавање умрле девојчице беше песма спрам ове туге. Овде се сукобио са исцереном авети неверства, нечим бескрајно далеким од вере. Доживео је подмукле ударце. Тама се надвила над њим. Али, зар је неко рекао да Сотона игра по правилима? Чије одобравање очекујемо – од својих или од свог Бога?

Исус се са нечим оваквим још није сусрео. Највећу тврђаву Злога срео је у свом селу, у свом Назарету.

Да ли је Исус после овог искуства сатирао себе од преиспитивања? Да ли се озлоједио на те људе? Да ли се жалио? Не, нипошто. Последњи стих ове тужне приче нам казује сасвим другачије. „Онда је отишао одатле и поучавао по околним селима“. Назарет је прокоцкао дан свога похођења. Пламен пробудиња их је мимоишао, као сирова дрва, потраживши оне који би да горе.

Господ није губио време са људима који су се ускопистили у свом неверству.

СМРТОНОСНО НЕВЕРСТВО

О, када би наше цркве и наша срца избегли овако тешко неверство тог тужног Шабата у Назарету! Оно би било велика препрека за нас. Замислите себе у броду, у неком блаћавом плићаку, како стојите немоћно скоро насукани и питате се зашто сте пропустили плимни талас?

У својој аутобиографији *Timebends*, Артур Милер (Artur Miller) говори о свом браку са Мерлин Монро (Marilun Monroe). Популарна глумица је током снимања филма *Misfits* падала у очајање, у тешке периоде депресије. Бојала се за свој живот све више што га је више чувала. Своју параноју је узалуд покушавала да обузда лековима.

Једне вечери јој је било посебно тешко, па је лекар био принуђен да јој да инјекцију са средством за спавање, пише Милер. „Док сам стајао тако изнад ње, прижељкивао сам чудо. Шта ако би се сада пробудила и када бих јој рекао - Драга, Бог те воли! Шта ако би она могла да поверује у то. О, шта бих дао да и она и ја можемо да поверујемо у то.“⁵⁶

Чувајмо се духа неверства. Сумње су сасвим у реду, питања су добродошла али невера је сила која убија. Не играјмо се. Не можемо да верујемо када се нама прохте, већ само када нам Бог да прилику за то.

⁵⁶ PreachinToday.com, види под Unbelief

ПИТАЊА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ

1. У чему је разлика између четири „нивоа“ Исусове силе исказане у различитим чудесима?
На ком је нивоу била његова проповед у родном месту?
2. Аутор тврди да „неверство није пуко одсуство вере“, већ нешто горе. Шта то?
3. Зашто је Исусово појављивање у родном месту било неуспела, шиштећа ватромет ракета?
Зашто су га најближи одбацили?
4. На који начин ми у својим црквама држимо Господа на одстојању?
5. Сматрате ли да наша одбојност везује руке Господу да учини чуда међу нама?

ДЕВЕТИ ДЕО

У

ПОДНОЖЈУ КРСТА

*„Код крста су стајале Исусова мајка,
сестра његове мајке...“*

Исусова мајка и тетка - верне до крста

ЈОВАН 19,17 - 42.

ЗАЈЕДНИЧКА МОЛИТВА
ИСПОВЕДАЊА И КАЈАЊА:

Господ нека је с вама! **И с тобом нека је.**

Помолимо се:

Свемогући и свемилосни Боже,
наш небески Оче,
како смо само у кушњи
да порекнемо истину о себи, о свом стању.
Наша су срца препуна греха и разарајућих жеља.
Захтеви закона нас трајно оптерећују и плаше,
прети нам његова казна.
Када би се наши греси обелоданили,
сви би се постидели.
Али, како нам је лако да их оправдамо,
да умањимо њихове последице.
Без светла твог Духа Светога ходамо у тами,
немоћни да пронађемо пут.
Без твоје љубави која нас тражи,
сасвим смо изгубљени,
посрћемо на стрмини пропасти.
Без присуства и поуке Исуса Христа,
без његове понизне смрти и славног васкрсења,
не можемо да нађемо пут до свога дома.
Молимо се сада баш због твоје велике жртве
и наше превелике потребе за спасењем.

Молимо те јавно,
вапимо за твојим смиловањем које нам је доступно
у опроштењу твоје проливане крви.
Величамо завет који си у свом Сину
сачинио са његовим следбеницима,
када си нам по Њему дошао
и донео небеске благослове.
Силом свог Духа Светога
премости провалију времена
и пресели нас сада у подножје Исусовог крста,
да би могли јасно да те видимо,
да знамо и верујемо твојој љубави
која се пружа свакоме од нас.

Амин!

ЈОВАН 19,17-42.

РАСПЕЋЕ

Војници су тада преузели Исуса. Носећи свој крст, дошао је на место које се зове Лобања (јеврејски: Голгота). Ту су га разапели на крст. Са њим су разапели још двојицу, по једног са сваке стране тако да је Исус био у средини.

Пилат је написао натпис и дао да се постави на крст. На њему је било написано: „Исус Назарећанин, цар јеврејски.“ Овај натпис су многи Јевреји прочитали, јер је место где је Исус био разапет било близу града. Натпис је био написан на јеврејском, латинском и грчком. Тада су јеврејски првосвештеници рекли Пилату: „Немој да буде написано: „Цар јеврејски,“ него да је он рекао: ‘Ја сам цар јеврејски.’“

Пилат одговори: „Написао сам што сам написао.“ Када су војници распели Исуса, узели су његову одећу и поделили је међу собом на четири дела, сваком по део. Узели су и доњу хаљину, која није била шивена, него сва изаткана.

Зато су рекли један другом: „Боље да је не цепамо, него да бацамо коцку за њу, па ко добије.“

То се догодило да би се испунило што је написано у Светом писму:

„Моје хаљине поделише међу собом,
коцку бацише за моју одећу.“

Војници тако и учине.

Код крста су стајале Исусова мајка, сестра његове мајке, Марија Клопина, и Марија Магдалина. Када је Исус спазио мајку и крај њега ученика који му је био миљеник, рекао је мајци: „Жено, ево ти сина.“ Затим је рекао ученику: „Ево ти мајке.“ Од тог часа ју је ученик узео у своју породицу.

ИСУС УМИРЕ

Након овога, Исус је знао да се све свршило. А да би се Свето писмо сасвим испунило, рекао је: „Жедан сам.“ Ту, у близини, стајала је посуда пуна сирћета. Тада су на штап исопа натакли сунђер натопљен сирћетом и принели га његовим устима.

Када је Исус окусио сирће, рекао је: „Свршено је.“ Глава му тада клону и он издахну.

Пошто је тај дан био петак, јеврејске вође замолише Пилата да се распетима сломене ноге, да њихова тела не би остала на крсту преко суботе. Наиме, та субота је била велики празник. Војници су тада дошли до првог распетог и сломили му ноге, а потом су и другом распетом сломили ноге. Када су дошли до Исуса и видели да је већ мртав, нису му сломили ноге. Уместо тога, један војник му је копљем пробио ребра. Отуда је одмах потекла крв и вода. То сведочи онај који је то видео и његово сведочење је истинито. Он зна да говори истину и сведочи да бисте ви поверовали. Ово се догодило да би се испунило што је записано у Светом писму: „Кост се његова неће поломити.“

Свето писмо опет каже: „Гледаће онога кога су проболи.“

ИСУСОВ ПОГРЕБ

После тога је Јосиф из Ариматеје затражио од Пилата да однесе Исусово тело. (Јосиф је био Исусов ученик, али не јавно, јер се плашио јеврејских власти). Тада је Јосиф дошао, и са Пилатовим одобрењем, однео Исусово тело. Са њим је дошао и Никодим, онај који је једном по ноћи дошао Исусу. Са собом је понео око тридесет килограма мити

рисног биља, смесе измирне и алоја. Тако они узму Исусово тело и обавију га платном са мирисним биљем, по јеврејском обичају сахрањивања. А близу места где је Исус био распет, био је један врт. У том врту се налазио један нови гроб у којем нико није био сахрањен. Пошто је био петак, дан уочи празника, те како је оно место било близу, положили су Исусово тело у тај гроб.

Постоји прича о Исусу и арханђелу Гаврилу. Божији Син је напустио Очево славу да би уронио (уз помоћ Духа Светог) у нашу историју. Али, на седмој капији га заустави Гаврило и упита куда је кренуо?

– „У Витлејем, у Јудеју“, одговори му Исус.

– „Али зашто“, завапи арханђео, чудећи се зашто би Свевишњи уопште напустио Кристални град.

На то му Исус објасни колико Отац воли људе, да хоће да их спаси и да он зато одлази доле, међу њих. Али, вратиће се он.

Немоћан да га заустави, Гаврило је посматрао како Божији Син прелази из небеске у земаљску стварност; како се теловљује, рађа као беба. Чуо је његов плач у јаслама, у штали међу животињама. Данима је посматрао шта се збива са Божијим Сином. А онда се дани претворише у седмице, у месеце, у године, у деценије. Сво то време је пазио да пут за повратак буде спреман. Тако, након 33 године будности Гаврило опази како се Исус враћа кроз небеске двери. Када му се приближи, ужасну се призором.

– „Господе, шта ти се догодило тамо доле!? Одакле ти сви ти ожиљци. Ко се тако понео према теби, Сину Божијем? А свет кога си отишао да спасиш? Да ли је спасен, о Господе“?

– „Не, арханђелу мој. Нисам спасио човечанство. Спасио сам неколицину, и то помоћу ових ожиљака“.

– „Али, Господе, шта је са осталима? Хоће ли они икада бити откупљени“?

– „Гаврило, слуго мој, ако ће икада да се спасу, спашиће се само због ових рана! Нема другог начина“.⁵⁷

НЕМА ДРУГОГ ПУТА ОСИМ УТЕЛОВАЊЕЊА

Не, нема другог, лакшег пута. Нема безболнијег и мање крвавог начина. Постоји само пут крајњег понижења. Спасење није у знању. Оно нас донекле просветљава како би схватили нешто од сложене стварности којом смо окружени. Знање није пут којим се враћамо Богу. Штавише, због њега смо се понели, узохолили. Хтели би да будемо независни, сањамо о стварању савршеног света којим ћемо да спасимо сами себе. То нас је и довело до многих утопија које су постали крвави историјски ужаси – од древног Римског царства до данашњег комунизма.

Не знамо још увек много тога, али то није наш највећи проблем. Не ради се ту о неукости. Проблем је у побуну срца, о зарази која нас је обузела целе – ум, душу, вољу – и отуђила нас од Бога. Као такви рођени смо усред духовног ратишта. Рађамо се сасвим склони греху и злу. То је суштинско наслеђе греха које видимо у злим делима којима је свет претоварен. Грех је печат који нас обележава и пре рођења, коб коју доносимо у ионако огреховљен свет. Учење и знање нас само чине паметним грешницима, нипошто свецима.

Само у патњи и смрти Исуса видимо пуну меру Божије љубави којом нас је заволео. Та патња и та смрт нам показују колико је Бог вољан да нам да могућност да му се вратимо. Није било другог начина да се спасимо. Бог је морао да постане човек, да сам окуси горчину одбацивања и

окружности највећих зала за које смо способни. Свети Бог и грешни свет су у непомирљивом сукобу. Исус је онај који их мири. Голгота је томе доказ.

Нема другог пута. Био нам је потребан неко ко је више од још једног учитеља истине; неко ко није само узвишени морални пример. Није могао да нам помогне ниједан херој или самопрегалац који достиже узвишене резултате. Не помажу нам гуру мистици и самоусавршавања. Наш проблем је већи од лењости и немотивисаности. Ми смо духовни робови и духовни слепци. Потребан нам је Спаситељ, онај ко може да разуме и дохвати највеће дубине наше људскости да би нас избавио; неко ко нам отвара затворска врата са ове наше, унутрашње стране.

Да би такав Спаситељ могао сасвим да нас осети, да нас разуме, није могао да остане иза неког штита сигурности. Морао је да постане тело и крв, слаб и рањив, ограничен у сваком људском смислу.

Морала је да га роди мајка, жена; морао је да буде фетус, да уз врисак удахне по први пут ваздух својим плућима као и свако беспомоћно новорођенче. Прошао је све врсте богиња, знао је за проливе, температуре. Доживео је и потхрањеност у годинама суше, када би владала глад. Вероватно му је требала и помоћ тадашњих зубара. Знао је шта значи мирис устајалог зноја и лошег задаха из уста. Није прескочио ниједан минут било којег периода нашег живота. Морао је да научи све што смо и ми морали. Био је дете свог времена, омеђен својим домом, породицом, језиком, обичајима. Био је врло одређен свим тиме. Доживео је сваку врсту кушње коју један човек може да доживи. Сусрео је сваки облик духовне заразе али се ничим није заразио. Салетале су га највеће подлости зла али га нису обориле.

⁵⁷ Прилагођено по Calvin Miller's "The Cross", in Calvin Miller, editor, The Book of Jesus (New York: Simon & Schuster, 1996) 457/458

Није дозволио да буде обманут и строваљен у грех. Знао је да мора да надмудри Злога само у сили Духа који га је стално оснаживао и водио. Ниједна његова реч и дело нису били независни од Очевог воље. Да би нас спасио, морао је да живи живот беспрекорне послушности и зависности од Бога. Био је нешто јединствено на земљи - Бог у телу - али сасвим ослоњен на вољу свог небеског Оца и на силу Духа Светог од кога потиче свако Божије дело у историји света. Иако је био и остао вечни Бог, у свему је био зависан од Оца и Духа. То је стварност коју не можемо никада да докучимо; извор који не можемо да досегнемо; врата која не можемо да отворимо.

Његовој слави ништа не може да се дода. Па опет, као човек би могао да прође поред нас а да га и не приметимо, осим када би проговорио неизрецивом мудрошћу и када би деловао у сили своје исцелитељске љубави.

У Исусовој присутности људи су осећали Бога на два начина: Он је привлачио понизне а одбијао узносите. Али, у маси људи нисте могли ни због чега посебног да га уочите. Био је средовечан Јеврејин, грубих занатских руку и јаког галилејског нагласка. Проповедао је Царство небеско стварајући фундаменталну разлику где год се кретао. Неки су у одушевљењу хтели да га окруне и тако остваре национални сан. Други су му већ спремили круну од трња у жељи да одрже своје позиције. То је био Исус – обичан и изузетан, све у једној особи. Само он нам је потребан. Једва је чекао да дође међу нас. Био је спреман на послушност. Спреман да умре. Бог није имао другачији пут да откупи наш живот - од почетка до краја.

НЕМА ДРУГОГ ПУТА ОСИМ КРСТА

Филм „Страдање Исусово“, режисера Мел Гибсона (Mel Gibson), у Италији се приказивао под називом „Филм за све генерације“. Неки родитељи су се због тога бунили, сматрајући да је остварење превише насилно за децу. Посебно ми је била занимљива реакција Рикарда Цуконија (Riccardo Zucconi), која је била више теолошка сама по себи него родитељска. Он није дао својој деци да гледају овај филм. Рекао је: „Желим да имају слику Христове духовности а не искасапљене телесности“. Додао је: „Исусова душа је важна а не његово тело“.

Онда је у знак протеста својој деци приказао тридесет година стари филм „Еванђеље по Матеју“. „Ово је врло дубок филм“ – нагласио је – „Овде не можете да видите ни кап крви“.

Цукони је сам ипак одлучио да погледа Гибсоново остварење. „Мислим да ћу да зажмурим у многим сценама како бих се сачувао од све те силне крви“, истакао је још једном свој став.⁵⁸

Ово је типичан савремени став према крсту, према распећу. Људи желе Исусов дух а утеловљење их не занима; желе смрт без бола и жртву без крви. Али, без тела, бола и проливане крви утеловљење је бесмислено. Нема другог пута. Бог је у овај и овакав свет – омеђен и огреховљен – могао да дође само поделивши с нама патњу и смрт. *Христово духовност* не може да се одвоји од *његовог тела*. Господ је пострадао телом и крвљу, као човек Исус у конкретном часу наше историје.

Бог је морао да узме наше тело на себе, наше најгоре, да би све то заједно са Сотоном победио на крсту. Морао је да страда. Божији Син је морао да буде понижен као човек,

⁵⁸ PreachingToday.com, “Crusifixion”

презрен од најближих – породице и пријатеља – изруган, измучен, разапет да се угуши у агонији распећа. Морао је да буде сахрањен као бескућник, у туђи гроб. Поред њега у часовима агоније није било моћних и утицајних. Они су наступили тек након крста. Да, драги моји, наше спасење није могло да се деси лепше, лакше, мање крвавије и мање увредљивије.

Крст је истина о Богу и скандалозна истина о нама и нашој изгубљености. Крст је дело Божије љубави. Он пробада наша срца и скреће нам пажњу на себе. Нема другог пута. Сам Бог је аутор крста, а он никада не би урадио оно што је непотребно.

На тај начин нам се Створитељ приближио као Спаситељ. Спасени смо љубављу Оца који није хтео да нас одбаци као свој шкарт, као неуспели експеримент; Спасила нам је љубав Бога Сина који је као Исус дошао у наш свет, потпуно свестан шта то значи; Спасила нас је љубав Бога Духа Светог који је остварио и надгледао утеловљење, водио све догађаје до Великог петка и Ускрса.

Не спасавамо се својим знањем о Богу или самопожртвованошћу. Спасава нас једино љубав Тројединог Бога која се утеловила у Исусу из Назарета. Све истине о Богу су доказане у његовом животу и онима који носе име „хришћани“. Бог је, спасивши нас, у нама доказао све оно што пише у Светом писму. Основне истине наше вере су сажете у исказу *Верују*. То је вековна вероисповест Цркве. То је оно што нудимо свету око себе. Сведочимо велику истину о свом Створитељу, о нашем греху и злу у свету, о коначној обнови коју ће Господ да приреди на крају времена. Он је Бог коме ће свако од нас да положи рачун. Дух Свети сасвим прожима наш живот. Тога дана више неће бити тајни.

Васкрсли Христос ће стајати пред вама са ожиљцима на себи и са Очевим питањем: „Шта си урадио са мојим делом за тебе? Шта си урадио са мојом љубави? Шта мој Син значи за тебе? Хајде да заједно погледамо твој живот“. Да, биће то час суда. Да ли сте спремни?

Ово су духовне тајне које исказујемо теолошким појмовима, тек колико да завиримо у све те истине. Нико не може до краја да схвати ни Бога ни његова дела. Зато је важно да знамо своја ограничења, могуће заблуде око свега овога. Схватити целу ову причу накарадно више је од безазлене грешке. Напротив, то је заблуда са последицама. Јованова прича о Исусовој смрти разрешава многе заблуде, многе последице људског неразумевања.

ПРВА ЗАБЛУДА:

КРСТ ЈЕ НЕПРЕДВИЂЕНА НЕСРЕЋА

Многим људима је истина о Божијем утеловљењу неприхватљива. Они не могу да поверују у то. Они ће се сложити да је Бог све створио, да делује на све, да можда делује кроз пророке и нека унутрашња надахнућа, али не и да буде живи део свега тога. Све што ради, ради споља и нема суштинске везе са нама и нашим светом. Он делује индиректно, као часовничар који одржава већ покренуте механизме. Дакле, он може да делује али не и да се битно меша у све ово наше.

Људи оваквих уверења су најчешће одушевљени Исусом као човеком. Он је за њих Јеврејин за пример. Рођен је као и свако, полним односом Јосифа и Марије; касније је показао своју верску генијалност и на моменте имао јаке доживљаје са Духом. Он није – кажу – „безгрешан“ у апсолутном смислу тог појма, већ је надпросечно моралан.

Дакле, Исус је од свих других оснивача религија другачији тек по степену своје генијалности.

Као такав је напустио свој дом, започео силно своју мисију верске реформе, да би га тај пут одвео у опасности од којих је и пострадао. Крст је трагичан и неправедан догађај. Они искрено жале: „О, шта би смо све дали само да је могао да живи дуже!“ Исус је као пророк осетио моћ власти свог света. Да је Бог био у свему томе – закључују ови – не би дозволио такву окрутност. Не, Исус је занесењак – радник и мистик – који је следио свој сан и своју самоубилачку мисију. Бог упорно шаље своје гласнике а ми их упорно убијамо. Дакле, шта је овде кључна заблуда? Исус је божанство које је било немоћно да себе објави у нашој историји.

Али, апостол Јован нам јасно сведочи да крст није трагичан инцидент. То опет значи да васкрсење није никакав накнадно изрежиран крај. Не, ни крст ни васкрсење нису последице лошег тока догађаја. Бог није казао: „Ух, нема смисла да оставим Исуса у овом стању“. Нипошто! Последњи догађаји Исусовог живота чак и у својим детаљима јесу испуњење давно изречених пророштава. Све што се догодило Исусу јесте обухваћено Божијом вољом.

Јован нам скоро у сваком кораку догађаја крста наводи Стари завет и његово испуњење у Христу. Тако наводи Псалам 22,18: „Моје хаљине поделише међу собом, коцку бацише за моју одећу.“ Ту је и осврт на Псалам 69,21 о Исусовој жеђи и сирћету које су му принели. Апостол врло прецизно истиче да је испуњено и пророштво из Псалма 34,20, да је Исус пасхално јагње, а да „кост се његова неће поломити“. Он је онај кога најављује и пророк Захарија - „Гледаће оног кога су пробали“.

Још је више места где се старозаветни текстови директно не наводе, али очигледно су присутни. Бог је старом Израелу говорио преко заветног ковчега, на поклопцу, с херувимима раширених крила. Исус је свој завет установио између два другачија сведока, чије су руке биле раширене попут његових. Тај завет је запечаћен у његовој проливној крви.⁵⁹ Исус је попут Исака који сам носи дрва за себе као жртву (1. Мојсијева 22,6). Он је Првосвештеник чија је туника изаткана из једног комада (3. Мојсијева 16,4) Он је пасхално јагње чија проливена крв чини његову жртву прихватаљивом.⁶⁰ Изоп је метличаста биљка којом се прскала, шкروпила крв првог закланог пасхалног јагњета. На њему је био натакнут сунђер са сирћетом, последњим Исусовим пићем (2. Мојсијева 12,22). Много је оваквих паралела.

Јован нам прича причу о Исусу кроз пророчке текстове који не остављају ни трунку сумње да је крст непланирана несрећа. Крст је срж свих Божијих намера. Исус није никакав овоземаљски идеалиста са задатком. Он је дошао с небеса са божанском мисијом. Није доживео трагичну судбину занесеног пророка. Он није усвојено Божије дете, већ Очеви Син у пуниности онтолошког смисла. Ко види Исуса види Бога. Зато сав Стари завет треба читати и тумачити у светлу његовог живота. Он је пунина објаве израелског Бога – Тројединог Бога: Оца, Сина и Духа Светога. Тај Бог је дошао међу нас у особи Исус из Назарета, у сили Духа, да нам покаже истину: непријатељи смо Божије праведности и љубави.

Исус није генијални Јеврејин који се виноу до божанства. Бог се није померио на престолу да би направио место за њега, за још једног бога. Исто тако, ни Отац ни Син се нису померали у својој слави да би правили место за Марију, нашу наводну саоткупитељицу. Бог Син је од

⁵⁹ Изл 25,17-24 Овај приступ тумачењу срећемо код Peter F. Eells, *The Genius of John* (Collegeville, Minn: Liturgical Press, 1985) 269.

⁶⁰ Исто, 275

вечности у непомућеном јединству са Оцем и Духом али не и његова мајка. Није божанска Исусова природа изашла из њене утробе, већ људска. Марија је родила Бога у телу. Ова доктрина осмишљава срж хришћанске поруке и без ње све пада. Не, Исус није један у бескрајном низу многих надахнутих пророка, а на нама је да одаберемо омиљеног. Он је коначна објава. Сам Бог нам је дошао у њему. Зато су сви у плејади после њега – Мухамед, Јозеф Смит, војска гуруа Њу ејда (Новог доба) – бескорисни. Наравно, истину можемо да нађемо у било ком систему веровања, било којој религији, али не и спасење.

Исус је јединствен. Црква је несавршени историјски сведок савршеног откривења. У томе је и наша слава и наше бreme. Не можемо да досегнемо његову величину макар да јој у свему тежимо. Исус је одувек био већи од своје цркве. Можете да ми кажете највеће гадости о цркви и нећу бити изненађен. Свестан сам свих падова, греха и компромиса. Али, Бог у својој благодати ипак користи овакву цркву – са свим гресима и слабостима – да би свету, да би сваком нараштају објавио своје пребогато откривење.

Приметимо у нашем тексту колико пута Исус први чини корак. Управо је то апостолов начин којим нас уверава да крст није инцидент:

- Исус јесте жртва, али не и пасивни посматрач свог погубљења. „Носећи свој крст, дошао је на место...“, пише еванђелиста.
- Његово царевско достојанство није сакривено. Написано је на три језика.
- Са крста се побринуо за мајку и најближе ученике. Волео их је од почетка до краја (Јован 13,1).
- Откривено му је да му долази брзи крај: „Након овога, Исус је знао да се све свршило...“

- Завршивши све што му је Отац поверио, победнички је крикнуо: „Свршено је! Глава му тада клону и он издахну“.
- Чак је и његова смрт двојицу људи учинила следбеницима – Јосифа и Никодима. Нису су бојали да стану на страну погубљеног државног непријатеља.
- „А кад ја будем подигнут са земље, све људе ћу привући к себи.“ (Јован 12,32). Тако је и било. Четворица непознатих војника понели си Христову крв на његовој одећи; верне жене - две које не познајемо, три Марије; друга четири човека - двојица безимених, двојица који су умрли са њим; двојица који су га сахранили; вољени ученик као очевидац свега овога.

Све ово имамо у Јованом запису: ехо Писма, иницијативу, људе који се одлучују, поуздане сведоке. Распети Исус има последњу реч као онај који влада ситуацијом. Не, његов крст није трагедија, нежељена несрећа, већ сврха свих Божијих планова у односу провиђења и људске слободе.

Наш Бог суверено влада свим овим околностима. Он има силу која све спаја у сврху нашег спасења. Да, реч је о оном најважнијем, а не о неким пролазним проблемима које имамо. Грех је ужаснији него што можемо и да помислимо. То је лоша вест. Добра вест је да смо вољени више него што смемо и да сањамо. Исус је божански лек против нашег богоборства.

Било би смешно и да помислимо како је Исус, пазећи на време намерно бирао час када може да цитира Писмо. Ми то можемо сада, након свега што се догодило, да у светлу васкрсења читамо Библију и да препознајемо божанско време испуњавања. Ако је у Исусу Бог дошао међу нас

– чему је васкрсење доказ – онда су његов живот и његова смрт засведочени у небројеним детаљима старозаветног откривења. Ово је очигледно уверење апостола Јована и позиције са које нам пише. Још једном: Крст није несрећни случај и бесмислена трагедија.

ДРУГА ЗАБЛУДА:

БОГ НЕ МОЖЕ ДА СТРАДА

Грчки филозофи су веровали да је Бог неспособан да пати. Осликавали су га као *непроменљивог* (изнад свих токова) и *неосетљивог* (изнад сваког страдања).⁶¹ Уколико сте и сами овог уверења, а при томе верујете у Исусово божанство, тада сте пред нерешивим проблемом патње.

Један од начина ових непомирљивих тврђњи јесте алтернативна прича. Наиме, неки су помислили да заправо Исус и није био прави човек, већ само привид за наше очи. Он се – кажу – маскирао у човека. А када је на ред дошао крст, знате ли шта се догодило? Исус је узео облик Симеона Киријца, док је носио свој крст на Голготу. Тако је са стране гледао и смејао се, како их је све преварио.

Неки покрети међу верницима II века су ово уверење сматрали важнијим од историјских чињеница.⁶² Звали су се *гностицима*, по грчкој појмо *гнозис* – „спознаја“. Тврдили су да нам је потребно тајно, мистично знање о Богу да би били спасени. Себе су сматрали представницима тог знања. Зато и данас треба да се чувамо оних група које тврде да имају *право и тајно знање о Исусу*, свих оних који имају „више“ од еванђеља.

Наша вера почива на записима отворене, свима доступне Књиге, а не на опскурним, езотеричним знањима

која се – наводно – усменим путем преносе само просветљеној елити. Овакав приступ је чист духовни отров и нема благе везе са Богом. Он је плод ђаволског поноса. Исус није ишао у Индију да учи занат код којекаквих гуруа, или у Египат код тадашњих врачева. Исус никада није основао било какав тајни ред својих следбеника, нити је оставио неко дубоко, тајно знање групици елитних инсајдера. Читајмо о томе у Књизи и другим црквеним књигама. Само ту имамо блага које за живота не можемо да исцрпимо. Уосталом, сва наша радозналост ће бити задовољена када једном сретнемо Господа лицем к лицу.

За гностике је увек посебно било интригантно то што је Јован у свом еванђељу изоставио спомен Симона Киријца, човека који је натеран да носи Исусов крст. То је апостолов начин да им укаже на заблуду, да нема ни трага могућности да је неко други разапет на крсту. Такође, апостол наглашава да Исус са крста ословљава двоје људи који су га врло блиско познавали – мајку и „вољеног ученика“. Они су очевици његовог идентитета на крсту. Онај који је „носио свој крст“, кога су пред њиховим очима распели и који их је ословио с крста, јесте онај кога добро познају. Исус, нико други, је онај који је пострадао на крсту.⁶³

Трећи начин на који апостол Јован оповргава заблуду да Бог није пострадао јесте спомен „крви и воде“ који су потекли из Исусовог прободеног бока. Ово је класичан медицински доказ смрти. Иначе, теолози у слици ових елемената вековима виде симболе крштења и Вечере Господње, симболе које је Господ оставио својој цркви.

Спомињање крви и воде је за тадашње вернике, читаоце I века било веома значајно. Наиме, пагански богови тадашњих пантеона нису јели и пили овоземаљски хлеб и

⁶¹ Добро штито које истиче богооткривење у Исусу Христу, а критикује овај филозофски став је Gregory Boyd, *Is God to Blame* (Downer's Grove, Ill: IP, 2003), 35

⁶² Talbert, *Reading John*, 242 даје пример Васила (Басилеуса), као и Иринеј у делу „Против јеретика“, 1.24.3-6; *The Second Treatise of the Great Seth* 7.56

⁶³ За више доказа против докетизма и гностицизма види Talbert, *Reading John*, 245-246

вино. Веровало се да у њиховим венама не кола крв већ вода.⁶⁴ Тако ова слика тадашњим људима поручује недвосмислено да је Исус умро. Утеловљење не само да се догодило, већ се догодило заувек. Исус је пострадао телом и васкрснуо истим тим телом. То онда доказује да Бог није ни непроменљив ни неосетљив. Ми славимо Бога који нам се објавио као онај који је дубоко у свему оном што јесмо, што нас чини људима. Божији Син је патио, гладовао, крварио и умро.

У делу под насловом „Крст“, Макс Лукадо (Max Lucado) моћно истиче неисказив значај крста и у историји и у нашим животима.

Крст је попут дијаманта који су себи сабира и прелама сву светлост историје, сву патњу света. Сви циници света се сатиру над њим, а сви трагаоци у њему налазе наду. Историја га је уздизала и одбацивала, позаљивала и спаљивала. Историја је чинила све са њим, само га није игнорисала. На то парче дрвета су прикуцане најневероватније тврдње које је свет икада чуо. Распети столар је тврдио да је Бог у телу, вечни Бог на земљи. Крст говори да је на њему умрла смрт. Никада нико није толико посветио ни једно дрво као ово. Зато не треба да нас чуди да апостол Павле на тај крст гледа као на срж еванђеља. Он је мера све стварности. Он је клин о коме виси истинитост свих тврдњи наше вере. Тачка. Ако крст није истина - све пада. Шта је крст за вас? Или да вас питам Исусовим питањем – „Шта кажете, ко сам ја?“⁶⁵

Онако како схватамо Исуса, онако ћемо да гледамо и на његов живот и на његову смрт. За хришћане он је утеловљени Бог и потпуни човек, онај који је дошао у

наш грешни свет да на крсту умре уместо нас и донесе нам спасење. Толико нас Бог воли.

ТРЕЋА ЗАБЛУДА:

ИСУС ЈЕ БИО У КОМИ

Ускрсно је јутро двојици сведока донело предиван доживљај – Видели су поново Исуса. Био је мртав, али је сада жив силом Божијег живота. Гроб је празан, али не зато што је неко украо леш, већ зато што је Отац силом Духа оживео Сина. Један мртав човек је васкрснуо.

Исус се јављао многим сведоцима. Видели су његове ране, али је био својом појавом невероватно другачији. Ипак, неки се питају: Како можемо да будемо сигурни да није реч о клиничкој смрти? Можда је Исус због губитка крви пао у кому а хладноћа гробног камена га је вратила у живот? Јован у свом еванђељу побија недвосмислено ову могућност. Он нам четири пута наглашава да је Исус умро, и то сваки пут из другачије перспективе.

Прво, ту је перспектива оних који стоје у подножју крста и све то посматрају. То су Исусова породица и пријатељи. Приметимо стих 30: „Глава му тад клону и он издахну“.

Друго, један од војника-целата је имао задужење да маљем ломи потколенице распетих. Урадио је то двојици разбојника али не и Исусу. Зашто? Стих 33 каже: „Када су дошли до Исуса и видели да је већ мртав, нису му сломили ноге“. Верујте, ови људи су били стручњаци за смрт.

Треће, један од четворице војника који су разапели Исуса копљем пробија његов бок. Хтео је да буде сигуран да је осуђеник мртав. Копље је између ребара прошло право у срце, из кога је потекла крв помешана са осталим течностима тела.

⁶⁴ Исто

⁶⁵ PreachingToday.com, “Crucifixion”

Четврто, имамо доживљај Јосифа и Никодима. Они су узели Исусово тело и на посебан начин га спремиле за погреб. Ставили су га у нови гроб оближњег врта. Да је Исус показивао било какве знаке живота, људи који су га својим рукама спремали за гроб свакако би то приметили.

Без смрти нема ни устајања из смрти, нема васкрсења, па зато Јован на више начина сведочи о сигурном Господњем престанку живота. Зато онај чланак Апостолског вероисповедања и каже: „Он је разапет за нас за владе Понтија Пилата. Он је страдао и био погребен“. Да није био истински мртав не би могао истински ни да васкрсне. Ван сваке сумње је да се Исусова смрт одиграла пред више поузданих и независних сведока.

ИСУС ЈЕ ЈЕДИНИ ПУТ

Један амерички медицински часопис је 1986. године анализирао научну страну Исусове смрти: губитак крви, стање шока, гушење услед провале течности у плућа, што је и довело до престанка рада срца.⁶⁶ Археолошка ископавања су довела истраживаче и до гробова Јевреја распетих у то доба. Многи костури, посебно ножне кости имале су у себи клин са крста. Тако се са сигурношћу зна како је распеће изгледало као и то коме је било намењено – робовима, криминалцима и политичким противницима.⁶⁷ Јован у пар речи описује како је Господ пострадао – „Ту су га разапели на крст“. Није ни имао потребу да описује, да објашњава детаље, јер су људи оног времена добро знали о чему је реч. Наиме, распећа беху вема честа у апостолово доба.

С друге стране, нема речи које могу да опишу ужас који се догодио тог петка. Исус је понижен, скинут до гола и изложен погледима свих. Леђа су му била унакажена

бичевањем. Његова одећа је била подељена међу целатима као плен. Јуда га је издао, Петар га се одрекао, остали се разбежали, сви сем „вољеног ученика“. У подножју крста су Марија, његова мајка, тетка и још две Маријине сестре. Довољно су близу да га чују, пруже исоп са сирћетом.

Хришћанска уметност и пијетизам посебно се баве болем која је једна мајка могла да осећа гледајући свог сина на крсту.⁶⁸ Када у Ватикану посматрате Микеланђелову *Pietu*, та агонија је тако снажно осликана да не можете а да не засузите. Али, иако Јован наводи да се Син побринуо за мајку, то му није главни нагласак. Он нам кроз све слике, кроз све детаље дочарава како је Исус одвајан од свега што је чинило његов живот.⁶⁹ Го и сатрвен насиљем, обешен међу злочинце, Исус поверава мајку свом пријатељу, њеној новој породици. Узевши гутљај свог последњег пића, објавио је: „Свршено је“. Издахнуо је док му је глава клонула на груди. Исус је умро сам, као злочинац висећи на крсту, с трновом круном на глави и сав обливен крвљу. Тек када су га скинули са крста указали су му царевску почаст несвакидашњим количинама уља од мирисног биља. Цар је био мртав, положен у туђи позајмљени гроб.

Исус, његова мајка и пријатељи заузимају своја места у име свих оних мајки и деце који су учесници сличног егзекуторског терора који спроводи држава. И данас многе мајке не могу да заштите своју децу, било да је реч о педијатријским интезивним негама одељења за рак, или о полицијским притворима. Сцена у подножју крста се понавља сваки дан широм света. Исус је знак да је Бог присутан на свим тим безнадним местима, да саосећа са нашим болем, да обећава своју коначну и потпуну правду.

⁶⁸ WA flesh-and-Blood Biography Of The Virgin Mother (New York: Bloosbury, 2004), VII, 151-167

⁶⁹ Beverly Roberts Gaventa, “Standing Near the Cross: Mary and the Crucifixion of Jesus”; Blesses One: Protestant Perspective on Mary (Louisville, Ky: Westminster/John Knox Press, 1992), 47-56

⁶⁶ William D. Edwards, MD, “On the Physical Death of Jesus Christ”, JAMA, Mart 21, 1986, Vol.255, No.11, Journal of the Christian Medical Society, 4-1

⁶⁷ Vassilios Tzaferis, “Crucifixion: The Archeological Evidence”, Biblical Archeological Review, Jan./Feb., 1985, 44/53

Ово је наш свет, исти какав је и био када је Исус ушао у њега обећавајући једном потпуну правду и оздрављење. До тада постоји крст и постојаће. Али, зато што је Исус био на њему и ми можемо да крикнемо због неправде. Можемо да делујемо и да не дозволимо да нас зло паралише.⁷⁰ Не чуди што многе увцељене мајке широм света налазе утеху поред Марије. Она зна шта је губитак.

Крст нам показује неисказану Божију љубав за сваког грешника. Он је и доказ колико такав Бог није добродошао у свет којим управљају зловници. Крст је наша реакција на Божију појаву међу нама. Он је слика нашег правог стања, буђење из сна о лажној доброту и невиности човечанства. Крст нам показује колико смо успркос грешности вредни у Христовим очима. Он нас воли толико да умире за нас. Али, не може да нам слаже и каже нам да смо *добри*, јер то није истина. Испод салонске уљудности и цивилизованих манира се крије лице које ни сами на себи не волимо. Да, крст је крај свих наших илузија, посебно лажи да нам нам не треба спасење. Али, Бог каже да нам спасење треба. Шта то онда говори о нама?

Када се поуздамо у Христа – први пут и сваки наредни пут – дешава се нешто необјашњиво. Са нас спада терет греха. Ослобађамо се кривице и срамоте свих моралних брљотина. Исус нас ослобађа, растерећује свега тога. Кад год нам опрости, слободни смо да поново волимо и следимо га. Крст је место на које можемо изнова и изнова да дођемо. Нико ко му је пришао није се покајао. Тај крст је за све нас. Они који не желе да му се врате чине то самог због свог поноса. Сила крста никада не престаје. Али понос нам не дозвољава да се понизимо, да се суочимо са истином својих греха против Бога и других људи.

⁷⁰ Добро питање пасторалне и социјалне бриге од Elyabeth Johnson, Truly our Sister: A Theology of Mary in the Communion of the Saints (New York: Continuum, 2003) 291-295

Нигде сцена овог духовног излечења није боље осликана него у Бањановом (Вупуан) „Путу хришћанина“. Главни лик дела је Хришћанин:

Видео сам у сну пут по коме је Хришћанин ишао. Пут је био са обе стране заштићен зидовима који се зову Спасење (Исаија 26,1). Хришћанин је ишао споро јер је на леђима носио терет.

Пењао се с муком, све док није дошао у подножје крста, поред кога је био гроб. Видео сам у сну како му се онај терет с леђа откачи, док је стајао под крстом, откотрља право у ону раку и – више га не видех.⁷¹

Бањанов опис није никакав верски сентиментализам. Крст је лек који Бог нуди за болест од које смо сви болесни. Не, нема бољег пута, нема другог пута!

ПИТАЊА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ

1. Када би вам неко казао: „Важна је Исусова душа а не његово тело“ (што је случај са критичарима филма „Страдање Исусово“), како би одговорили?
2. Која заблуда – неразумевање Исусове смрти – је данас најчешћа?
3. Како знате да Исусова смрт није несрећни случај?
4. Да ли вам чињеница да Бог *може* да пати (што је учинио у Христу) помаже у вашим патњама? Како?
5. Својим речима препричајте навод из књиге „Пут хришћанина“. Која бремена греха су вама спала с душе када сте стали у подножје крста?

⁷¹ Miller, The Book of Jesus, 445

Иворни текстови ових проповеди – из којих су приређене ове странице – заједно са проучавањима библијских текстова, могу да се нађу на www.duncan.ums у PDF формату. Кликните на „Mary Sermons“.

Уколико желите да седмично примате проповеди пастора Фила, пишите му на RThraikil@aol.com. Све поруке су PDF формату.

Фил Тракил (Phil Thrailkill) је служио као пастор „Уједињене Методистичке цркве“ (United Methodist) тридесет година у Јужној Каролини. Дипломирао је на Вејк Форест (Wake Forest) универзитету и на Кандлер теолошкој школи (Candler School of Theology). Био је пет година председавајући Одбора Мисијског друштва „Уједињене Методистичке цркве“. Тренутно председава Теолошкој комисији Confesing Movement. Радио је и како оснивач црква. Помагао је у оснивању теолошке школе у Казахстану. Предавао је доктрине и проповедао из Светог писма на многим конференцијама широм америчког континента и шире. Такође служи и као капелан полицајцима, ватрогасцима и по болницама. Од новембра 2007. год., Филове проповеди се емитују на српском језику, преко Trans World Radio (продукција „Иконос“), највеће светске мреже хришћанског радија. Планира се емитовање радио програме „Поруке наде Пастора Фила“ и на тлу Кине и суб-сахарског подручја Африке. Са супругом Лори и двоје деце живи у Џорџтауну (Georgetown, S.C.).

Годинама читам недељне проповеди Фила Тракила. Знам мало проповедика који су, попут њега, тако добро потковани познавањем Светог писма. Фил је доследни и уверљиви преносилац библијских истина. Његова штива су јединствен увид добро школованог богослова и савременог комуникатора. Ова књига показује редак дар спајања ових врлина.

Фил нам оживљава надвременске истине цитирањем црквених отаца, описом савремених остварења блок-бастера великих и малих

екрана, освртом на дела познатих теолога и примерима својих искустава. У овом делу, следећи догађаје еванђеља кроз Маријин лик, он нас води до самог врхунца – до крста. Својим размишљањима Фил придобија наша срца и изазива нас да живимо то што читамо.

Макси Дунам (Maxie D.Dunnam, *Chancellor, Asbury Theological Seminary*)

Фил Тракил је један од пастора чије проповеди редовно читам. Библијски богате, доктринарно енергичне и узбудљиве, пуне духовне мудрости и пасторалне приземљености, Филове беседе откривају страственог проповедника и врсног учитеља. Увек изнова његове ме поруке покрећу на молитву, дубље проучавање Писма и слављење.

Проповеди које образују ову књигу су изузетне. Марија је занемаривана – ако не и омаловажавана – од стране протестантских верника као незанимљив и неважан лик. Али, на овим страницама је видимо као тинејџерку пророчицу, жену која рађа Бога, теолога Свете Тројице и духовног вођу. То све има предивне последице на наше хришћанско учеништво. Читајте ово дело. Молите се док га читате. Свакако га дајте онима који мисле да је теологија досадна!

Ленкестер Лонгден (Leicester R. Longden, *Associate Professor of Evangelism and Discipleship, University of Dubuque Theological Seminary*)